

EUROPEES PARLEMENT

2009 - 2014

Zittingsdocument

A7-0149/2012

2.5.2012

*****I**
VERSLAG

over het voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad betreffende roaming op openbare mobiele-communicatienetwerken binnen de Unie (herschikking)
(COM(2011)0402 – C7-0190/2011 – 2011/0187(COD))

Commissie industrie, onderzoek en energie

Rapporteur: Angelika Niebler

(Herschikking – Artikel 87 van het Reglement)

Verklaring van de gebruikte tekens

- * Raadplegingsprocedure
- *** Goedkeuringsprocedure
- ***I Gewone wetgevingsprocedure (eerste lezing)
- ***II Gewone wetgevingsprocedure (tweede lezing)
- ***III Gewone wetgevingsprocedure (derde lezing)

(De aangeduide procedure is gebaseerd op de in de ontwerptekst voorgestelde rechtsgrond.)

Amendementen op een ontwerptekst

Door het Parlement aangebrachte wijzigingen op de ontwerptekst worden in ***vet cursief*** aangegeven. De markering in *mager cursief* is een aanwijzing voor de technische diensten en betreft passages in de ontwerptekst waarvoor een correctie wordt voorgesteld met het oog op de uiteindelijke tekst (bijvoorbeeld aperte fouten of weglatingen in een taalversie). Dergelijke correcties moeten worden goedgekeurd door de betrokken technische diensten.

In de koptekst van een amendement op een bestaande tekst, waarvoor in de ontwerptekst wijzigingen worden voorgesteld, wordt op respectievelijk de derde en vierde regel verwezen naar de bestaande tekst en naar de bepaling in kwestie. Tekstdelen die worden overgenomen uit een bepaling van een bestaande tekst die in de ontwerptekst niet is gewijzigd, maar door het Parlement wordt geamendeerd, worden in ***vet*** gemarkeerd. Een eventuele schrapping van dergelijke tekstdelen wordt als volgt aangegeven: [...].

INHOUD

	Blz.
ONTWERPWETGEVINGSRESOLUTIE VAN HET EUROPEES PARLEMENT	5
TOELICHTING	107
ADVIES VAN DE COMMISSIE INTERNE MARKT EN CONSUMENTENBESCHERMING	111
PROCEDURE	162

ONTWERPWETGEVINGSRESOLUTIE VAN HET EUROPEES PARLEMENT

over het voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad betreffende roaming op openbare mobiele-communicatienetwerken binnen de Unie (herschikking)

(COM(2011)0402 – C7-0190/2011 – 2011/0187(COD))

(Gewone wetgevingsprocedure – herschikking)

Het Europees Parlement,

- gezien het voorstel van de Commissie aan het Europees Parlement en de Raad (COM(2011)0402),
 - gezien artikel 294, lid 2, en artikel 114 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, op grond waarvan het voorstel door de Commissie bij het Parlement is ingediend (C7-0190/2011),
 - gezien de brief d.d. 25 november 2011 van de Commissie juridische zaken aan de Commissie industrie, onderzoek en energie overeenkomstig artikel 87, lid 3, van zijn Reglement,
 - gezien artikel 294, lid 3, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie,
 - gezien het advies van het Europees Economisch en Sociaal Comité¹,
 - gezien het Interinstitutioneel akkoord van 28 november 2001 over een systematischer gebruik van de herschikking van besluiten²,
 - gezien de schriftelijke toezegging van de vertegenwoordiger van de Raad van 28 maart 2012 om het standpunt van het Europees Parlement goed te keuren, overeenkomstig artikel 294, lid 4, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie,
 - gezien de artikelen 55 en 87 van zijn Reglement,
 - gezien het verslag van de Commissie industrie, onderzoek en energie en het advies van de Commissie interne markt en consumentenbescherming (A7-0149/2012),
- A. overwegende dat het betreffende voorstel volgens de adviesgroep van de juridische diensten van het Europees Parlement, de Raad en de Commissie geen andere inhoudelijke wijzigingen bevat dan die welke als zodanig in het voorstel worden vermeld en dat met betrekking tot de codificatie van de ongewijzigde bepalingen van de eerdere besluiten met die wijzigingen kan worden geconstateerd dat het voorstel een eenvoudige codificatie van de bestaande besluiten behelst, zonder inhoudelijke wijzigingen;
1. stelt onderstaand standpunt in eerste lezing vast, rekening houdend met de aanbevelingen

¹ PB C 24 van 28.1.2012, blz. 131.

² PB C 77 van 28.3.2002, blz. 1.

van de adviesgroep van de juridische diensten van het Europees Parlement, de Raad en de Commissie;

2. verzoekt zijn Voorzitter het standpunt van het Parlement te doen toekomen aan de Raad en aan de Commissie alsmede aan de nationale parlementen.

AMENDEMENTEN VAN HET EUROPEES PARLEMENT*

op het voorstel van de Commissie

PE-CONS 20/12 - 2011/0187 (COD)

VERORDENING (EU) Nr. .../2012 VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD

van

betreffende roaming op openbare mobiele-communicatienetwerken binnen de Unie

(herschikking)

(voor de EER relevante tekst)

HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, en met name artikel 114,

Gezien het voorstel van de Europese Commissie,

Na toezending van het ontwerp van wetgevingshandeling aan de nationale parlementen,

Gezien het advies van het Europees Economisch en Sociaal Comité¹,

* Amendementen: nieuwe of vervangende tekst staat in vet en cursief, schrappingen zijn met het symbool **■** aangegeven.

¹ PB C 24 van 28.1.2012, blz. 131.

Na raadpleging van het Comité van de Regio's,

Handelend volgens de gewone wetgevingsprocedure¹,

¹ Standpunt van het Europees Parlement van ... (nog niet in het Publicatieblad bekendgemaakt)
en besluit van de Raad van ...

Overwegende hetgeen volgt:

(1) Verordening (EG) nr. 717/2007 van het Europees Parlement en de Raad van 27 juni 2007 betreffende roaming op openbare mobiele *communicatienetwerken* binnen de Gemeenschap¹ is ingrijpend gewijzigd². Aangezien nieuwe wijzigingen nodig zijn, dient ter wille van de duidelijkheid tot herschikking van deze richtlijn te worden overgegaan.

(1 bis) De in het benchmarkkader 2011-2015 van de Commissie opgenomen doelstelling om het verschil tussen nationale en roamingtarieven te beperken, die in november 2009 door de i2010-Deskundigengroep op hoog niveau is bekrachtigd en is opgenomen in de mededeling van de Commissie met de titel "Een digitale agenda voor Europa", moet ook het doel van onderhavige verordening blijven. De geplande afzonderlijke verkoop van roamingdiensten en binnenlandse diensten dient de mededinging te stimuleren en aldus de prijzen voor consumenten te verlagen en in de Unie een interne markt voor roamingdiensten tot stand te brengen waarin geen onderscheid van betekenis bestaat tussen nationale en roamingtarieven. Uniewijde roamingdiensten kunnen de ontwikkeling van een interne telecommunicatiemarkt in de Unie stimuleren.

¹ PB L 171 van 29.6.2007, blz. 32.

² Zie Bijlage I.

- (1 ter) Men kan niet spreken van een interne telecommunicatiemarkt zolang er grote verschillen zijn tussen binnenlandse en roamingtarieven. Het uiteindelijke doel moet daarom zijn het verschil tussen binnenlandse en roamingtarieven weg te werken en zo een interne markt voor mobiele-communicatiediensten te creëren.*
- (2) De hoge tarieven voor gespreks-, sms- en dataroaming die worden betaald door de gebruikers van openbare mobiele-*communicatienetwerken*, zoals studenten, zakenreizigers en toeristen, *vormen een belemmering voor het gebruik van* hun mobiele *toestellen* op buitenlandse reizen binnen de Unie *en* worden als een probleem gezien door consumenten en nationale regelgevende instanties, alsook door instellingen van de Unie, *omdat zij een aanzienlijke belemmering voor de interne markt vormen*. Deze buitensporige retailtarieven zijn een gevolg zowel van de hoge wholesaletarieven die door de exploitant van het buitenlandse gastnetwerk in rekening worden gebracht als, in vele gevallen, van de hoge marges op de retailtarieven die door de exploitant van het eigen netwerk van de gebruiker in rekening worden gebracht. *Door een gebrekkige concurrentie worden* verlagingen van de wholesaletarieven ■ vaak niet doorberekend aan de retailklant. Hoewel sommige exploitanten recent tariefplannen hebben ingevoerd als gevolg waarvan de klant gunstiger voorwaarden en iets lagere prijzen worden geboden, is de verhouding tussen kosten en tarieven nog steeds veel groter dan zij op volledig concurrerende markten zou zijn.

- (2 bis) Hoge roamingtarieven vormen een belemmering voor de inspanningen van de Unie om een kenniseconomie te ontwikkelen en om een interne markt met 500 miljoen consumenten te realiseren. Mobiel dataverkeer wordt vergemakkelijkt door voldoende radiospectrum toe te kennen zodat consumenten en bedrijven overal in de Unie gespreks-, sms- en datadiensten kunnen gebruiken. Door tijdig voldoende en geschikt spectrum toe te wijzen, teneinde de beleidsdoelen van de Unie te ondersteunen en zo goed mogelijk tegemoet te komen aan de toenemende vraag naar draadloos dataverkeer, zal het meerjarige radiospectrumbeleidsprogramma dat is vastgesteld bij Besluit nr. 243/2012/EU¹ de weg vrijmaken voor een ontwikkeling waardoor de Unie wereldleider kan worden op het gebied van breedbandsnelheden, mobiliteit, dekking en capaciteit en waardoor bijgevolg gemakkelijker nieuwe bedrijfsmodellen en technologieën kunnen ontstaan en de structurele problemen voor roaming op wholesaleniveau worden beperkt.*
- (2 ter) Het wijdverbreide gebruik van mobiele toestellen waarmee verbinding met het internet kan worden gemaakt, betekent dat dataroaming economisch heel belangrijk is. Dit is een doorslaggevend criterium voor zowel gebruikers als leveranciers van toepassingen en inhoud. Om de ontwikkeling van deze markt te stimuleren mogen kosten voor dataverkeer de groei niet belemmeren.*

¹ *Besluit nr. 243/2012/EU van het Europees Parlement en de Raad van 14 maart 2012 tot vaststelling van een meerjarenprogramma voor het radiospectrumbeleid (PB L 81 van 21.3.2012, blz. 7).*

(2 quater) In haar mededeling betreffende het tussentijdse verslag over de ontwikkeling van roamingdiensten binnen de Europese Unie stelde de Commissie vast dat de interne markt voor roamingdiensten in de Unie concurrerender kan worden door technische ontwikkelingen en/of de alternatieven voor roamingdiensten, zoals de beschikbaarheid van Voice over Internet Protocol (VoIP) of Wi-Fi. Hoewel deze alternatieven, met name VoIP-diensten, in het binnenland steeds meer worden gebruikt, zijn er geen ontwikkelingen van betekenis geweest in het gebruik ervan bij het roamen.

(2 quinquies) Gezien de snelle ontwikkeling van mobiel dataverkeer en het stijgende aantal gebruikers van gespreks-, sms- en dataroamingdiensten in het buitenland, moet de concurrentiedruk worden verhoogd zodat nieuwe bedrijfsmodellen en technologieën ontstaan. De roamingtarieven moeten op een zodanige wijze worden gereguleerd dat concurrentiedruk leidend tot lagere prijsniveaus niet wordt ontmoedigd.

(3) De totstandbrenging van een op de mobiliteit van personen *en digitale gegevens* gebaseerde Europese maatschappelijke, educatieve, culturele *en ondernemende* ruimte moet de communicatie tussen mensen vergemakkelijken ten einde te komen tot een echt "Europa van de burger".

- (4) Richtlijn 2002/19/EG van het Europees Parlement en de Raad van 7 maart 2002 inzake de toegang tot en interconnectie van elektronische-communicatienetwerken en bijbehorende faciliteiten (Toegangsrichtlijn)¹, Richtlijn 2002/20/EG van het Europees Parlement en de Raad van 7 maart 2002 betreffende de machtiging voor elektronische-communicatienetwerken en -diensten (Machtigingsrichtlijn)², Richtlijn 2002/21/EG van het Europees Parlement en de Raad van 7 maart 2002 inzake een gemeenschappelijk regelgevingskader voor elektronische-communicatienetwerken en -diensten (Kaderrichtlijn)³, Richtlijn 2002/22/EG van het Europees Parlement en de Raad van 7 maart 2002 inzake de universele dienst en gebruikersrechten met betrekking tot elektronische-communicatienetwerken en -diensten (Universeledienstrichtlijn)⁴ en Richtlijn 2002/58/EG van het Europees Parlement en de Raad van 12 juli 2002 betreffende de verwerking van persoonsgegevens en de bescherming van de persoonlijke levenssfeer in de sector elektronische communicatie (Richtlijn inzake privacy en elektronische communicatie)⁵, (hierna samen "het regelgevingskader voor elektronische communicatie van 2002" genoemd), hebben tot doel binnen de Unie een interne markt voor elektronische communicatie tot stand te brengen waarin door meer concurrentie een hoog niveau van bescherming van de consument wordt gewaarborgd.

¹ PB L 108 van 24.4.2002 blz. 7.

² PB L 108 van 24.4.2002 blz. 21.

³ PB L 108 van 24.4.2002 blz. 33.

⁴ PB L 108 van 24.4.2002, blz. 51.

⁵ PB L 201 van 31.7.2002, blz. 37.

- (5) Verordening (EG) nr. 717/2007 is geen op zichzelf staande maatregel, maar vormt, wat roaming in de Unie betreft, een aanvulling op en een ondersteuning van de regels waarin het regelgevingskader voor elektronische communicatie van 2002 voorziet. Dit kader heeft de nationale regelgevende instanties niet voldoende middelen verschaft om doeltreffend en beslissend in te grijpen in de prijszetting voor roamingdiensten binnen de Unie, en blijkt dus niet geschikt om een soepele werking van de interne markt voor roamingdiensten te verzekeren. Verordening (EG) nr. 717/2007 was een passend middel om deze situatie bij te sturen.
- (6) Het regelgevingskader voor elektronische communicatie van 2002 is gebaseerd op het beginsel dat verplichtingen via regelgeving ex ante slechts kunnen worden opgelegd als de markt niet voldoende concurrerend is, en voorziet in een proces van periodieke marktanalyse en herziening van verplichtingen door de nationale regelgevende instanties. Dit leidt tot het opleggen van verplichtingen ex ante aan exploitanten die zijn aangewezen als exploitanten met een aanmerkelijke marktmacht. De elementen van dit proces zijn onder meer de afbakening van de relevante markten in overeenstemming met de aanbeveling van de Commissie betreffende relevante producten- en dienstenmarkten in de elektronische-communicatiesector die overeenkomstig Richtlijn 2002/21/EG aan regelgeving ex ante kunnen worden onderworpen¹ (hierna "de aanbeveling" genoemd), de analyse van de afgebakende markten overeenkomstig de richtsnoeren van de Commissie voor de marktanalyse en de beoordeling van aanmerkelijke marktmacht in het bestek van het EU-regelgevingskader voor elektronische communicatienetwerken en -diensten², de aanwijzing van de exploitanten met aanmerkelijke marktmacht en het opleggen van verplichtingen ex ante aan de op die wijze aangewezen exploitanten.

¹ PB L 114 van 8.5.2003 blz. 45.

² PB C 165 van 11.7.2002, blz. 6.

- (7) In de aanbeveling werd de nationale wholesalemarkt voor internationale roaming via openbare mobiele netwerken aangewezen als een relevante markt voor regulering ex ante. De werkzaamheden van de nationale regelgevende instanties, zowel afzonderlijk als in het kader van de Europese Groep van regelgevende instanties (ERG) en zijn opvolger, het bij Verordening (EG) nr. 1211/2009¹ opgerichte Orgaan van Europese regelgevende instanties voor elektronische communicatie (Berec), ter analyse van de nationale wholesalemarkten voor internationale roaming hebben echter aangetoond dat het voor de nationale regelgevende instanties nog niet mogelijk is gebleken om het hoge niveau van de wholesaletarieven voor roaming in de Unie aan te pakken gezien de moeilijkheid om ondernemingen met aanmerkelijke marktmacht te identificeren wegens de specifieke kenmerken van internationale roaming, waaronder de grensoverschrijdende aard ervan. Na de inwerkingtreding van Verordening (EG) nr. 717/2007 werd de roamingmarkt uit de herziene aanbeveling² geschrapt.
- (8) Voorts zijn de nationale regelgevende instanties, die verantwoordelijk zijn voor de bescherming en bevordering van de belangen van mobiele klanten die doorgaans verblijven op hun grondgebied, niet in staat het gedrag te controleren van de exploitanten van het bezochte netwerk dat zich in een andere lidstaat bevindt en van wie deze klanten afhangen wanneer zij van internationale roamingdiensten gebruik maken. Deze beperking kan ook de doeltreffendheid verminderen van maatregelen die door afzonderlijke lidstaten worden genomen op basis van de voor hen overblijvende bevoegdheid om regels ter bescherming van de consument vast te stellen.

¹ Verordening (EG) nr. 1211/2009 van het Europees Parlement en de Raad van 25 november 2009 tot oprichting van het Orgaan van Europese regelgevende instanties voor elektronische communicatie (BEREC) en het Bureau (PB L 337 van 18.12.2009, blz. 1).

² Aanbeveling van de Commissie van 17 december 2007 betreffende relevante producten- en dienstenmarkten in de elektronischecommunicatiesector die overeenkomstig Richtlijn 2002/21/EG van het Europees Parlement en de Raad inzake een gemeenschappelijk regelgevingskader voor elektronischecommunicatienetwerken en -diensten aan regelgeving ex ante kunnen worden onderworpen (PB L 344/65 van 28.12.2007).

- (9) Bijgevolg is er druk op de lidstaten om maatregelen te treffen om het niveau van de internationale roamingtarieven aan te pakken maar de praktijk heeft uitgewezen dat het door het regelgevingskader voor elektronische communicatie van 2002 ingestelde mechanisme voor regulering ex ante door de nationale regelgevende instanties niet volstaat om het voor die instanties mogelijk te maken om op dit specifieke gebied op een beslissende wijze op te treden in het belang van de consument.
- (10) Voorts werd de Commissie in de resolutie van het Europees Parlement inzake Europese elektronische-communicatieregelgeving en -markten¹ verzocht nieuwe initiatieven te nemen om de hoge kosten van het grensoverschrijdende mobiele-telefoonverkeer terug te dringen, terwijl de Europese Raad van 23 en 24 maart 2006 concludeerde dat een gericht, doeltreffend en geïntegreerd beleid voor de informatie- en communicatietechnologie (ICT), zowel op het niveau van de Unie als op nationaal niveau, essentieel is voor het behalen van de doelstellingen van economische groei en productiviteit, en in dat verband wees op het belang van lagere roamingtarieven voor het concurrentievermogen.
- (11) Het regelgevingskader voor elektronische communicatie van 2002 was bedoeld, op basis van de overwegingen die toen duidelijk waren, om alle handelsbelemmeringen tussen de lidstaten op het gebied dat door dit kader werd geharmoniseerd, weg te werken, onder meer maatregelen die gevolgen hebben voor de roamingtarieven. Dit mag evenwel niet beletten dat geharmoniseerde regels worden aangepast uit hoofde van andere overwegingen teneinde met de meest doeltreffende middelen de concurrentie op de interne markt voor roamingdiensten te stimuleren en een hoog niveau van consumentenbescherming te bewerkstelligen.

¹ PB C 285 E van 22.11.2006, blz. 143.

- (12) Deze verordening dient derhalve een afwijking van de regels toe te staan, die anderszins toepasselijk zijn onder het regelgevingskader voor elektronische communicatie van 2002, in het bijzonder de Kaderrichtlijn, namelijk dat de tarieven voor dienstverlening moeten worden bepaald door commerciële overeenkomsten in de afwezigheid van aanmerkelijke marktmacht, en daarbij de invoering vergemakkelijken van aanvullende verplichtingen op basis van regulering, die rekening houden met de specifieke kenmerken van roamingdiensten in de Unie.
- (13) De retail- en wholesaleroamingmarkten hebben unieke kenmerken die buitengewone maatregelen rechtvaardigen welke verder gaan dan de mechanismen die voor het overige in het regelgevingskader voor elektronische communicatie van 2002 beschikbaar zijn.
- (14) Er moet een gemeenschappelijke, *geharmoniseerde* aanpak worden ingevoerd om ervoor te zorgen dat de gebruikers van terrestrische publieke mobiele-communicatienetwerken wanneer zij binnen de Unie reizen ■ , geen buitensporige tarieven betalen voor roamingdiensten in de Unie, en tegelijkertijd de vrije mededinging op het gebied van roamingdiensten tussen de roamingaanbieders wordt versterkt, een hoog niveau van consumentenbescherming wordt geboden en zowel prikkels voor innovatie als de keuzemogelijkheden voor de consument blijven gehandhaafd. Gezien de grensoverschrijdende aard van de betrokken diensten is deze gemeenschappelijke aanpak nodig opdat de roamingaanbieders kunnen werken binnen één samenhangend regelgevingskader dat gebaseerd is op objectieve criteria.

- (15) Verordening (EG) nr. 717/2007 *verstrekt op* 30 juni 2012. Voordat deze verordening verstrekt, heeft de Commissie overeenkomstig artikel 11 *daarvan* een evaluatie uitgevoerd waarbij zij diende na te gaan of de doelstellingen van die verordening verwezenlijkt waren en zij de ontwikkeling moest evalueren van de wholesale- en retailtarieven voor de levering aan roamende klanten van gespreks-, sms- en datacommunicatiediensten. In haar verslag aan het Europees Parlement en de Raad van 6 juli 2011 over de evaluatie van de resultaten van Verordening (EG) nr. 717/2007 kwam de Commissie tot de conclusie dat de geldigheid van **Verordening (EG) nr. 717/2007** diende te worden verlengd tot na 30 juni 2012.
- (16) Uit de gegevens over de ontwikkeling van de tarieven voor gespreks-, sms- en dataroamingdiensten in de Unie sedert de inwerkingtreding van Verordening (EG) nr. 717/2007 ■ , met name de gegevens van de nationale regelgevende instanties die ieder kwartaal via het Berec worden meegedeeld ■ , blijkt niet dat de concurrentie op retail- of wholesaleniveau een toereikend niveau heeft bereikt en dat er na juni 2012 zonder regelgeving sprake zal zijn van duurzame concurrentie. Uit deze gegevens blijkt dat de retail- en wholesaleroamingtarieven ***nog altijd veel hoger zijn dan de binnenlandse prijzen en*** rond de bij Verordening (EG) nr. 717/2007 ■ , vastgestelde plafonds blijven liggen en dat er onder deze plafonds slechts beperkte concurrentie is.

(17) Het verstrijken op 30 juni 2012 van de geldigheid van de prijsplafonds die op grond van Verordening (EG) nr. 717/2007 ■ van toepassing zijn op roamingdiensten op wholesale- en retailniveau binnen de Unie zou derhalve een groot risico inhouden dat het gebrek aan concurrentiedruk op de *interne markt voor roamingdiensten* en de prikkel voor roamingaanbieders om hun inkomsten uit roaming te maximaliseren, zouden leiden tot retail- en wholesaletarieven voor roaming in de Unie die geen redelijke weerspiegeling vormen van de onderliggende kosten van de levering van de dienst, waardoor de doelstellingen van *die* verordening in het gedrang zouden komen. De regelgevende maatregelen op de markt voor mobiele-roamingdiensten moeten derhalve na 30 juni 2012 worden verlengd om te zorgen voor de soepele werking van de interne markt door de concurrentie zich te laten ontwikkelen en er tegelijk voor te zorgen dat consumenten, in vergelijking met concurrerende nationale tarieven, geen buitensporige tarieven worden aangerekend.

(17 bis) De in artikel 8 van de Kaderrichtlijn vastgestelde beleidsdoelstelling volgens welke eindgebruikers in staat moeten zijn informatie te raadplegen of te verspreiden, of gebruik te maken van toepassingen en diensten naar keuze moet door de nationale regelgevende instanties worden bevorderd.

- (18) Om de ontwikkeling van een efficiëntere, *beter geïntegreerde* en meer concurrerende markt voor roamingdiensten mogelijk te maken moeten ondernemingen vrij kunnen onderhandelen over wholesaletoegang voor het aanbieden van roamingdiensten.
- Belemmeringen voor de toegang tot dergelijke wholesaleroamingdiensten die het gevolg zijn van de verschillende onderhandelingsposities en de verschillende mate waarin ondernemingen eigenaar zijn van de infrastructuur, moeten worden weggewerkt. Exploitanten van mobiele virtuele netwerken en wederverkopers van mobiele-communicatiediensten zonder hun eigen netwerkinfrastructuur verlenen typisch roamingdiensten op basis van commerciële overeenkomsten over wholesaleroaming met exploitanten van mobiele gastnetwerken in dezelfde lidstaat. Het risico bestaat evenwel dat commerciële onderhandelingen exploitanten van mobiele virtuele netwerken en wederverkopers onvoldoende ruimte laten om de concurrentie te bevorderen door middel van lagere tarieven. Door het invoeren van wholesaleplafonds en van een verplichting om toegang te verlenen zullen deze obstakels verdwijnen en zullen de exploitanten van mobiele virtuele netwerken/wederverkopers en de exploitanten van mobiele netwerken op voet van gelijkheid onderhandelen, hetgeen de ontwikkeling van alternatieve, innovatieve en Uniewijde roamingdiensten en -aanbiedingen voor klanten ten goede zou komen. De voorschriften van het regelgevingskader van 2002 voor elektronische communicatie, met name de Kaderrichtlijn en de Toegangsrichtlijn, verhinderen dat dit probleem kan worden opgelost via het opleggen van verplichtingen aan exploitanten met aanzienlijke marktmacht.*

- (19) Derhalve moet verplicht worden gesteld dat wordt voldaan aan elk redelijk verzoek om wholesaletoeegang tot openbare mobiele-communicatienetwerken voor het aanbieden van roamingdiensten. Dergelijke *toegang* moet *sporen met de behoeften van wie om toegang verzoekt. Toegang kan alleen worden geweigerd op basis van objectieve criteria als technische haalbaarheid of de noodzaak om de integriteit van het netwerk te handhaven. In geval van weigering van toegang moet de benadeelde partij de mogelijkheid hebben om de zaak* voor te leggen voor geschillenbeslechting in overeenstemming met *de in deze verordening vastgestelde procedure*. Om gelijke concurrentievoorwaarden te waarborgen moet wholesaletoeegang voor het aanbieden van roamingdiensten worden toegestaan overeenkomstig de in deze verordening vastgestelde regelgevende bepalingen op wholesaleniveau en rekening houdend met de verschillende kostenelementen die nodig zijn om dergelijke diensten aan te bieden. Een consistent regelgevingsbeleid inzake wholesaletoeegang voor het aanbieden van roamingdiensten *dient bij te dragen aan het verhelpen van* distorsies tussen de lidstaten. *Het BERECS dient in overleg met de Commissie en in samenwerking met de belanghebbenden richtsnoeren op te stellen betreffende wholesaletoeegang met het oog op het aanbieden van roamingdiensten.*

(19 bis) De verplichting toegang tot wholesaleroaming te verlenen dient zowel het verlenen van rechtstreekse wholesaleroamingdiensten als het verlenen van roamingdiensten op wholesalebasis voor wederverkoop aan derden te omvatten. De verplichting toegang tot wholesaleroaming te verlenen dient tevens in te houden dat exploitanten van mobiele netwerken verplicht zijn om exploitanten van mobiele virtuele netwerken en wederverkopers in staat te stellen gereguleerde wholesaleroamingdiensten te kopen van wholesale-aankoopgroeperingen die één toegangspunt en een gestandaardiseerd platform voor roamingovereenkomsten in de hele Unie aanbieden. Om ervoor te zorgen dat exploitanten roamingaanbieders, binnen een redelijke termijn, toegang verlenen tot alle faciliteiten die nodig zijn voor rechtstreekse toegang tot wholesaleroaming en toegang tot wholesaleroaming, moet een referentieofferte worden gepubliceerd met de standaardvoorwaarden voor directe toegang tot wholesaleroaming en toegang tot wholesaleroaming via doorverkoop. De bekendmaking van de referentieofferte mag geen belemmering vormen voor commerciële onderhandelingen tussen om toegang verzoekende en toegang aanbiedende partijen over het prijsniveau van de definitieve wholesaleovereenkomst of over aanvullende diensten met betrekking tot wholesaletoeegang die verder gaan dan wat nodig is voor rechtstreekse toegang tot wholesaleroaming en toegang tot wholesaleroaming via doorverkoop.

(20) De verplichting wholesaletoegang voor roamingdiensten te verlenen moet alle componenten omvatten die nodig zijn om roamingdiensten te kunnen aanbieden zoals: ■ netwerkdelen en bijbehorende faciliteiten; ■ relevante programmatuursystemen waaronder operationele ondersteuningssystemen, ■ informatiesystemen of databanken voor reservering, levering, bestelling, onderhouds- en herstelverzoeken en facturering, ■ nummervertaling of systemen met vergelijkbare functionaliteit; ■ mobiele netwerken ■ en ■ virtuele netwerkdiensten.

(20 bis) Indien partijen die verzoeken om toegang tot wholesaleroaming via doorverkoop, verzoeken om toegang tot faciliteiten of diensten in aanvulling op wat nodig is voor het verlenen van retailroamingdiensten, kunnen exploitanten van een mobiel netwerk billijke en redelijke prijzen voor deze faciliteiten en diensten berekenen. Deze aanvullende faciliteiten en diensten kunnen onder meer diensten met een toegevoegde waarde, aanvullende software en informatiesystemen of factureringsovereenkomsten zijn.

(21) Omdat mobiele-communicatiediensten als bundels van zowel binnenlandse als roamingdiensten worden verkocht, beschikt de consument voor roamingdiensten slechts over beperkte keuzemogelijkheden. Een dergelijke bundeling leidt tot minder transparantie inzake roamingdiensten aangezien het moeilijk is om de individuele onderdelen van de bundels te vergelijken. Bijgevolg is er nog geen zichtbare concurrentie tussen de exploitanten op basis van de roamingcomponent van de mobiele bundels. De beschikbaarheid van roaming als afzonderlijke dienstverlening faciliteren zou de structurele problemen aanpakken door consumenten beter bewust te maken van de roamingtarieven, een afzonderlijke keuze voor roamingdiensten mogelijk te maken en derhalve de concurrentiedruk aan de vraagzijde te verhogen. Deze maatregel zal derhalve bijdragen tot de goede werking van de interne markt
■ voor roamingdiensten.

(21 bis) De laatste jaren is de vraag van consumenten en bedrijven naar mobiele datadiensten aanzienlijk gestegen. Door de hoge kosten van dataroaming worden consumenten en bedrijven die in de Unie grensoverschrijdend werken, ernstig belemmerd om deze diensten te gebruiken. Aangezien de markt nog in zijn kinderschoenen staat en de vraag van de consument naar dataroaming snel stijgt, zouden gereguleerde retailtarieven de prijzen alleen rond de voorgestelde maximumtarieven kunnen houden, zoals blijkt in relatie tot Verordening (EG) nr. 717/2007, in plaats van de prijzen verder naar beneden te drukken, wat derhalve de noodzaak voor verdere structurele maatregelen bevestigt.

■

(22 bis) Klanten moeten gemakkelijk en, afhankelijk van de technische oplossing, binnen zo kort mogelijke tijd zonder boete gratis kunnen overstappen op een andere aanbieder van roamingdiensten of tussen andere aanbieders van roamingdiensten. Klanten moeten in een duidelijke, begrijpelijke en makkelijk toegankelijke vorm over deze mogelijkheid worden geïnformeerd.

(22 ter) Consumenten moeten het recht krijgen om op een klantvriendelijke wijze te kiezen voor de verkoop van roamingdiensten die losstaat van hun binnenlands mobiel pakket. Er bestaan momenteel diverse methoden voor de technische implementatie van de afzonderlijke verkoop van gereguleerde roamingdiensten, waaronder een dual International Mobile Subscriber Identity (IMSI) (twee afzonderlijke IMSI op dezelfde SIM-kaart), een enkele IMSI (de binnenlandse en de roamingaanbieders delen één IMSI) en combinaties van deze twee opties, waarbij de technische modaliteit niet verhindert dat de klant toegang heeft tot gereguleerde dataroamingdiensten die rechtstreeks op een bezocht netwerk worden verleend, door middel van regelingen tussen de exploitant van het thuisnetwerk en de exploitant van het bezochte netwerk.

(22 quater) Hoge tarieven voor dataroaming weerhouden klanten ervan om mobiele datadiensten te gebruiken wanneer zij in de Unie reizen. Gelet op de toenemende vraag naar en het toenemende belang van dataroamingdiensten, zouden er geen obstakels mogen zijn om alternatieve dataroamingdiensten te gebruiken die direct op een bezocht netwerk, hetzij tijdelijk, hetzij permanent, aan klanten worden verleend, ongeacht de bestaande roamingovereenkomsten of regelingen met aanbieders van binnenlandse mobiele communicatiediensten en zonder bijkomende kosten voor de gebruikers. Wanneer dat nodig is, om dataroamingdiensten rechtstreeks op een bezocht netwerk aan te bieden, dienen binnenlandse aanbieders en aanbieders van dataroamingdiensten samen te werken zodat klanten ongehinderd toegang hebben tot deze diensten en ervan gebruik kunnen maken, en de continuïteit van de verlening van andere roamingdiensten gewaarborgd is.

(22 quinquies) In deze verordening dienen geen specifieke technische modaliteiten te worden voorgeschreven voor de afzonderlijke verkoop van roamingdiensten, maar moet het pad worden geëffend voor de meest doeltreffende en efficiënte oplossing, inclusief een gecombineerde oplossing, die de Commissie op basis van de input van het Berec moet ontwikkelen; wel moeten criteria worden vastgesteld met betrekking tot de technische kenmerken waaraan de technische oplossing voor de afzonderlijke verkoop van roamingdiensten moet voldoen. Deze criteria moeten onder meer inhouden dat de oplossing in de hele Unie op een gecoördineerde en geharmoniseerde manier wordt ingevoerd en moeten ervoor zorgen dat consumenten de mogelijkheid krijgen snel en eenvoudig een andere aanbieder van roamingdiensten te kiezen zonder hun nummer te wijzigen. Voorts mag roaming buiten de Unie of door klanten uit derde landen binnen de Unie niet worden verhinderd.

(23) Er moet een betere samenwerking en coördinatie tussen exploitanten van mobiele netwerken tot stand worden gebracht om **■** een gecoördineerde en goede technische ontwikkeling van het aanbieden van afzonderlijke roamingdiensten technisch mogelijk te maken, **en om de toegang tot rechtstreeks op een bezocht netwerk aangeboden dataroamingdiensten niet te verhinderen**. Daartoe moeten de betreffende basisbeginselen en methodes nader worden uitgewerkt om een snelle aanpassing aan gewijzigde omstandigheden en technologische ontwikkelingen mogelijk te maken. Het Berec dient, **■** in samenwerking met de belanghebbenden, **de Commissie te assisteren** bij het ontwikkelen van de technische elementen om de afzonderlijke verkoop van roamingdiensten mogelijk te maken, **en om de toegang tot rechtstreeks op een bezocht netwerk aangeboden dataroamingdiensten niet te verhinderen**. **Indien nodig** moet de Commissie een Europese normalisatie instantie het mandaat geven voor het wijzigen van de desbetreffende standaarden die nodig zijn voor een geharmoniseerde invoering van de afzonderlijke verkoop van de gereguleerde retailroamingdiensten.

(23 bis) Om eenvormige voorwaarden te waarborgen voor de uitvoering van de bepalingen van deze verordening, moeten aan de Commissie uitvoeringsbevoegdheden worden toegekend ten aanzien van uitvoeringsbepalingen inzake informatieverplichtingen van binnenlandse aanbieders en inzake een technische oplossing voor de afzonderlijke verkoop van roamingdiensten. Die bevoegdheden moeten worden uitgeoefend overeenkomstig Verordening (EU) nr. 182/2011 van het Europees Parlement en de Raad van 16 februari 2011 tot vaststelling van de algemene voorschriften en beginselen die van toepassing zijn op de wijze waarop de lidstaten de uitoefening van de uitvoeringsbevoegdheden door de Commissie controleren¹.

¹ **PB L 55 van 28.2.2011, blz. 13.**

(23 ter) Rekening houdend met deze verordening en de krachtens deze verordening vastgestelde uitvoeringshandelingen dient het Berec de mogelijkheid te hebben om op eigen initiatief specifieke technische richtsnoeren opstellen over de aparte verkoop van gereguleerde retailroamingdiensten of andere aangelegenheden die onder deze verordening vallen.

(24) Om de afzonderlijke verkoop van gereguleerde retailroamingdiensten volledig te doen slagen, moet **deze verkoop** worden gekoppeld aan de verplichting wholesaletoeegang te verlenen voor het aanbieden van roamingdiensten zodat het voor nieuwe of bestaande spelers, waaronder grensoverschrijdende dienstaanbieders, gemakkelijker wordt om de markt te betreden. Deze oplossing zou distorsies tussen de lidstaten vermijden door te zorgen voor een consequent regelgevend beleid en aldus bij te dragen tot de ontwikkeling van de interne markt. Omdat **exploitanten een redelijke termijn moeten krijgen om zich op technisch niveau voor te bereiden op het invoeren van de afzonderlijke verkoop van gereguleerde retailroamingdiensten**, zullen **de structurele maatregelen** pas na een bepaalde periode resulteren in een reële interne markt met voldoende concurrentie. Daarom moeten de maximum wholesaletarieven voor gespreks-, sms-, en dataroamingdiensten alsmede de preventieve plafonds voor dergelijke **diensten** op de retailmarkt tijdelijk op een passend niveau worden behouden om ervoor te zorgen dat de bestaande voordelen voor de consument tijdens de overgangperiode voor de invoering van dergelijke structurele maatregelen worden gehandhaafd ■ .

- (25) Met betrekking tot de verlenging van de tijdelijke prijsregulering moeten er om de belangen van de roamende klant te beschermen verplichtingen op basis van regulering worden ingevoerd, zowel op retail- als op wholesaleniveau, aangezien uit ervaring is gebleken dat een verlaging van de wholesaletarieven voor roamingdiensten in de Unie, wegens het ontbreken van stimulansen daartoe, vaak niet leidt tot lagere roamingtarieven op retailniveau. Anderzijds kan actie om het niveau van de retailtarieven te verlagen zonder het probleem van de wholesalekosten voor de levering van de desbetreffende diensten aan te pakken, het correct functioneren van de *interne markt* voor roamingdiensten verstoren en een sterkere mededinging in de weg staan.
- (26) Totdat structurele maatregelen voldoende concurrentie op *de interne markt voor roamingdiensten hebben gebracht en aldus kunnen leiden tot verlagingen van de wholesalekosten die op hun beurt zouden kunnen leiden tot lagere tarieven voor de consumenten*, bestaat de meest doeltreffende en evenredige wijze om de tarieven voor het initiëren en ontvangen van roamingoproepen binnen de Unie te reguleren in de vaststelling op EU-niveau van een maximaal gemiddeld tarief per minuut op het wholesaleniveau en van maximumtarieven op retailniveau, door middel van het bij Verordening (EG) nr. 717/2007 ingevoerde eurotarief, *dat werd aangevuld met het bij Verordening (EG) nr. 544/2009¹ ingevoerde euro-sms-tarief en dat dient te worden uitgebreid door het eurodatatarief waarin deze verordening voorziet*. Het gemiddelde wholesaletarief moet worden toegepast tussen twee exploitanten binnen de Unie gedurende een bepaald tijdvak.

¹ Verordening nr. 544/2009 van het Europees Parlement en de Raad van 18 juni 2009 tot wijziging van Verordening (EG) nr. 717/2007 betreffende roaming op openbare mobiele telefoonnetwerken binnen de Gemeenschap en tot wijziging van Richtlijn 2002/21/EG inzake een gemeenschappelijk regelgevingskader voor elektronische communicatienetwerken en -diensten (PB L 167 van 29.6.2009, blz. 12).

- (27) De tijdelijke *eurogespreks-, euro-sms- en eurodatatarieven* moeten worden vastgesteld op een preventief niveau waarop een voldoende marge voor de roamingaanbieders is gegarandeerd en waarop concurrerende roamingaanbiedingen tegen lagere tarieven worden gestimuleerd en dat tegelijk waarborgt dat de **voordelen** voor de consument tijdens de overgangsfase voor de invoering van de structurele maatregelen *niet alleen* behouden blijven maar *nog toenemen*. Tijdens die periode dienen de roamingaanbieders de consumenten *actief te informeren over de eurotarieven en deze aan* al hun roamende klanten *aan te bieden*, kosteloos en op een duidelijke en transparante wijze.
- (28) De tijdelijke *eurogespreks-, euro-sms- en eurodatatarieven* die aan roamende klanten dienen te worden aangeboden, moeten een redelijke marge boven de wholesalekosten van de verstrekking van een roamingdienst weerspiegelen, terwijl de roamingaanbieders de vrijheid behouden om de concurrentie aan te gaan door hun aanbod te differentiëren en hun tariefstructuur aan te passen aan de marktomstandigheden en de voorkeuren van de consument. De preventieve plafonds mogen geen afbreuk doen aan de concurrentievoordelen van structurele maatregelen en kunnen worden opgeheven zodra gebleken is dat de structurele maatregelen concrete voordelen opleveren voor de consument. Deze reguleringsaanpak moet niet gelden voor *het deel van het tarief dat wordt aangerekend voor het aanbieden van diensten met een toegevoegde waarde, maar enkel voor de tarieven voor de aansluiting op deze diensten*.

- (29) Deze reguleringsaanpak moet op een eenvoudige wijze kunnen worden ingevoerd en gecontroleerd teneinde de administratieve belasting te minimaliseren voor zowel de exploitanten en roamingaanbieders waarop de voorschriften ervan gelden, als de nationale regelgevende instanties die verantwoordelijk zijn voor toezicht en handhaving. De aanpak moet ook transparant zijn en direct begrijpelijk voor alle mobiele klanten in de Unie. Verder zou hiermee zekerheid en voorspelbaarheid moeten worden geboden voor exploitanten die wholesale- en retailroamingdiensten aanbieden. Daarom moeten in deze verordening de maximale tarieven per minuut op wholesale- en retailniveau worden vermeld en uitgedrukt in geldbedragen.
- (30) Bij het aldus gespecificeerde gemiddelde maximumtarief per minuut op wholesaleniveau moeten de verschillende elementen van een roamingoproep binnen de Unie in aanmerking worden genomen, met name de kosten van gespreksopbouw en -afgifte over mobiele netwerken en met inbegrip van overhead, signalering en doorgifte. De meest geschikte benchmark voor gespreksopbouw en -afgifte is het gemiddelde tarief voor mobiele afgifte voor exploitanten van mobiele netwerken in de Unie, gebaseerd op door de nationale regelgevende instanties verstrekte en door de Commissie gepubliceerde informatie. Bij de bepaling van de in deze verordening vastgestelde gemiddelde maximumtarieven per minuut moet daarom rekening worden gehouden met het gemiddelde tarief voor mobiele afgifte, dat een benchmark vormt voor de betrokken kosten. Het gemiddelde maximumtarief per minuut op wholesaleniveau zou jaarlijks moeten dalen om rekening te houden met verlagingen van de tarieven voor mobiele afgifte die van tijd tot tijd door de nationale regelgevende instanties worden opgelegd.

- (31) Het tijdelijke op retailniveau toepasselijke *eurogesprekstarief* moet roamende klanten de zekerheid bieden dat zij geen buitensporig hoge tarieven moeten betalen wanneer zij een gereguleerd roaminggesprek initiëren of ontvangen, en moet de *roamingaanbieders* voldoende ruimte geven om de door hen aan de consument aangeboden producten te differentiëren.
- (32) Tijdens de overgangsperiode met preventieve plafonds moeten alle klanten de mogelijkheid hebben om zonder bijkomende kosten of voorwaarden een eenvoudig roamingtarief te kiezen dat niet hoger is dan de maximumtarieven en hierover te *worden geïnformeerd*. Dankzij een redelijke marge tussen wholesalekosten en retailprijzen moeten de roamingaanbieders al hun specifieke roamingkosten op retailniveau kunnen dekken, met inbegrip van een passend deel van de marketingkosten en van gesubsidieerde mobiele telefoons, en houden zij voldoende over om een redelijke winst te boeken. De tijdelijke *eurogespreks-, euro-sms- en eurodatatarieven* vormen een passend middel om enerzijds de consument te beschermen en anderzijds de roamingaanbieder flexibiliteit te bieden. Parallel met het wholesaleniveau moeten de maximumgrenzen van de *eurogespreks-, euro-sms- en eurodatatarieven* jaarlijks dalen.

- (33) Tijdens de overgangperiode met preventieve plafonds moeten nieuwe roamende klanten **op duidelijke en begrijpelijke wijze** volledig worden ingelicht over de bestaande tarieven voor roaming binnen de Unie, met inbegrip van de tarieven die in overeenstemming zijn met **de tijdelijke eurogespreks-, euro-sms- en eurodatatarieven**. Bestaande roamende klanten moet de mogelijkheid worden geboden om binnen een bepaald tijdsbestek te kiezen voor een nieuw tarief dat in overeenstemming is met de tijdelijke **eurogespreks-, euro-sms- en eurodatatarieven**, of voor andere **roamingtarieven**. Voor bestaande roamende klanten die binnen dat tijdsbestek geen keuze hebben gemaakt, moet onderscheid worden gemaakt tussen degenen die reeds voor de inwerkingtreding van deze verordening gekozen hadden voor een specifiek roamingtarief of -pakket, en degenen die dat niet hadden gedaan. Klanten die onder deze laatste categorie vallen, moeten automatisch een tarief krijgen dat voldoet aan deze verordening. Roamende klanten die al specifieke roamingtarieven- of pakketten hebben die aan hun persoonlijke vereisten beantwoorden en die op die grond hun keuze hebben gemaakt, zouden hun eerder gekozen tarief of pakket moeten behouden indien zij, na te zijn geweest op hun huidige tariefvoorwaarden **en de geldende eurotarieven**, de keuze **aan hun roamingaanbieder kenbaar maken om dat tarief te handhaven**. Dergelijke specifieke roamingtarieven kunnen bijvoorbeeld vaste roamingtarieven omvatten, niet-publieke tarieven, tarieven met aanvullende vaste roamingtarieven, tarieven met bedragen per minuut die lager zijn dan het maximale **eurogespreks-, euro-sms- en eurodatatarieven** of tarieven met set-up charges.

- (34) Aangezien deze verordening een speciale maatregel als bedoeld in artikel 1, lid 5 van de Kaderrichtlijn moet vormen, en aangezien leveranciers van roamingdiensten in de Unie zich op grond van deze verordening verplicht zouden kunnen zien veranderingen aan te brengen in hun retail-roamingtarieven om aan de voorschriften van deze verordening te voldoen, zouden mobiele klanten aan die veranderingen geen rechten mogen ontleen om uit hoofde van nationale wetten waarin het regelgevingskader voor elektronische communicatie van 2002 is omgezet, hun contracten op te zeggen.
- (35) Deze verordening hoeft geen belemmering te vormen voor de invoering van innovatieve consumentenaanbiedingen die voordeliger zijn dan de in deze verordening bepaalde *tijdelijke eurogespreks-, euro-sms- en eurodatatarieven*, maar zou eerder innoverende aanbiedingen aan roamende klanten voor lagere tarieven moeten aanmoedigen, met name in antwoord op de extra concurrentiedruk die wordt gecreëerd door de structurele bepalingen waarin deze verordening voorziet. Deze verordening schrijft niet voor dat roamingtarieven opnieuw worden ingevoerd waar zij eventueel volledig zijn afgeschaft en evenmin dat bestaande roamingtarieven worden verhoogd tot de in deze verordening vastgestelde tijdelijke preventieve plafonds.

- (36) Wanneer maximumtarieven niet in euro worden uitgedrukt, moeten de toepasselijke initiële plafonds en de herziene waarden van die plafonds vastgesteld worden in de betrokken munteenheid door middel van toepassing van de referentiewisselkoersen die op de in deze verordening bepaalde data worden bekendgemaakt in het *Publicatieblad van de Europese Unie*. Indien er op de betrokken datum geen bekendmaking plaatsvindt, dienen de referentiewisselkoersen toegepast te worden die zijn bekendgemaakt in het eerste *Publicatieblad van de Europese Unie* volgende op die datum waarin dergelijke referentiewisselkoersen zijn opgenomen. ***Om de consument te beschermen tegen stijgende retailtarieven voor gereguleerde roamingdiensten (gereguleerde gespreks-, sms- en dataroamingdiensten) als gevolg van schommelingen in de referentiewisselkoers van valuta's anders dan de euro, moet een lidstaat wiens munt niet de euro is bij het bepalen van maximum retailtarieven in zijn munt de mogelijkheid worden geboden het gemiddelde van een aantal referentiewisselkoersen gedurende een bepaalde periode toe te passen.***
- (37) Sommige exploitanten van mobiele netwerken factureren wholesalesgesprekken op roamingniveau op basis van een minimumperiode die oploopt tot 60 seconden, terwijl de meeste tarieven voor wholesaleverbindingen per seconde worden vastgesteld. Dit verstoort de concurrentie tussen deze exploitanten en de exploitanten die andere methodes hanteren voor de facturering, en ondermijnt de consequente toepassing van de maximum wholesale-tarieven die bij deze verordening zijn ingevoerd. Het verhoogt bovendien de wholesalekosten en heeft daardoor negatieve gevolgen voor de prijsstelling van gespreksroamingdiensten op retailniveau. Exploitanten van mobiele netwerken moeten derhalve worden verplicht de levering op wholesale-niveau van gereguleerde oproepen met roaming per seconde te factureren.

- (38) Volgens ramingen van de ERG, de voorloper van het Berec, leidt de praktijk van exploitanten van mobiele netwerken om intervallen van meer dan één seconde te factureren wanneer zij roamingdiensten op retailniveau in rekening brengen, tot een verhoging van een doorsnee **europrekestarifrekening** met 24% voor geïnitieerde en 19% voor ontvangen oproepen. Voorts heeft de ERG verklaard dat deze verhogingen een vorm van verborgen kosten zijn, omdat zij voor de meeste consumenten niet transparant zijn. De ERG doet dan ook de dringende aanbeveling een oplossing te zoeken voor de verschillende factureringspraktijken die op retailniveau op het **europrekestarief** worden toegepast.
- (39) Hoewel Verordening (EG) nr. 717/2007 door middel van het Eurotarief in de Unie heeft voorzien in een gemeenschappelijke aanpak om ervoor te zorgen dat roamende klanten voor gereguleerde roaminggesprekken geen buitensporige prijzen worden aangerekend, wordt een consequente toepassing ervan ernstig ondermijnd door de verschillende factureringspraktijken van de exploitanten van mobiele netwerken. Dit betekent ook dat er ondanks de grensoverschrijdende aard van Uniedekkende roamingdiensten verschillende aanpakken bestaan voor de facturering van gereguleerde roaminggesprekken die de concurrentievoorwaarden in de interne markt verstoren.
- (40) Het verdient dus aanbeveling gemeenschappelijke voorschriften in te voeren met betrekking tot de facturering van **europrekestariefeenheden** op retailniveau om de interne markt verder te versterken en consumenten van roamingdiensten in de Unie **een hoog en** voor de gehele Unie **gelijk** niveau van bescherming te bieden.

(41) Aanbieders die gereguleerde roaminggesprekken op retailniveau aanbieden, moeten derhalve worden verplicht hun klanten alle gesprekken waarvoor een **eurogesprekstarief** geldt per seconde te factureren met alleen de mogelijkheid een minimumaanvangsperiode te factureren van ten hoogste 30 seconden voor geïnitieerde oproepen. Op deze manier brengen roamingaanbieders redelijke kosten in rekening voor de totstandbrenging van de verbinding en wordt flexibiliteit geboden zodat zij kunnen concurreren door kortere tarifieringsperiodes aan te bieden. Voor inkomende gesprekken waarvoor het **eurogesprekstarief** geldt, is een dergelijke aanvangstarifieringsperiode niet gerechtvaardigd, omdat de onderliggende wholesalekosten per seconde in rekening worden gebracht en eventuele specifieke kosten voor de totstandbrenging van de verbinding reeds door mobiele-afgiftetarieven zijn gedekt.

(42) Op bezochte netwerken ontvangen voicemailberichten dienen de klant niet in rekening te worden gebracht, omdat hij op de duur van deze berichten geen invloed heeft. Dit geldt niet voor andere voicemailkosten, bijvoorbeeld kosten voor het beluisteren.

(42 bis) Klanten in grensgebieden mogen geen onnodig hoge rekeningen krijgen als gevolg van onbedoelde roaming. Roamingaanbieders dienen daarom redelijke maatregelen te nemen om hun klanten te beschermen tegen roamingkosten wanneer zij zich in hun eigen lidstaat bevinden Dit houdt onder meer in dat consumenten door passende informatieverstrekking in staat worden gesteld onbedoeld roamen actief te voorkomen. Nationale regelgevende instanties dienen oog te hebben voor de situaties, waarin consumenten problemen ondervinden met het betalen van roamingkosten terwijl zij zich nog in hun lidstaat bevinden, en dienen passende maatregelen te nemen om dit probleem te verhelpen.

- (43) Voor sms-roamingdiensten, evenals in het geval van gespreksroamingdiensten, is er een aanzienlijk risico dat het opleggen van verplichte wholesaleprijzen op zich niet automatisch zal leiden tot lagere tarieven voor retailklanten. Anderzijds zouden maatregelen om het niveau van de retailprijzen omlaag te brengen zonder iets te doen aan het niveau van de wholesalekosten die verband houden met de levering van deze diensten, de positie van een aantal roamingaanbieders, met name kleinere roamingaanbieders, in gevaar kunnen brengen, omdat het risico van tariefuitholling toeneemt.
- (44) Gezien de specifieke structuur en de grensoverschrijdende aard van *de markt voor roamingdiensten* heeft het regelgevingskader *voor elektronische communicatie* van 2002 de nationale regelgevende instanties bovendien niet de geschikte instrumenten geboden om de concurrentieproblemen die ten grondslag liggen aan het hoge niveau van de wholesale- en retailprijzen voor gereguleerde sms-roamingdiensten aan te pakken. Hierdoor functioneert de interne markt niet soepel en is corrigerende regelgeving geboden.
- (45) Regelgevingsverplichtingen moeten derhalve worden opgelegd voor gereguleerde sms-roamingdiensten op wholesaleniveau zodat een betere verhouding ontstaat tussen wholesaletarieven en de onderliggende kosten, en gedurende een overgangperiode op retailniveau om de belangen van roamende consumenten te beschermen tot de *structurele maatregelen* effect sorteren.

- (46) Totdat de structurele maatregelen voldoende concurrentie op *de markt voor roamingdiensten hebben* gebracht, bestaat de meest doelmatige en evenredige aanpak om het prijsniveau voor gereguleerde sms-roamingdiensten op retailniveau te reguleren in het op EU-niveau vaststellen van een gemiddeld maximumtarief per sms-bericht dat verzonden wordt vanuit een bezocht netwerk. Het gemiddelde wholesaletarief moet over een specifieke periode worden toegepast tussen alle exploitanten binnen de Unie.
- (47) Het maximum wholesaletarief voor gereguleerde sms-roamingdiensten moet alle kosten van de aanbieder van de wholesaledienst omvatten, met inbegrip van onder meer de kosten van gespreksopbouw, transit en de niet gedekte afgiftekosten van sms-roamingberichten op het bezochte netwerk. Om te zorgen voor een consequente toepassing van de bij deze verordening vastgestelde regels mogen wholesaleaanbieders van gereguleerde sms-roamingdiensten derhalve geen afzonderlijk bedrag in rekening brengen voor de afgifte van sms-roamingberichten op hun netwerk.
- (48) Om ervoor te zorgen dat de maximumtarieven voor sms-roamingdiensten op wholesaleniveau een meer getrouwe afspiegeling zijn van de onderliggende leveringskosten en dat de concurrentie op de retailmarkt de kans krijgt om zich te ontwikkelen, moeten de maximum wholesaletarieven voor gereguleerde sms de prijsdalingen volgen.

- (49) In Verordening (EG) nr. 544/2009 werd ervan uitgegaan dat, bij gebrek aan structurele elementen die voor concurrentie op *de markt voor roamingdiensten* zorgen, de invoering van een verplichting voor exploitanten van mobiele netwerken om hun roamende klanten een Euro-sms-tarief aan te bieden dat een bepaald maximumtarief niet overschrijdt, de meest doelmatige en evenredige aanpak was om het retailprijsniveau voor sms-roamingberichten in de Unie te reguleren.
- (50) Totdat de structurele maatregelen effect sorteren, moet het tijdelijke Euro-sms-tarief worden gehandhaafd op een preventief niveau dat de roamingaanbieders voldoende marge biedt en tegelijkertijd zorgt voor een meer getrouwe afspiegeling van de onderliggende *aanbiedingskosten* en geen afbreuk doet aan de bestaande consumentenvoordelen.
- (51) Het tijdelijke Euro-sms-tarief dat roamende klanten kan worden aangeboden, moet derhalve een redelijke marge inhouden ten opzichte van de kosten waarmee de levering van een gereguleerde sms-roamingdienst gepaard gaat, waarbij roamingaanbieders kunnen concurreren door hun aanbod te variëren en door de prijsstructuur aan te passen aan de marktomstandigheden en de voorkeur van de consumenten. Een dergelijk preventief plafond moet worden vastgesteld op een niveau dat de concurrentievoordelen van structurele maatregelen niet verstoort en kan worden opgeheven zodra de structurele maatregelen effect sorteren. Deze regelgevingsaanpak mag niet van toepassing zijn op sms-diensten met toegevoegde waarde.

- (52) Roamende klanten mogen niet verplicht worden een aanvullend bedrag te betalen voor de ontvangst van een gereguleerd sms- of voicemailbericht met roaming op een bezocht netwerk, omdat de afgiftekosten reeds zijn doorberekend in de retailkosten voor de verzending van een sms- of voicemailbericht met roaming.
- (53) Een Euro-sms-tarief moet automatisch van toepassing zijn op elke nieuwe of bestaande roamende klant die niet vrijwillig kiest of heeft gekozen voor een bijzonder sms-roamingtarief of een pakket voor roamingdiensten met inbegrip van gereguleerde sms-roamingdiensten.
- (54) Een sms-bericht is een "Short Message Service"-tekstbericht en onderscheidt zich duidelijk van andere berichten zoals mms-berichten of e-mails. Om ervoor te zorgen dat deze verordening niet van zijn nuttig effect wordt beroofd en de doelstellingen ervan ten volle worden verwezenlijkt, moeten eventuele wijzigingen van de technische parameters van een sms-roamingbericht, waardoor het gedifferentieerd wordt van een binnenlands sms-bericht, worden verboden.

- (55) Uit gegevens die bijeen zijn gebracht door de nationale regelgevende instanties blijkt dat de gemiddelde wholesaletarieven voor dataroamingdiensten die worden aangerekend door de exploitanten van bezochte netwerken aan de roamingaanbieders van roamende klanten hoog blijven. Zelfs wanneer de wholesaletarieven een neerwaartse trend vertonen, **blijven zij zeer hoog in verhouding tot de onderliggende kosten.**
- (56) Dat het niveau van de wholesaletarieven voor dataroamingdiensten nog steeds erg hoog ligt, kan voornamelijk worden toegeschreven aan de hoge wholesaletarieven die worden aangerekend door exploitanten van niet-preferentiële netwerken. Deze tarieven zijn het gevolg van beperkingen in verband met verkeerssturing, waardoor de exploitanten geen prikkel hebben om hun wholesaletarieven eenzijdig te verlagen, omdat het dataverkeer hoe dan ook wordt ontvangen, ongeacht de prijs die in rekening wordt gebracht. Dit leidt tot extreme variaties in de wholesalekosten. In sommige gevallen zijn de tarieven voor dataroaming op wholesaleniveau die van toepassing zijn op niet-preferentiële netwerken, zes maal hoger dan die welke van toepassing zijn op het preferentiële netwerk. Deze buitensporig hoge wholesaletarieven voor dataroamingdiensten leiden tot een aanzienlijke verstoring van de concurrentievoorwaarden tussen mobiele exploitanten in de Unie, die de soepele werking van de interne markt ondermijnen. Zij maken het voorts moeilijker voor roamingaanbieders om hun wholesalekosten te voorspellen en hun klanten transparante en concurrerende retailprijspakketten aan te bieden. Omdat de nationale regelgevende instanties deze problemen op nationaal niveau minder doelmatig kunnen aanpakken, moet een maximum wholesaletarief worden vastgesteld voor wholesaleprijzen voor dataroamingdiensten. Regelgevingsverplichtingen moeten derhalve worden opgelegd voor gereguleerde dataroamingdiensten op wholesaleniveau om een redelijker verband te leggen tussen wholesaletarieven en de onderliggende kosten, en op retailniveau om de belangen van roamende consumenten te beschermen.

- (57) **Roamingaanbieders** mogen de roamende klant geen kosten in rekening brengen voor gereguleerde dataroamingdiensten, zolang de roamende klant niet akkoord is gegaan met de levering van de dienst.
- (58) De werkingssfeer van deze verordening moet de levering van Uniewijde retail dataroamingdiensten omvatten. De bijzondere kenmerken van **de markten voor roamingdiensten** die het vaststellen van Verordening (EG) nr. 717/2007 en het opleggen van verplichtingen aan mobiele exploitanten met betrekking tot het verrichten van diensten op het gebied van roaminggesprekken en -sms-berichten binnen de Unie rechtvaardigden, gelden nu evenzeer voor de levering van retail dataroamingdiensten in de Unie. Evenals gespreks- en sms-roamingdiensten, worden dataroamingdiensten niet onafhankelijk op nationaal niveau aangekocht, maar maken zij slechts deel uit van een breder retailpakket dat klanten van hun **roamingaanbieder** kopen, zodat de concurrentie op dit gebied wordt beperkt. Gelet voorts op de grensoverschrijdende aard van de diensten in kwestie, zijn de nationale regelgevende instanties die verantwoordelijk zijn voor het beschermen en bevorderen van de belangen van klanten van mobiele netwerken die op hun grondgebied woonachtig zijn, niet in staat het gedrag te controleren van de exploitanten van het bezochte netwerk die zich in andere lidstaten bevinden.

- (59) Zoals bij de reeds bestaande regelgevende maatregelen voor gespreks- en sms-diensten en totdat de structurele maatregelen voor voldoende concurrentie zorgen, bestaat de meest doelmatige en evenredige aanpak om het prijsniveau voor Uniewijde dataroamingdiensten tijdens een overgangperiode op retailniveau te reguleren, erin roamingaanbieders te verplichten hun roamende klanten een tijdelijk Eurodatatarief aan te bieden dat niet hoger ligt dan een vastgestelde maximumtarief. Het Eurodatatarief moet worden vastgesteld op een preventief niveau dat de roamingaanbieders, totdat de structurele maatregelen effect sorteren, voldoende marge biedt en tegelijkertijd een meer getrouwe afspiegeling van de onderliggende *aanbiedingskosten* waarborgt.
- (60) Het tijdelijke Eurodatatarief dat roamende klanten kan worden aangeboden, moet derhalve een redelijke marge inhouden ten opzichte van de kosten waarmee de levering van een gereguleerde dataroamingdienst gepaard gaat, waarbij roamingaanbieders kunnen concurreren door hun aanbod te variëren en door de prijsstructuur aan te passen aan de marktomstandigheden en de voorkeur van de consumenten. Een dergelijk preventief plafond moet worden vastgesteld op een niveau dat de concurrentievoordelen van structurele maatregelen niet verstoort en kan worden opgeheven zodra blijkt dat de structurele maatregelen concrete *en blijvende* voordelen voor de consument opleveren. Naar analogie van de voor gespreks- en sms-roamingdiensten gevolgde aanpak en gelet op de verwachte daling van de onderliggende kosten voor het aanbieden van dataroamingdiensten, moeten de gereguleerde maximumprijzen voor het tijdelijke Eurodatatarief een dalende trend volgen.

- (61) Een tijdelijk Eurodatatarief moet automatisch van toepassing zijn op elke nieuwe of bestaande roamende klant die niet vrijwillig kiest of heeft gekozen voor een bijzonder dataroamingtarief of een pakket roamingdiensten met inbegrip van gereguleerde dataroamingdiensten.
- (62) Om te waarborgen dat consumenten betalen voor de datadiensten die zij daadwerkelijk gebruiken en *de problemen te voorkomen* die na de invoering van Verordening (EG) nr. 717/2007 zijn ontstaan, waarbij verkapte heffingen voor gespreksdiensten werden aangerekend op basis van de door exploitanten gehanteerde tariefmechanismen, moet het tijdelijke eurodatatarief per kilobyte worden gefactureerd. *Dergelijke tarifiering* spoort met het tariefsysteem dat op wholesaleniveau reeds wordt toegepast.
- (63) *Roamingaanbieders* mogen een vast maandtarief op basis van een redelijk gebruik aanbieden waarin alles is inbegrepen en waarop geen maximumtarieven van toepassing zijn en dat alle roamingdiensten in de Unie kan dekken.
- (64) Opdat alle gebruikers van mobiele spraaktelefonie er baat bij hebben, moeten de tijdelijke retail-tariefvoorschriften gelden ongeacht of roamende klanten een prepaid- dan wel een postpaid-contract met hun *roamingaanbieder* hebben en ongeacht of de *roamingaanbieder* een eigen netwerk heeft, een exploitant van een virtueel mobiel netwerk is dan wel een wederverkoper van mobiele spraaktelefoniediensten is.

I

- (66) Wanneer leveranciers van mobiele-telefoniediensten in de Unie de voordelen van interoperabiliteit en eind-tot-eindverbindingen voor hun klanten in gevaar zien komen als gevolg van de beëindiging of dreigende beëindiging van hun roamingovereenkomsten met exploitanten van mobiele netwerken in andere lidstaten, of wanneer zij niet in staat zijn hun klanten een dienst in een andere lidstaat aan te bieden wegens het ontbreken van een overeenkomst met ten minste één wholesale-netwerkaanbieder, moeten de nationale regelgevende instanties gebruik maken van de bevoegdheden waarover zij krachtens artikel 5 van de Toegangsrichtlijn beschikken om te zorgen voor de benodigde toegang en interconnectie om een dergelijke eind-tot-eindverbinding en de interoperabiliteit van diensten te verzekeren, daarbij rekening houdend met de doelstellingen als vermeld in artikel 8 van de Kaderrichtlijn, met name de totstandbrenging van een volledig werkende interne markt voor elektronische-communicatiediensten.
- (67) Om de transparantie van de retailtarieven voor *roamingdiensten* te vergroten en roamende klanten te helpen om te beslissen hoe zij hun mobiele *toestellen* in het buitenland gebruiken, moeten de leveranciers van mobiele-*communicatiediensten* hun roamende klanten kosteloos informatie *aanbieden* over de roamingtarieven die voor hen gelden wanneer zij in de door hen bezochte lidstaat *gebruik maken van roamingdiensten*. *Aangezien bepaalde klanten wellicht goed op de hoogte zijn van de roamingtarieven, moeten roamingaanbieders de mogelijkheid bieden om op eenvoudig verzoek af te zien van deze automatische boodschappendienst*. Ook zouden de leveranciers hun klanten, *mits zij zich in de Unie bevinden*, op verzoek en kosteloos *actief* aanvullende informatie moeten verstrekken over de tarieven per minuut, per *sms* of per *megabyte* gegevens (inclusief BTW) voor het initiëren en ontvangen van telefoongesprekken en voor het zenden en ontvangen van sms, mms en andere gegevenscommunicatiediensten in de bezochte lidstaat. ■

(68) Eveneens omwille van de transparantie dienen de leveranciers informatie te verstrekken over roamingtarieven, met name de **eurogespreks-, euro-sms- en eurogegevenstarieven** en het vaste all-in tarief, als zij dat aanbieden, wanneer een abonnement wordt genomen en telkens wanneer de roamingtarieven gewijzigd worden. **Roamingaanbieders** moeten met passende middelen, zoals op facturen of via Internet, TV-reclame of direct mail, informatie verstrekken over roamingtarieven. **Alle informatie en aanbiedingen moeten duidelijk en begrijpelijk zijn, vergelijking toelaten en transparant zijn voor wat de prijzen en kenmerken van de diensten betreft. Reclame voor roamingaanbiedingen en marketing naar consumenten toe moeten volledig in overeenstemming zijn met de wetgeving inzake consumentenbescherming, in het bijzonder Richtlijn 2005/29/EG van het Europees Parlement en van de Raad van 11 mei 2005 betreffende oneerlijke handelspraktijken van ondernemingen jegens consumenten op de interne markt ("Richtlijn oneerlijke handelspraktijken")¹. Roamingaanbieders** dienen ervoor te zorgen dat al hun roamende klanten zich bewust zijn van het bestaan van gereguleerde tarieven tijdens de betrokken periode en deze klanten een duidelijke en ondubbelzinnige **schriftelijke** mededeling te sturen waarin de voorwaarden van de **eurogespreks-, euro-sms- en eurogegevenstarieven** worden beschreven, alsook het recht om over te stappen naar en van **die tarieven**.

¹ **PB L 149 van 11.6.2005, blz. 22.**

- (69) Voorts moeten maatregelen worden ingevoerd om de transparantie van retailtarieven voor *alle* dataroamingtarieven te verbeteren, met name om het probleem van astronomisch hoge rekeningen, die een obstakel vormen voor de soepele werking van de interne markt, uit de weg te ruimen en roamende klanten de instrumenten te verschaffen die zij nodig hebben om hun uitgaven voor dataroamingdiensten te bewaken en te beheersen. Evenmin mag de ontwikkeling worden belemmerd van toepassingen of technologieën die roamingdiensten kunnen vervangen of er een alternatief voor kunnen vormen, zoals WiFi. ■
- (70) Roamingaanbieders moeten hun roamende klanten met name *kosteloos* gepersonaliseerde tariefinformatie verschaffen over de kosten van dataroamingdiensten die voor deze klanten gelden telkens wanneer zij bij binnenkomst in *een ander land* gebruik maken van een dataroamingdienst. Deze informatie moet zodanig op hun ■ mobiel toestel worden verstrekt dat ze eenvoudig te ontvangen en te begrijpen is, *en later opnieuw kan worden geraadpleegd*.
- (71) *Roamingaanbieders dienen ervoor te zorgen dat hun klanten zowel vóór als na de sluiting van een overeenkomst naar behoren worden voorgelicht over de tarieven die van toepassing zijn op gereguleerde dataroamingdiensten*, zodat deze een beter inzicht krijgen in de financiële gevolgen van het gebruik van ■ dataroamingdiensten en hun uitgaven kunnen bewaken en beheersen. *Dergelijke informatie zou kunnen bestaan uit voorbeelden van de hoeveelheid die bij benadering wordt gebruikt voor, bijvoorbeeld het verzenden van een e-mail of een afbeelding, web-browsing en het gebruik van mobiele toepassingen.*

(72) Om astronomisch hoge rekeningen te voorkomen moeten roamingaanbieders voorts een of meer financiële en/of volumeplafonds vaststellen met betrekking tot hun openstaande rekeningen voor dataroamingdiensten, in de valuta waarin de roamende klant de rekening ontvangt, die zij aan al hun roamende klanten gratis moeten aanbieden en waarbij een passende kennisgeving wordt gedaan, ***op een drager waarmee de kennisgeving opnieuw kan worden bekeken***, wanneer men in de buurt komt van dit plafond. Wanneer dit plafond wordt bereikt, mag de klant deze diensten niet meer ontvangen of mogen deze hem niet meer in rekening worden gebracht, behalve wanneer hij specifiek om voortzetting van deze diensten verzoekt overeenkomstig de voorwaarden zoals vermeld in de kennisgeving. ***In zo'n geval moet hij kosteloos een bevestiging ontvangen, op een drager waarmee de bevestiging opnieuw kan worden bekeken***. Roamende klanten moeten de gelegenheid krijgen binnen een redelijke termijn voor een van deze financiële of volumeplafonds te kiezen of zich tegen een dergelijk plafond uit te spreken. Tenzij de klant iets anders te kennen geeft, moeten de plafonds standaard op hem worden toegepast.

- (73) Deze transparantiemechanismen moeten worden gezien als een minimumbescherming voor roamende klanten en mogen roamingaanbieders niet beletten hun klanten een reeks andere faciliteiten aan te bieden om hen te helpen hun uitgaven voor dataroamingdiensten te voorspellen en te beheersen. Tal van roamingaanbieders zijn bijvoorbeeld bezig met de ontwikkeling van een nieuw forfaitair retailtarief voor roaming. Met een dergelijk tarief zijn dataroamingdiensten mogelijk voor een specifieke prijs gedurende een specifieke periode tot een redelijke gebruikslimiet. Ook zijn roamingaanbieders bezig met de ontwikkeling van systemen aan de hand waarvan hun roamende klanten in realtime precies op de hoogte kunnen zijn van hun uitgaven voor datadiensten met roaming. Om te kunnen zorgen voor een soepele werking van de interne markt, moet in de geharmoniseerde regels rekening worden gehouden met deze ontwikkelingen op de binnenlandse markten.
- (74) ■ **Klanten** die gebruik maken van prepaid-tarieven **kunnen eveneens** onverwacht hoge rekeningen gepresenteerd krijgen voor het gebruik van dataroamingdiensten ■ . Om **deze reden** moeten de bepalingen omtrent "cut off limits" **eveneens** worden toegepast op deze klanten ■ .

(74 bis) Er bestaan aanzienlijke verschillen tussen de gereguleerde roamingtarieven binnen de Unie en de roamingtarieven die gelden voor consumenten wanneer zij buiten de Unie reizen, waarbij laatstgenoemde tarieven aanzienlijk hoger zijn dan de tarieven die binnen de Unie gelden. Door het ontbreken van een consequente benadering inzake transparantie- en beschermingsmaatregelen met betrekking tot roaming buiten de Unie, zijn de consumenten niet zeker van hun rechten, hetgeen hen er vaak van weerhoudt in het buitenland gebruik te maken van mobiele diensten. Transparante informatie die aan klanten wordt verschaft, kan niet alleen helpen om te beslissen hoe zij hun mobiele toestellen tijdens verplaatsingen in het buitenland (zowel binnen als buiten de Unie) gebruiken, maar ook om een keuze te maken tussen roamingaanbieders. Daarom moet het probleem van het gebrek aan transparantie en consumentenbescherming worden aangepakt door ook bepaalde transparantie- en beschermingsmaatregelen toe te passen op roamingdiensten die buiten de Unie worden verleend. Deze maatregelen zouden tot meer concurrentie leiden en de werking van de interne markt verbeteren.

(74 ter) Indien de exploitant van het bezochte netwerk in het bezochte land buiten de Unie de roamingaanbieder niet toelaat om het gebruik van zijn klant in real time te controleren, is de roamingaanbieder niet verplicht de financiële of volumeplafonds ter bescherming van de consument aan te bieden.

- (75) De nationale regelgevende instanties, die belast zijn met taken overeenkomstig het regelgevingskader voor elektronische communicatie van 2002, moeten over de bevoegdheid beschikken om de naleving van de in deze verordening vervatte verplichtingen op hun grondgebied te controleren en te handhaven. Zij moeten ook de ontwikkeling controleren van de tarieven voor spraaktelefonie- en gegevensdiensten voor klanten die roamen in de Unie, indien passend met inbegrip van de specifieke kosten in verband met geïnitieerde of ontvangen roamingoproepen in de ultraperifere regio's van de Unie en de noodzaak erover te waken dat deze kosten op een adequate wijze kunnen worden terugverdiend op de wholesalemarkt, en dat verkeerssturingstechnieken niet gebruikt worden om de keuzemogelijkheden van de klanten te beperken. Zij moeten ervoor zorgen dat actuele informatie over de toepassing van deze verordening beschikbaar wordt gesteld voor de betrokken partijen en moeten de resultaten van deze controles om de zes maanden publiceren. De informatie over zakelijke, prepaid- en postpaid-klanten moet afzonderlijk worden verstrekt.
- (76) Bij binnenlandse roaming in de ultraperifere gebieden van de Unie waar vergunningen voor mobiele telefonie verschillen van die welke voor de rest van het nationale grondgebied zijn afgegeven, moet gebruik kunnen worden gemaakt van tariefverlagingen die gelijk zijn aan die welke op de **interne markt voor roamingdiensten** worden gehanteerd. De toepassing van deze verordening mag niet leiden tot een minder gunstige tariefbehandeling voor klanten die gebruik maken van binnenlandse roamingdiensten ten opzichte van klanten die gebruik maken van roamingdiensten in de Unie. Te dien einde kunnen de nationale instanties aanvullende maatregelen nemen die stroken met de EU-wetgeving.

(76 bis) Bij het vaststellen van de regels voor de sancties die van toepassing zijn op overtredingen van deze verordening, houden de lidstaten overeenkomstig hun nationale wetgeving onder meer rekening met de mogelijkheid voor roamingaanbieders om abonnees te vergoeden voor eventuele vertragingen of obstakels die zich bij de overstap naar een andere roamingaanbieder voordoen.

I

- (78) Aangezien de doelstellingen van deze verordening, namelijk de invoering van een gemeenschappelijke aanpak om ervoor te zorgen dat de gebruikers van openbare mobiele-*communicatienetwerken* wanneer zij binnen de Unie reizen geen buitensporige tarieven betalen voor roamingdiensten in de Unie, waarbij een hoog niveau van bescherming van de consument wordt bereikt door de vrije mededinging tussen de roamingaanbieders te versterken, door de lidstaten niet voldoende op zekere, geharmoniseerde en tijdige wijze kunnen worden verwezenlijkt en derhalve beter kunnen worden verwezenlijkt op het niveau van de Unie, kan de Unie maatregelen vaststellen in overeenstemming met het subsidiariteitsbeginsel als neergelegd in artikel 5 van het Verdrag betreffende de Europese Unie. Overeenkomstig het in hetzelfde artikel neergelegde evenredigheidsbeginsel gaat deze verordening niet verder dan hetgeen nodig is om deze doelstellingen te verwezenlijken.
- (79) De regelgevingsverplichtingen inzake de wholesaletarieven voor gespreks-, sms- en dataroamingdiensten moeten in stand worden gehouden totdat de structurele maatregelen effect sorteren en er zich voldoende concurrentie op de wholesalemakten heeft ontwikkeld. Voorts blijkt uit de huidige markttenissen dat datadiensten geleidelijk het belangrijkste segment van de markt voor mobiele diensten zullen worden en vertoont de wholesalemakten voor dataroamingdiensten op dit moment de grootste dynamiek met prijzen die aanzienlijk lager liggen dan de reguleringstarieven.

- (80) De preventieve retailplafonds moeten voldoende hoog zijn om de potentiële concurrentievoordelen van structurele maatregelen niet in het gedrang te brengen en kunnen volledig worden opgeheven zodra deze maatregelen effect sorteren en tot een reële interne markt heeft geleid. Derhalve dienen de preventieve retailplafonds een neerwaartse trend te volgen en uiteindelijk te verdwijnen.
- (81) De Commissie dient de doeltreffendheid van deze verordening te evalueren in het licht van de doelstellingen daarvan en de bijdrage tot de uitvoering van het **2002** regelgevend kader *voor elektronische communicatie* en het soepel functioneren van de interne markt. In dit verband moet de Commissie de gevolgen nagaan voor de concurrentiepositie van de aanbieders van mobiele-communicatiediensten van uiteenlopende omvang en uit verschillende delen van de Unie, de ontwikkelingen, trends en de transparantie van retail- en wholesaletarieven, de verhouding daarvan tot de feitelijke kosten, de mate waarin de in de effectbeoordeling bij deze verordening geformuleerde aannames zijn bevestigd, en de compliancekosten en de gevolgen voor de investeringen. De Commissie dient in het licht van de technologische ontwikkelingen voorts aandacht te schenken aan de beschikbaarheid en de kwaliteit van diensten die een alternatief vormen voor roaming (zoals toegang via WIFI).

(81 bis) Zolang de concurrentie op retail- en wholesaleniveau onvoldoende ontwikkeld is, moeten regelgevingsverplichtingen inzake wholesale- en retailtarieven voor gespreks-, sms- en dataroamingdiensten gehandhaafd worden met het oog op de bescherming van de consument. Daarom moet de Commissie uiterlijk 30 juni 2016 beoordelen of de doelstellingen van deze verordening zijn verwezenlijkt, en met name of de structurele maatregelen volledig zijn ingevoerd en de concurrentie op de interne markt voor roamingdiensten voldoende ontwikkeld is. Indien de Commissie tot de conclusie komt dat de concurrentie onvoldoende ontwikkeld is, legt zij het Europees Parlement en de Raad passende voorstellen voor om vanaf 2017 een afdoende consumentenbescherming te garanderen.

(82) Na de bovenbedoelde evaluatie en om ervoor te zorgen dat voortdurend toezicht wordt gehouden op de roamingdiensten in de Unie, dient de Commissie om de twee jaar een verslag voor het Europees Parlement en de Raad op te stellen met een algemene samenvatting van de laatste trends op het gebied van roamingdiensten en een tussentijdse beoordeling van de vooruitgang die geboekt is bij het behalen van de doelstellingen van deze verordening, en de mogelijke alternatieve opties om deze doelstellingen te bereiken.

HEBBEN DE VOLGENDE VERORDENING VASTGESTELD:

Artikel 1

Onderwerp en toepassingsgebied

1. Bij deze verordening wordt een gemeenschappelijke aanpak ingevoerd die ervoor moet zorgen dat gebruikers van openbare mobiele-communicatienetwerken, wanneer zij binnen de Unie reizen, in vergelijking met concurrerende binnenlandse prijzen geen buitensporig hoge tarieven betalen voor roamingdiensten in de Unie wanneer zij oproepen initiëren of ontvangen, sms-berichten initiëren of ontvangen of gebruikmaken van pakketgeschakelde datacommunicatiediensten, waardoor wordt bijgedragen aan de soepele werking van de interne markt en de consument tegelijkertijd een hoog niveau van bescherming wordt geboden, de vrije concurrentie en de doorzichtigheid van de markt worden bevorderd en zowel prikkels voor innovatie als keuzevrijheid voor de consument worden geboden.

Deze verordening voorziet in regels **die het mogelijk maken dat gereguleerde roamingdiensten** afzonderlijk van binnenlandse mobiele-communicatiediensten worden verkocht, en bepaalt de voorwaarden voor de wholesaletoeegang tot publieke mobiele-**communicatienetwerken** met het oog op het aanbieden van **gereguleerde** roamingdiensten. De verordening voorziet tevens in tijdelijke regels betreffende de tarieven die de roamingaanbieders in rekening kunnen brengen voor de levering in de Unie van **gereguleerde** roamingdiensten voor telefoongesprekken en sms-berichten met opbouw en afgifte binnen de Unie en voor pakketgeschakelde datacommunicatiediensten die door roamende klanten worden gebruikt wanneer zij roamen op een mobiel communicatienetwerk in de Unie. De verordening is van toepassing op zowel de tarieven die op wholesaleniveau door de netwerkproviders in rekening worden gebracht als op die welke op retailniveau door **de roamingaanbieders** worden gehanteerd.

- 1 bis. De afzonderlijke verkoop van gereguleerde roamingdiensten van binnenlandse mobiele-communicatiediensten is een noodzakelijke tussenstap naar meer mededinging om zodoende de roamingtarieven voor klanten te verlagen en de markt te laten evolueren naar een interne markt voor mobiele communicatiediensten, zodat er uiteindelijk geen onderscheid zal bestaan tussen nationale en roamingtarieven.***
2. Bij deze verordening worden tevens regels ingevoerd ter vergroting van de prijstransparantie en ter verbetering van de verstrekking van informatie over tarieven aan gebruikers van roamingdiensten ■ .
- 3 Deze verordening is een specifieke maatregel in de zin van artikel 1, lid 5, van de Kaderrichtlijn.
4. De in deze verordening genoemde maximumtarieven zijn uitgedrukt in euro.
5. Indien onder de artikelen 6, 8, en 11 vallende maximumtarieven in andere munteenheden dan de euro zijn uitgedrukt, worden de initiële grenswaarden overeenkomstig deze bepalingen vastgesteld in die munteenheden door middel van toepassing van de referentiewisselkoers die op 1 mei 2012 door de Europese Centrale Bank in het *Publicatieblad van de Europese Unie* is bekendgemaakt.

Met het oog op de daaropvolgende grenswaarden als bepaald in artikel 6, lid 2, artikel 8, lid 1, *en* artikel 11, lid 1, worden de herziene waarden bepaald door middel van toepassing van de referentiewisselkoers die *op 1 mei van het betrokken kalenderjaar zijn bekendgemaakt. Voor de maximumtarieven als bedoeld in artikel 6, lid 2, artikel 8, lid 1, en artikel 11, lid 1, worden de grenswaarden in andere munteenheden dan de euro vanaf 2015 jaarlijks herzien. De jaarlijks herziene grenswaarden in die munteenheden worden vanaf 1 juli van kracht op basis van de referentiewisselkoers die op 1 mei van hetzelfde jaar is bekendgemaakt.*■

6. *Indien onder de artikelen 7, 9 en 12 vallende maximumtarieven in andere munteenheden zijn uitgedrukt, worden de initiële grenswaarden overeenkomstig deze artikelen in die munteenheden vastgesteld door middel van toepassing van de referentiewisselkoersen die op 1 maart, 1 april en 1 mei 2012 door de Europese Centrale Bank in het Publicatieblad van de Europese Unie zijn bekendgemaakt.*

Met het oog op de daaruit voortvloeiende grenswaarden als bepaald in artikel 7, lid 2, artikel 9, lid 2, en artikel 12, lid 2, worden de herziene waarden bepaald door middel van toepassing van de referentiewisselkoersen die aldus op 1 maart, 1 april en 1 mei van het betrokken kalenderjaar zijn bekendgemaakt. Voor de maximumtarieven als bedoeld in artikel 7, lid 2, artikel 9, lid 2, en artikel 12, lid 2, worden de grenswaarden in andere munteenheden dan de euro vanaf 2015 jaarlijks herzien. De jaarlijks herziene grenswaarden in die munteenheden worden vanaf 1 juli van kracht op basis van de referentiewisselkoers die op 1 maart, 1 april en 1 mei van hetzelfde jaar is bekendgemaakt.

Artikel 2
Definities

1. In de zin van deze verordening zijn de definities van artikel 2 van de Toegangsrichtlijn, artikel 2 van de Kaderrichtlijn en artikel 2 van de Universeledienstrichtlijn van toepassing.
2. Naast de definities waarnaar wordt verwezen in lid 1 zijn de volgende definities van toepassing:

I

b) "*roamingaanbieder*": een onderneming die een *roamende* klant *gereguleerde retailroamingdiensten aanbiedt*;

b bis) "binnenlandse aanbieder": een onderneming die een roamende klant binnenlandse mobiele communicatiediensten aanbiedt;

b ter) "alternatieve roamingaanbieder": een roamingaanbieder die niet de binnenlandse aanbieder is;

- c) "thuisnetwerk": een ■ openbaar ■ communicatienetwerk dat zich bevindt binnen een lidstaat en dat door *de roamingaanbieder* wordt gebruikt voor de levering van *gereguleerde retailroamingdiensten* aan een roamende klant;
- c bis) "bezocht netwerk": een terrestrisch openbaar mobiel communicatienetwerk dat zich bevindt in een lidstaat die niet de lidstaat is waarin de binnenlandse aanbieder van de roamende klant zich bevindt, en dat het voor een roamende klant mogelijk maakt om oproepen te initiëren of te ontvangen, sms-berichten te initiëren of te ontvangen of gebruik te maken van pakketgeschakelde datacommunicatie door middel van regelingen met de exploitant van het thuisnetwerk;*
- d) "roaming in de Unie ": het gebruik door roamende klanten van een mobiel ■ toestel om oproepen binnen de Unie te initiëren of te ontvangen, sms-berichten *binnen de Unie* te initiëren of te ontvangen, of gebruik te maken van pakketgeschakelde datacommunicatie, terwijl zij in een andere lidstaat zijn dan die waar zich *het netwerk van de binnenlandse aanbieder* bevindt, door middel van regelingen tussen de *exploitant* van het thuisnetwerk en de *exploitant* van het bezochte netwerk;

d bis) "roamende klant": een klant van een roamingaanbieder van gereguleerde roamingdiensten, die gebruik maakt van een terrestrisch openbaar mobiel communicatienetwerk dat zich in de Unie bevindt, en aan wie op grond van zijn contract of regeling met deze roamingaanbieder roaming in de Unie is toegestaan;

e) "gereguleerd roaminggesprek": een mobiel telefoongesprek dat hetzij is geïnitieerd door een roamende klant, opgebouwd op een bezocht netwerk en afgegeven op een openbaar communicatienetwerk binnen de Unie, hetzij is ontvangen door een roamende klant, opgebouwd op een openbaar communicatienetwerk binnen de Unie en afgegeven op een bezocht netwerk; █

█

e bis) "eurogesprekstarieef": elk tarief dat het in artikel 7 vastgestelde maximumtarief niet overschrijdt en dat een roamingaanbieder mag berekenen voor de levering van gereguleerde roaminggesprekken in overeenstemming met dat artikel;

- i) "sms-bericht": een hoofdzakelijk uit alfabetische en/of numerieke tekens samengesteld kort tekstbericht (Short Message Service) dat kan worden verzonden tussen mobiele en/of vaste nummers die in overeenstemming met de nationale nummerplannen zijn toegewezen;
- j) "gereguleerd roaming-sms-bericht": een sms-bericht dat verzonden is door een roamende klant, met opbouw op een bezocht netwerk en afgifte op een openbaar communicatienetwerk binnen de Unie, of dat is ontvangen door een roamende klant, met opbouw op een openbaar communicatienetwerk binnen de Unie en met afgifte op een bezocht netwerk;
- h) "euro-sms-tarief": elk tarief dat het in artikel 9 vastgestelde maximumtarief niet overschrijdt en dat een roamingaanbieder mag berekenen voor de levering van gereguleerde roaming-sms-berichten in overeenstemming met dat artikel;
- k) "gereguleerde roamingdatadienst": een roamingdienst waarmee pakketgeschakelde datacommunicatie door een roamende klant kan worden gebruikt door middel van zijn mobiel toestel **■** , terwijl het is verbonden met een bezocht netwerk. Een gereguleerde roamingdatadienst omvat niet de verzending of ontvangst van gereguleerde roaminggesprekken of sms-berichten, maar wel de verzending en ontvangst van mms-berichten;

- l) "eurodatatarief": elk tarief dat het in artikel 12 vastgestelde maximumtarief niet overschrijdt en dat een **roamingaanbieder** mag berekenen voor de levering van gereguleerde dataroamingdiensten in overeenstemming met dat artikel;
- l bis) "toegang tot wholesaleroaming": rechtstreekse toegang tot wholesaleroaming of toegang tot wholesaleroaming via doorverkoop;*
- n) "**rechtstreekse** toegang tot wholesaleroaming": het onder vastgestelde voorwaarden beschikbaar stellen van faciliteiten en/of diensten **door de exploitant van een mobiel netwerk** aan een andere onderneming, met de bedoeling dat **die onderneming gereguleerde** roamingdiensten aan **roamende** klanten aanbiedt;
- n bis) "toegang tot wholesaleroaming via doorverkoop": het op wholesalebasis aanbieden van roamingdiensten door de exploitant van een mobiel netwerk, die niet de exploitant van een bezocht netwerk is, aan een andere onderneming, met de bedoeling dat die onderneming gereguleerde roamingdiensten aanbiedt aan roamende klanten.*

■

Artikel 3

Toegang tot wholesaleroaming

1. De exploitant van een mobiel netwerk voldoet aan elk redelijk verzoek om toegang tot wholesaleroaming. ■

1 bis. De exploitant van een mobiel netwerk kan een verzoek om toegang tot wholesaleroaming uitsluitend op grond van objectieve criteria weigeren.

2. Toegang tot wholesaleroaming omvat de toegang tot alle netwerkdonderdelen en bijbehorende faciliteiten, relevante diensten, software en informatiesystemen die nodig zijn om klanten *gereguleerde* roamingdiensten aan te bieden.

2 bis. De regels betreffende de tarieven voor gereguleerde wholesaleroaming, zoals neergelegd in de artikelen 6, 8 en 11, zijn van toepassing op de verlening van toegang op alle netwerkdonderdelen van wholesaleroaming, als bedoeld in lid 2.

Onverminderd de eerste alinea, kan de exploitant van een mobiel netwerk in het geval van toegang tot wholesaleroaming via doorverkoop, billijke en redelijke prijzen berekenen voor netwerkdonderdelen die niet onder lid 2 vallen.

2 ter. Exploitanten van een mobiel netwerk maken een referentieofferte bekend, waarin de richtsnoeren van het Berec als bedoeld in lid 4 in aanmerking zijn genomen, en stellen zij deze beschikbaar aan een onderneming die om toegang tot wholesaleroaming verzoekt. Exploitanten van een mobiel netwerk verschaffen de onderneming die om toegang verzoekt, uiterlijk binnen een maand na ontvangst het verzoek door de exploitant van een mobiel netwerk, een ontwerpcontract dat aan dit artikel voldoet. Toegang tot wholesaleroaming wordt toegestaan binnen een redelijke termijn van ten hoogste drie maanden na de sluiting van het contract. Exploitanten van een mobiel netwerk die een verzoek om toegang tot wholesaleroaming ontvangen, en de ondernemingen die om toegang verzoeken onderhandelen te goeder trouw.

2 quater. De referentieofferte als bedoeld in lid 2 ter dient voldoende te zijn gespecificeerd en dient alle componenten te omvatten, die nodig zijn voor de in lid 2 bedoelde toegang tot wholesaleroaming, waarbij een beschrijving wordt gegeven van het aanbod betreffende rechtstreekse toegang tot wholesaleroaming en toegang via doorverkoop tot wholesaleroaming, en ook de bijbehorende bepalingen en voorwaarden. Indien nodig, leggen nationale regulerende autoriteiten wijzigingen op met betrekking tot de referentieofferte om gevolg te geven aan de in dit artikel neergelegde verplichtingen.

2 quinquies. Indien de onderneming die om toegang verzoekt, wenst dat zakelijke onderhandelingen worden geopend over het opnemen van componenten die buiten de referentieofferte vallen, wordt een dergelijk verzoek door de exploitant van een mobiel netwerk beantwoord binnen een redelijke termijn van ten hoogste twee maanden na ontvangst van het oorspronkelijke verzoek. Voor de toepassing van dit lid, zijn de leden 1 bis en 2 ter niet van toepassing.

■

4. Als *bijdrage* aan de consistente toepassing van dit artikel stelt het Berec *uiterlijk 30 september 2012*, na raadpleging van de belanghebbenden en in nauwe samenwerking met de Commissie, richtsnoeren betreffende *toegang tot wholesaleroaming* op.
5. *De leden 2 ter, 2 quater en 2 quinquies zijn van toepassing met ingang van 1 januari 2013.*

Artikel 4

Afzonderlijke verkoop van *gereguleerde retailroamingdiensten*

1. *Binnenlandse* aanbieders bieden hun *klanten* toegang tot *gereguleerde* gespreks-, sms- en dataroamingdiensten *die gebundeld worden aangeboden door ongeacht* welke alternatieve roamingaanbieder.

De roamingaanbieder noch de binnenlandse aanbieder verhindert dat de klant toegang heeft tot gereguleerde dataroamingdiensten die rechtstreeks op het bezochte netwerk worden aangeboden door een alternatieve roamingaanbieder.

1 bis. De roamende klant heeft steeds het recht naar een andere roamingaanbieder over te stappen. Indien hij daarvoor kiest, vindt de overstap onverwijld plaats, en in ieder geval binnen de kortste termijn die mogelijk is in het kader van de technische oplossing die is gekozen voor de uitvoering van de afzonderlijke verkoop van gereguleerde roamingdiensten op retailniveau, maar die onder geen beding langer mag zijn dan drie werkdagen na de sluiting van het contract met de nieuwe roamingaanbieder.

I

*3. De klant kan in elk tariefplan kosteloos naar een alternatieve roamingaanbieder of naar een andere roamingaanbieder overstappen. Hieraan is geen abonnement of zijn geen **additionele** vaste of terugkerende kosten verbonden **voor andere elementen van het abonnement dan roaming, in vergelijking met de voorwaarden die vóór de overstap golden.***

3 bis. *Binnenlandse providers brengen al hun roamende klanten in een duidelijke, begrijpelijke en toegankelijke vorm ervan op de hoogte dat zij kunnen kiezen voor de diensten als bedoeld in lid 1, eerste alinea.*

In het bijzonder bij de sluiting of vernieuwing van een contract voor mobiele-communicatiediensten informeren *binnenlandse* aanbieders *hun* klanten persoonlijk en volledig over de mogelijkheid om een alternatieve roamingaanbieder te kiezen en *beletten zij hun klanten niet* een contract met een alternatieve roamingaanbieder te sluiten. Klanten die met een *binnenlandse* aanbieder een contract voor *gereguleerde* roamingdiensten sluiten, bevestigen expliciet dat zij van die mogelijkheid in kennis zijn gesteld. *Een binnenlandse aanbieder* stelt zich jegens handelaren die optreden als verkooppunt voor zijn diensten niet verbiedend, *ontradend of ontmoedigend* op met betrekking tot *het aanbieden* van contracten voor afzonderlijke roamingdiensten van alternatieve roamingaanbieders.

■

6. De technische kenmerken van de *gereguleerde* roamingdiensten *worden niet dusdanig gewijzigd* dat zij afwijken van de technische kenmerken *van de gereguleerde roamingdiensten*, met inbegrip van de kwaliteitsparameters, *die de klant vóór de overstap kreeg aangeboden. Indien de overstap niet op alle gereguleerde roamingdiensten betrekking heeft, worden die welke buiten de overstap vallen verder aangeboden tegen dezelfde prijs en, zo veel mogelijk, met dezelfde technische kenmerken, inclusief de kwaliteitsparameters.*

7. *Dit artikel is vanaf 1 juli 2014 van toepassing.*

Artikel 5

Uitvoering van afzonderlijke verkoop van gereguleerde retailroamingdiensten

█

1. *Binnenlandse aanbieders voeren de afzonderlijke verkoop van gereguleerde retailroamingdiensten als bedoeld in artikel 4 in, opdat klanten gebruik kunnen maken van binnenlandse mobiele **communicatiediensten** en afzonderlijke **gereguleerde** roamingdiensten. **Binnenlandse aanbieders voldoen aan ieder redelijk verzoek om toegang tot faciliteiten en gerelateerde ondersteuningsdiensten welke verband houden met de afzonderlijke verkoop van gereguleerde retailroamingdiensten. De toegang tot de faciliteiten en ondersteunende diensten, die nodig zijn voor de afzonderlijke verkoop van gereguleerde roamingdiensten - met inbegrip van diensten voor authenticatie van gebruikers - is kosteloos en brengt voor klanten geen directe kosten met zich mee.***

█

2. *Met het oog op een consistente en gelijktijdige invoering in de gehele Unie van de afzonderlijke verkoop van gereguleerde retailroamingdiensten stelt de Commissie, door middel van uitvoeringshandelingen en na raadpleging van het Berc, uiterlijk 31 december 2012 gedetailleerde voorschriften vast inzake de in artikel 4, lid 3 bis, vastgelegde informatieverplichtingen, en inzake een technische oplossing voor de uitvoering van de afzonderlijke verkoop van retailroamingdiensten. Deze uitvoeringshandelingen worden vastgesteld volgens de in artikel 5 bis, lid 2, bedoelde onderzoeksprocedure, en zijn van toepassing met ingang van 1 juli 2014.*
3. *De technische oplossing ter uitvoering van de afzonderlijke verkoop van retailroamingdiensten voldoet aan de volgende criteria:*
- a) *klantvriendelijkheid, waarbij klanten in het bijzonder gemakkelijk en snel kunnen overstappen naar een alternatieve roamingaanbieder met behoud van hun mobiel nummer en gebruik van hetzelfde mobiele toestel;*
 - b) *de mogelijkheid om op een concurrerende manier in te spelen op de verschillende categorieën van vraag bij de klanten, met inbegrip van intensief gebruik van datadiensten;*

- c) de mogelijkheid om op een doeltreffende manier mededinging te stimuleren, rekening houdend met het gebied waarbinnen aanbieders hun infrastructuur of handelsafspraken kunnen toepassen;*
- d) kostenefficiëntie, rekening houdend met de verdeling van kosten tussen de binnenlandse aanbieders en alternatieve roamingaanbieders;*
- e) de mogelijkheid om op efficiënte wijze uitvoering te geven aan de in artikel 4, lid 1, bedoelde verplichtingen;*
- f) de mogelijkheid tot maximale interoperabiliteit;*
- g) gebruiksvriendelijkheid, in het bijzonder wat betreft de technische bediening van het mobiele toestel door de klant in geval van verandering van netwerk;*
- h) verzekeren dat roaming door burgers van de Unie in derde landen of door klanten uit derde landen in de Unie niet wordt belemmerd;*
- i) handhaving van de in de Kaderrichtlijn en de bijzondere richtlijnen vervatte voorschriften inzake bescherming van de persoonlijke levenssfeer en de persoonsgegevens, beveiliging en integriteit van de netwerken, alsook transparantie;*

- j) aandacht voor de omstandigheid dat de nationale reguleringsinstanties de eindgebruikers beter in staat stellen informatie te raadplegen of te verspreiden, of gebruik te maken van toepassingen en diensten naar keuze, in overeenstemming met artikel 8, lid 4, onder g), van de Kaderrichtlijn;*
 - k) verzekeren dat de aanbieders in gelijke omstandigheden gelijke voorwaarden toepassen.*
- 4. De technische oplossing kan erin bestaan dat gebruik wordt gemaakt van een of meer technische modaliteiten om aan de criteria van lid 3 te voldoen.*
 - 5. Indien nodig geeft de Commissie een Europese normalisatie-instantie een mandaat de normen te wijzigen die nodig zijn voor een geharmoniseerde **uitvoering van de afzonderlijke verkoop van retailroamingdiensten.***
 - 6. Leden 1, 3, 4 en 5 zijn van toepassing met ingang van 1 juli 2014.*

Artikel 5 bis
Comitéprocedure

1. *De Commissie wordt bijgestaan door het Comité voor communicatie dat is ingesteld bij artikel 22 van de Kaderrichtlijn. Dat Comité is een comité in de zin van Verordening (EU) nr. 182/2011.*
2. *In de gevallen waarin naar dit lid wordt verwezen, is artikel 5 van Verordening (EU) nr. 182/2011 van toepassing.*

Artikel 6

Wholesaletarieven voor gereguleerde roaminggesprekken

1. Het gemiddelde wholesaletarief dat de *exploitant* van een bezocht netwerk in rekening mag brengen aan de *roamingaanbieder* van een klant voor de levering van een gereguleerd roaminggesprek dat op dat bezochte netwerk is opgebouwd, inclusief onder meer de kosten voor opbouw, -doorgifte en -afgifte, mag vanaf 1 juli 2012 niet hoger liggen dan 0,14 EUR per minuut.

2. Het in lid 1 bedoelde gemiddelde wholesaletarief wordt tussen elke twee willekeurige exploitanten toegepast, en wordt berekend over een tijdvak van 12 maanden of over elk korter resterend tijdvak tot het eind van de periode waarin het in dit lid bedoelde maximale gemiddelde wholesaletarief wordt toegepast of voor 30 juni 2022. Het maximale gemiddelde wholesaletarief wordt op 1 juli 2013 verlaagd tot 0,10 EUR en op 1 juli tot 0,05 EUR;*onverminderd artikel 19* wordt het *tot en met 30 juni 2022* gehandhaafd op *0,05 EUR* .
3. Het in lid 1 bedoelde gemiddelde wholesaletarief wordt berekend door de totale wholesaleroaminginkomsten te delen door het totale aantal wholesaleroamingminuten die de exploitant tijdens het betreffende tijdvak daadwerkelijk voor de levering van wholesaleroaminggesprekken binnen de Unie heeft gebruikt, uitgedrukt in een bedrag per seconde en aangepast teneinde rekening te houden met de mogelijkheid voor de exploitant van het bezochte netwerk om een aanvankelijke minimumperiode van ten hoogste 30 seconden in rekening te brengen.

Artikel 7

Retailtarieven voor gereguleerde roaminggesprekken

1. **Roamingaanbieders** bieden al hun roamende klanten op duidelijke en transparante wijze een **eurogesprekstarief** in de zin van lid 2 aan. Aan dit **tarief** is geen abonnement of zijn geen andere vaste of terugkerende kosten verbonden; het kan worden gecombineerd met elk willekeurig retailtarief.

Wanneer zij dit aanbod doen, wijzen de **roamingaanbieders** elke roamende klant die een specifiek roamingtarief of -pakket had gekozen, op de voorwaarden die op dat tarief of pakket van toepassing zijn.

2. Met ingang van 1 juli 2012 kan het retailtarief, exclusief btw, van een **eurogesprekstarief** dat een **roamende** aanbieder zijn roamende klant in rekening mag brengen voor de levering van een gereguleerd roaminggesprek, voor elk roaminggesprek verschillend zijn, maar mag het niet hoger liggen dan **0,29** EUR per minuut voor elke geïnitieerde oproep en **0,08** EUR per minuut voor elke ontvangen oproep. Het maximum retailtarief voor geïnitieerde oproepen wordt verlaagd tot **0,24** EUR op 1 juli 2013 en **0,19** EUR op 1 juli 2014, en het maximum retailtarief voor ontvangen oproepen wordt verlaagd tot **0,07** EUR op 1 juli 2013 en tot **0,05** EUR op 1 juli 2014. Onverminderd **artikel 19**, gelden deze maximum retailtarieven van het eurogesprekstarief tot en met **30 juni 2017**.

Roamingaanbieders mogen hun roamende klanten geen kosten berekenen wanneer deze een roaming voicemailbericht ontvangen. Dit laat onverlet het in rekening brengen van andere kosten, zoals voor het beluisteren van dergelijke berichten.

De levering van aan een eurogesprekstarieef onderworpen gereguleerde roaminggesprekken die worden geïnitieerd of ontvangen, wordt door **roamingaanbieders** aan hun roamende klanten per seconde gefactureerd.

De **roamingaanbieder** kan voor gesprekken die onderworpen zijn aan het **eurogesprekstarieef** een aanvankelijke minimumtijd van ten hoogste 30 seconden in rekening brengen.

I

3. **Roamingaanbieders** passen automatisch een **eurogesprekstarieef** toe op alle bestaande roamende klanten, met uitzondering van roamende klanten die al vrijwillig hebben gekozen voor een specifiek roamingtarief of -pakket waardoor zij een ander tarief voor gereguleerde roaming-sms-berichten genieten dan het tarief dat hun zou zijn aangeboden indien zij deze keuze niet hadden gemaakt.

4. **Roamingaanbieders** passen een **eurogesprekstarief** toe op alle nieuwe roamende klanten die niet vrijwillig hebben gekozen voor een ander roamingtarief of een pakket van roamingdiensten waarin voor gereguleerde roaminggesprekken een ander tarief wordt aangeboden.

5. Een roamende klant kan op elk moment om overstap naar of uit een **eurogesprekstarief** verzoeken. Elke overstap geschiedt binnen een werkdag na ontvangst van de aanvraag, kosteloos en zonder dat er voorwaarden of beperkingen worden opgelegd op grond van andere bestaande elementen van het abonnement, met dien verstande dat wanneer een roamende klant die een abonnement heeft op een speciaal roamingpakket dat meer dan één gereguleerde roamingdienst omvat wenst over te stappen op een **eurogesprekstarief**, de **roamende aanbieder** deze klant ertoe kan verplichten af te zien van de voordelen van de andere elementen van het pakket. Een **roamingaanbieder** mag deze overstap uitstellen totdat het voorgaande roamingtarief gedurende een gespecificeerde minimumtermijn van kracht is geweest. Deze minimumtermijn mag niet langer zijn dan **twee maanden**. **Een eurogesprekstarief kan altijd worden gecombineerd met een euro-sms-tarief en een eurodatatarief.**

Artikel 8

Wholesaletarieven voor gereguleerde roaming-sms-berichten

1. Met ingang van 1 juli 2012 mag het gemiddelde wholesaletarief dat de exploitant van een bezocht netwerk ■ mag berekenen voor de levering van een gereguleerd roaming-sms-bericht dat geïnitieerd wordt op dat bezochte netwerk, niet meer bedragen dan 0,03 EUR per sms-bericht■ ; het wordt verlaagd tot 0,02 EUR op 1 juli **2013**, en wordt, onverminderd artikel **19**, tot en met 30 juni 2022 gehandhaafd op 0,02 EUR.
2. Het in lid 1 bedoelde gemiddelde wholesaletarief wordt tussen elke twee willekeurige exploitanten toegepast en berekend over een tijdvak van 12 maanden of over elk korter resterend tijdvak tot en met 30 juni 2022.

3. Het in lid 1 bedoelde gemiddelde wholesaletarief wordt berekend door de totale door de exploitant van het bezochte netwerk *of de exploitant* van het thuisnetwerk ontvangen wholesale-inkomsten voor opbouw en verzending van gereguleerde roaming-sms-berichten binnen de Unie in het betreffende tijdvak, te delen door het totale aantal van die sms-berichten dat in dat tijdvak namens de *roamingaanbieder* of de *exploitant* van het thuisnetwerk werd geïnitieerd en verzonden.
4. De *exploitant* van een bezocht netwerk brengt de roamingaanbieder of de exploitant van het thuisnetwerk van een roamende klant geen kosten in rekening, afgezien van het in lid 1 bedoelde tarief, voor de afgifte van een gereguleerd roaming-sms-bericht dat wordt verzonden naar een roamende klant die op dat bezochte netwerk aan het roamen is.

Artikel 9

Retailtarieven voor gereguleerde roaming-sms-berichten

1. *Roamingaanbieders* maken voor al hun roamende klanten op duidelijke en transparante wijze een euro-sms-tarief in de zin van lid 2 beschikbaar en *bieden deze actief aan*. Aan dit euro-sms-tarief is geen abonnement of zijn geen andere vaste of terugkerende kosten verbonden; het kan worden gecombineerd met ongeacht welk retailtarief, met inachtneming van de overige bepalingen van dit artikel.

2. Met ingang van 1 juli 2012 mag het retailtarief, exclusief btw, van een euro-sms-tarief dat een **roamingaanbieder** zijn roamende klant in rekening mag brengen voor een gereguleerd roaming-sms-bericht dat door die roamende klant is verzonden, voor elk gereguleerd roaming-sms-bericht verschillend zijn maar het **dient echter niet hoger te liggen dan 0,09 EUR. Dit maximum tarief wordt verlaagd tot 0,08 EUR met ingang van 1 juli 2013, en tot 0,06 EUR met ingang van 1 juli 2014 en wordt, onverminderd artikel 19, tot en met 30 juni 2017 gehandhaafd op 0,06 EUR.**
3. **Roamingaanbieders** berekenen hun roamende klanten geen kosten wanneer deze een gereguleerd roaming-sms-bericht ontvangen.
4. **Roamingaanbieders** passen automatisch een euro-sms-tarief toe op alle bestaande roamende klanten, met uitzondering van roamende klanten die al vrijwillig hebben gekozen voor een specifiek roamingtarief of -pakket waardoor zij profiteren van een ander tarief voor gereguleerde roaming-sms-berichten dan het tarief dat hun zou zijn aangeboden indien zij deze keuze niet hadden gemaakt.

5. **Roamingaanbieders** passen een euro-sms-tarief toe op alle nieuwe roamende klanten die niet vrijwillig hebben gekozen voor een ander roaming sms-tarief of tariefpakket voor roamingdiensten dat een ander tarief inhoudt voor gereguleerde roaming-sms-berichten.
6. Een roamende klant kan op elk moment om overstap naar of uit een euro-sms-tarief verzoeken. Overstap geschiedt binnen één werkdag na ontvangst van de aanvraag, kosteloos en zonder dat er voorwaarden of beperkingen worden opgelegd op grond van elementen van het abonnement die geen betrekking hebben op roaming. Een **roamingaanbieder** mag deze overstap uitstellen totdat het voorgaande roamingtarief gedurende een bepaalde minimumtermijn van kracht is geweest. Deze minimumtermijn mag niet langer zijn dan twee maanden. Een euro-sms-tarief kan altijd gecombineerd worden met een **europrekstarief en een eurodatatarief**.

Artikel 10

Technische kenmerken van gereguleerde roaming sms-berichten

Roamingaanbieders, binnenlandse aanbieders, en exploitanten van een thuisnetwerk of een bezocht netwerk mogen de technische kenmerken van gereguleerde roaming-sms-berichten niet zodanig wijzigen dat zij afwijken van de technische kenmerken van sms-berichten op hun binnenlandse markt.

Artikel 11

Wholesaletarieven voor gereguleerde dataroamingdiensten

1. Het gemiddelde wholesaletarief dat de exploitant van een **bezocht netwerk** de thuisaanbieder van een roamende klant mag berekenen voor de levering van gereguleerde dataroamingdiensten door middel van dat bezochte netwerk, mag vanaf 1 juli 2012 niet meer bedragen dan een preventief plafond van **0,25 EUR per megabyte verzonden data**. **Het preventief plafond wordt met ingang van 1 juli 2013 verlaagd tot 0,15 EUR per megabyte verzonden data, en met ingang van 1 juli 2014 tot 0,05 EUR per megabyte verzonden data**, en wordt, onverminderd **artikel 19**, tot en met 30 juni 2022 gehandhaafd op **0,05 EUR per megabyte verzonden data**.
2. Het in lid 1 bedoelde gemiddelde wholesaletarief wordt tussen elke twee willekeurige exploitanten toegepast en berekend over een tijdvak van twaalf maanden of over elk korter resterend tijdvak tot 30 juni 2022.

3. Het in lid 1 bedoelde gemiddelde wholesaletarief wordt berekend door de som van de wholesale-inkomsten die de exploitant van het bezochte netwerk *of het thuisnetwerk* heeft ontvangen ■ voor de levering van gereguleerde dataroamingdiensten in de desbetreffende periode, te delen door het totale aantal megabytes aan data *dat in die periode namens de betrokken roamingaanbieder of exploitant van het thuisnetwerk* daadwerkelijk is gebruikt voor de levering van die diensten in die periode, uitgedrukt in kilobytes.

Artikel 12

Retailtarieven voor gereguleerde dataroamingdiensten

1. Roamingaanbieders maken voor al hun roamende klanten een eurodatatarief als bepaald in lid 2 op duidelijke en transparante wijze beschikbaar en bieden deze actief aan. Aan dit Eurodatatarief is geen abonnement of zijn geen andere vaste of terugkerende kosten verbonden; het kan worden gecombineerd met ongeacht welk retailtarief.

Wanneer zij dit aanbod doen, wijzen de *roamingaanbieders* elke roamende klant die ■ reeds een specifiek roamingtarief of -pakket heeft gekozen, op de voorwaarden die op dat tarief of pakket van toepassing zijn.

2. Met ingang van 1 juli 2012 bedraagt het retailplafond (exclusief btw) van het eurodatatarief dat een *roamingaanbieder* zijn roamende klanten voor het aanbieden van geregleerde **dataroamingdiensten** mag berekenen **0,70** EUR per gebruikte megabyte. Het maximum retailtarief voor data wordt op 1 juli 2013 verlaagd tot 0,45 EUR per gebruikte megabyte en op 1 juli 2014 tot 0,20 EUR per gebruikte megabyte, en wordt, onverminderd *artikel 19*, tot en met 30 juni **2017** gehandhaafd op 0,20 EUR per gebruikte megabyte.

De levering van geregleerde roamingdatadiensten waarop het eurodatatarief van toepassing is wordt door roamingaanbieders aan hun roamende klanten per kilobyte gefactureerd, *met uitzondering van berichten in het multimedia messaging system (mms), die per eenheid mogen worden gefactureerd. In een dergelijk geval is het retailtarief dat een roamingaanbieder aan een roamende klant mag berekenen voor de verzending of ontvangst van een roaming-mms-bericht, niet hoger dan het in de eerste alinea vastgestelde maximum retailtarief.*

3. Met ingang van 1 juli 2012 berekenen **roamingaanbieders** automatisch een eurodatatarief aan alle bestaande roamende klanten, met uitzondering van roamende klanten die reeds hebben gekozen voor een specifiek roamingtarief, **of die reeds onder een tarief vallen dat aantoonbaar lager is dan het eurodatatarief, of die reeds hebben gekozen voor** een pakket op grond waarvan zij voor gereguleerde dataroamingdiensten een ander tarief genieten dan hen zou zijn aangeboden indien zij deze keuze niet hadden gemaakt.
4. Met ingang van 1 juli 2012 passen **roamingaanbieders** een eurodatatarief toe op alle nieuwe roamende klanten die niet vrijwillig hebben gekozen voor een ander dataroamingtarief of tariefpakket van roamingdiensten waarin gereguleerde dataroamingdiensten tegen een ander tarief worden aangeboden.
5. Een roamende klant kan op elk moment verzoeken om overstap naar of uit een eurodatatarief, met inachtneming van de contractuele voorwaarden. Elke overstap geschiedt binnen één werkdag na ontvangst van de aanvraag, kosteloos en zonder dat er voorwaarden of beperkingen worden opgelegd op grond van andere elementen van het abonnement dan die welke roaming in de **gehele Unie** betreffen. Een roamingaanbieder mag deze overstap uitstellen totdat het voorgaande roamingtarief gedurende een bepaalde minimumtermijn van kracht is geweest. Deze minimumtermijn mag niet langer zijn dan **twee** maanden. Een eurodatatarief kan altijd gecombineerd worden met een euro-sms-tarief en een **eurogesprekstarief**.

6. Roamingaanbieders brengen uiterlijk 30 juni 2012 al hun roamende klanten individueel, *op een heldere en begrijpelijke wijze en door middel van een duurzame drager*, op de hoogte van het eurodatatarief, van het feit dat dit tarief uiterlijk vanaf 1 juli 2012 geldt voor alle roamende klanten die niet weloverwogen hebben gekozen voor een speciaal tarief of pakket voor gereguleerde *dataroamingdiensten*, en van hun recht om hieruit of hiernaar over te stappen, overeenkomstig lid 5.

Artikel 14

Transparantie van de retailtarieven voor ■ roamingoproepen en sms-berichten

1. Om roamende klanten attent te maken op het feit dat zij roamingkosten zullen moeten betalen wanneer hij een oproep initieert of ontvangt of wanneer hij een sms-bericht verzendt, verstrekt elke *roamingaanbieder*, behalve wanneer de klant hem heeft laten weten dat hij deze dienst niet wenst te gebruiken, aan de klant, zodra deze een andere lidstaat dan die van zijn *binnenlandse aanbieder* binnengaat, automatisch, zonder onnodige vertraging en kosteloos via een berichtendienst gepersonaliseerde basis prijsinformatie over de roamingtarieven (inclusief btw) die van toepassing zijn op het initiëren en ontvangen van oproepen en op het verzenden van sms-berichten door deze klant in de bezochte lidstaat.

Deze basale gepersonaliseerde prijsinformatie omvat de maximumtarieven (*in de munteenheid van de factuur die de klant in zijn lidstaat van herkomst van zijn binnenlandse aanbieder ontvangt*) die de klant op grond van zijn tariefplan in rekening kunnen worden gebracht voor:

- a) het initiëren van *gereguleerde roamingoproepen* binnen de bezochte lidstaat en naar de lidstaat van zijn *binnenlandse aanbieder*, alsook voor het ontvangen van *gereguleerde roamingoproepen*; alsmede
- b) het verzenden van sms-roamingberichten terwijl hij zich in de bezochte lidstaat bevindt.

Zij omvat verder het in lid 2 bedoelde gratis telefoonnummer waar de klant meer gedetailleerde informatie kan verkrijgen, en informatie over de mogelijkheid nooddiensten te bereiken door het gratis Europese alarmnummer 112 te kiezen.

Bij elk bericht krijgt een klant de mogelijkheid de *roamingaanbieder* kosteloos en op eenvoudige wijze mee te delen dat hij geen gebruik wenst te maken van de automatische berichtendienst. Een klant die kenbaar heeft gemaakt geen gebruik te willen maken van deze automatische berichtendienst, heeft het recht om op elk moment en kosteloos de verstrekking van de dienst door de roamingaanbieder opnieuw te verlangen.

Op verzoek wordt de in de eerste alinea bedoelde gepersonaliseerde basis prijsinformatie door de *roamingaanbieders* automatisch, door middel van een telefoongesprek en kosteloos verstrekt aan blinde of slechtziende klanten.

De eerste, tweede, vierde en vijfde alinea's zijn eveneens van toepassing op gespreks- en sms-roamingdiensten die door roamingklanten die buiten de Unie reizen worden gebruikt en door de roamingaanbieder worden geleverd.

2. In aanvulling op het bepaalde in lid 1 heeft de klant, waar in de Unie hij zich ook bevindt, het recht om door middel van een mobiel telefoongesprek of via sms kosteloos meer gedetailleerde gepersonaliseerde prijsinformatie over de in het bezochte netwerk toepasselijke roamingtarieven voor telefoongesprekken *en sms*, alsmede informatie over de op grond van deze verordening toepasselijke transparantiemaatregelen te vragen en te ontvangen. Voor een dergelijk verzoek wordt een gratis nummer gebruikt dat de *roamingaanbieder* voor dat doel beschikbaar stelt. De bij lid 1 opgelegde verplichtingen zijn niet van toepassing op toestellen *die de sms-functie niet ondersteunen*.
3. *Roamingaanbieders* verstrekken alle gebruikers bij het nemen van hun abonnement alle informatie over de door hen gehanteerde roamingtarieven, met name over het *eurogesprekstarief* en het euro-sms-tarief **■** . Voorts worden nieuwe tarieven zonder onnodige vertraging aan de roamende klanten meegedeeld.

De *roamingaanbieders* nemen de nodige maatregelen om ervoor te zorgen dat hun roamende klanten zich bewust zijn van de beschikbaarheid van het *eurogesprekstarief* en het euro-sms-tarief ■ . Met name stellen zij al hun roamende klanten ■ in kennis van de voorwaarden met betrekking tot het *eurogesprekstarief* en ■ van de voorwaarden met betrekking tot het euro-sms-tarief, telkens op duidelijke en onbevooroordeelde wijze. Zij sturen daarna met redelijke tussenpozen een herinnering aan alle klanten die voor een ander tarief hebben gekozen.

De verstrekte informatie is zo gedetailleerd dat de klant kan oordelen of het voordelig is over te stappen op een eurotarief.

4. *Roamingaanbieders stellen voor hun klanten informatie beschikbaar waaruit blijkt hoe ongewilde roaming in grensgebieden kan worden vermeden.
Roamingaanbieders nemen redelijke maatregelen om hun klanten te beschermen tegen betaling van roamingtarieven voor roamingdiensten die ongewild zijn gebruikt wanneer zij zich in hun eigen lidstaat bevinden.*

Artikel 15

Transparantie en preventieve mechanismen voor retaildataroamingdiensten

1. In overeenstemming met de leden 2 en 3 zorgen **roamingaanbieders** ervoor dat hun roamende klanten zowel vóór als na de sluiting van een overeenkomst naar behoren worden voorgelicht over de tarieven die van toepassing zijn op hun gebruik van gereguleerde dataroamingdiensten, zodat deze een beter inzicht krijgen in de financiële gevolgen van dat gebruik en hun uitgaven voor gereguleerde dataroamingdiensten kunnen bewaken en beheersen. ■

Waar nodig stellen **roamingaanbieders** hun klanten vóór de sluiting van een overeenkomst en vervolgens met regelmatige tussenpozen op de hoogte van het risico dat automatisch en ongecontroleerd een dataroamingverbinding tot stand komt en data worden gedownload. Voorts delen **roamingaanbieders** hun klanten **kosteloos en** op duidelijke en gemakkelijk te begrijpen wijze mee hoe zij deze automatische dataroamingverbinding kunnen uitschakelen om te voorkomen dat op ongecontroleerde wijze gebruik wordt gemaakt van dataroamingdiensten . ■

2. Een automatisch bericht van de *roamingaanbieder* stelt de roamende klant ervan in kennis dat hij aan het roamen is, en verschaft gepersonaliseerde informatie over de tarieven (*in de munteenheid van de factuur die de klant in zijn lidstaat van herkomst van zijn binnenlandse aanbieder ontvangt*), uitgedrukt in prijs per megabyte, die van toepassing zijn op de levering van gereguleerde dataroamingdiensten aan hem in de desbetreffende lidstaat, tenzij de klant de *roamingaanbieder* heeft laten weten dat hij deze informatie niet wenst te ontvangen.

De roamende klant ontvangt dergelijke gepersonaliseerde tariefinformatie op zijn mobiele telefoon of een ander toestel, bijvoorbeeld via een sms-bericht, een e-mail of een pop-upvenster op het *mobiele toestel*, telkens wanneer hij een andere lidstaat binnengaat dan die van zijn *binnenlandse aanbieder* en hij aldaar voor het eerst gebruik begint te maken van een dataroamingdienst. De informatie wordt kosteloos verstrekt op het moment dat de roamende klant gebruik begint te maken van een gereguleerde dataroamingdienst, op zodanige wijze dat de ontvangst en het begrip ervan worden vergemakkelijkt.

Een klant die zijn *roamingaanbieder* heeft laten weten deze automatische tariefinformatie niet te willen ontvangen, heeft het recht om op elk moment en kosteloos de verlening van deze dienst door de *roamingaanbieder* opnieuw te verlangen.

3. Iedere **roamingaanbieder** verschaft al zijn roamende klanten de gelegenheid vrijwillig en kosteloos te kiezen voor een faciliteit die informatie geeft over de totale consumptie uitgedrukt in volume of in de munteenheid waarin de roamende klant wordt gefactureerd voor gereguleerde dataroamingdiensten, en die waarborgt dat de totale uitgaven voor gereguleerde dataroamingdiensten in een specifieke gebruiksperiode, **uitgezonderd mms die per eenheid gefactureerd wordt**, zonder de uitdrukkelijke toestemming van de klant een bepaald maximumbedrag niet overschrijden.

Hiertoe stelt de **roamingaanbieder** één of meer maximumbedragen voor specifieke gebruiksperiodes voor, mits de klant vooraf op de hoogte wordt gesteld van de daarmee overeenkomende volumes. Eén van deze maximumbedragen (het standaard maximumbedrag) ligt in de nabijheid van 50 euro aan verschuldigde kosten per maandelijkse factureringsperiode (exclusief btw) zonder dit te overschrijden.

Een andere mogelijkheid is dat de **roamingaanbieder** in volumes uitgedrukte plafonds bepaalt, mits de klant vooraf op de hoogte wordt gesteld van de dienovereenkomstige financiële bedragen. Eén van deze plafonds (het standaard volumeplafond) gaat gepaard met een bedrag van ten hoogste 50 euro aan verschuldigde kosten per maandelijkse factureringsperiode (exclusief btw).

De *roamingaanbieder* kan zijn roamende klanten tevens andere plafonds aanbieden met andere, dat wil zeggen hogere of lagere, maandelijkse maximumbedragen.

Het in de tweede en de derde alinea bedoelde standaardplafond geldt voor alle klanten die niet hebben gekozen voor een ander plafond.

Elke *roamingaanbieder* zorgt er eveneens voor dat een passende kennisgeving naar de het mobiele toestel van de roamende klant, bijvoorbeeld een sms-bericht, een e-mail of een pop-upvenster op de computer, wordt verstuurd wanneer de dataroamingdiensten 80% van het overeengekomen financiële of volumeplafond hebben bereikt. *Elke klant* heeft het recht van de *roamingaanbieder* te verlangen dat hij stopt met het versturen van dergelijke kennisgevingen, en het recht om te allen tijde en kosteloos van de **■** aanbieder te verlangen dat hij de levering van de dienst hervat.

Als dit financiële of volumeplafond dreigt te worden overschreden, wordt een kennisgeving gestuurd naar het mobiele toestel van de roamende klant. Deze kennisgeving vermeldt welke procedure moet worden gevolgd indien de klant voortzetting van de levering van die diensten wenst, alsook de kosten die verbonden zijn aan elke extra af te nemen eenheid. Indien de roamende klant niet reageert op de ontvangen kennisgeving, stopt de **roamingaanbieder** onmiddellijk met de levering en de facturering van gereguleerde dataroamingdiensten aan de roamende klant, tenzij en totdat de roamende klant verzoekt om voortzetting of hervatting van de levering van deze diensten.

Wanneer een roamende klant vraagt om een "financiële of volumebeperkende" faciliteit of om verwijdering ervan, vindt deze wijziging kosteloos plaats binnen één werkdag na ontvangst van het verzoek, zonder dat voorwaarden of beperkingen op grond van andere elementen van het abonnement worden opgelegd.

4. ***De leden 2 en 3 zijn niet van toepassing op toestellen voor communicatie van machine naar machine die gebruik maakt van mobiele datacommunicatie.***
5. ***Roamingaanbieders nemen redelijke maatregelen om hun klanten te beschermen tegen betaling van roamingtarieven voor roamingdiensten die ongewild zijn gebruikt wanneer zij zich in hun eigen lidstaat bevinden. Daaronder valt ook het informeren van de klanten over hoe zij ongewilde roaming in grensgebieden kunnen vermijden.***

6. Dit artikel, met uitzondering van lid 5, en behoudens de eerste en tweede alinea van dit lid, is tevens van toepassing op dataroamingdiensten die door een roamingaanbieder worden verstrekt en door roamende klanten worden gebruikt wanneer zij buiten de Unie reizen.

Daar waar de klant kiest voor de in lid 3, eerste alinea, bedoelde faciliteit, zijn de voorschriften als voorzien in lid 3 niet van toepassing wanneer de exploitant van het bezochte netwerk in het bezochte land buiten de Unie de roamingaanbieder niet toelaat om het gebruik van zijn klant in real time te controleren.

In een dergelijk geval wordt de klant er bij binnenkomst in een dergelijk land onverwijld en kosteloos per sms-bericht van in kennis gesteld dat er geen informatie over de totale consumptie beschikbaar is, en dat niet kan worden gegarandeerd dat het gespecificeerde maximumbedrag niet wordt overschreden.

Artikel 16

Toezicht en handhaving

1. De nationale regelgevende instanties controleren en zien toe op de naleving van deze verordening op hun grondgebied.
2. De nationale regelgevende instanties stellen actuele informatie over de toepassing van deze verordening, met name de artikelen 6, 7, 8, 9, 11 en 12 ervan, algemeen beschikbaar op een wijze die belangstellenden gemakkelijk toegang tot die informatie biedt.
3. Ter voorbereiding op de evaluatie bedoeld in artikel **19**, zien de nationale regelgevende instanties toe op de ontwikkeling van de wholesale- en retailtarieven voor de levering aan roamende klanten van gespreks- en datacommunicatiediensten, met inbegrip van sms en mms, inclusief in de ultraperifere regio's van de Unie bedoeld in artikel 349 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie. De nationale regelgevende instanties geven tevens aandacht aan het bijzondere geval van ongewilde roaming in de grensgebieden van aan elkaar grenzende lidstaten en controleren of er verkeerssturingstechnieken worden gebruikt die nadelig zijn voor de klanten.

De nationale regelgevende instanties zien toe op en verzamelen informatie over ongewilde roaming, en nemen passende maatregelen.

4. De nationale regelgevende instanties hebben de bevoegdheid om bij de ondernemingen waarop de bepalingen van deze verordening van toepassing zijn, alle informatie op te vragen die relevant is voor de uitvoering en handhaving van deze verordening. Die ondernemingen verstrekken dergelijke informatie op verzoek onverwijld en in overeenstemming met de door de nationale regelgevende instantie vastgestelde termijnen en mate van detail.
5. De nationale regelgevende instanties kunnen op eigen initiatief optreden om de naleving van deze verordening te waarborgen. In het bijzonder maken zij, indien nodig, gebruik van de bevoegdheden waarover zij uit hoofde van artikel 5 van de Toegangsrichtlijn beschikken om te zorgen voor de benodigde toegang en interconnectie teneinde de eind-tot-eindverbinding en de interoperabiliteit van roamingdiensten te verzekeren, bijvoorbeeld wanneer klanten geen gereguleerde roaming-sms-berichten kunnen uitwisselen met klanten van een terrestrisch publiek mobiel communicatienetwerk in een andere lidstaat als gevolg van het ontbreken van een overeenkomst over de afgifte van dergelijke berichten.
6. Wanneer de nationale regelgevende instantie een inbreuk op deze verordening constateert, heeft zij de bevoegdheid om de onmiddellijke beëindiging van deze inbreuk te eisen.

Artikel 17

Beslechting van geschillen

1. In geval van geschillen in verband met de in deze verordening vervatte verplichtingen tussen ondernemingen die elektronische-communicatienetwerken of -diensten aanbieden in een lidstaat, zijn de geschilbeslechtsprocedures van de artikelen 20 en 21 van de Kaderrichtlijn van toepassing.
2. Bij niet-beslechte geschillen over kwesties die onder deze verordening vallen en waarbij een consument of eindgebruiker betrokken is, zorgen de lidstaten ervoor dat de procedures van buitengerechtelijke beslechting van geschillen overeenkomstig artikel 34 van de Universeledienstrichtlijn kunnen worden gebruikt.

Artikel 18

Sancties

De lidstaten stellen de regels vast betreffende de sancties die van toepassing zijn op inbreuken op deze verordening en nemen alle nodige maatregelen om te waarborgen dat zij ten uitvoer worden gelegd. Deze sancties moeten doeltreffend, evenredig en afschrikkend zijn. De lidstaten stellen de Commissie uiterlijk **30 juni 2013** in kennis van deze regels en brengen haar bij latere wijzigingen daarvan onverwijld op de hoogte.

Artikel 19

Evaluatie

1. De Commissie evalueert de resultaten van deze verordening en brengt daarover, na inspraak van het publiek, uiterlijk **30 juni 2016** verslag uit aan het Europees Parlement en de Raad. De Commissie beoordeelt met name of de doelstellingen van deze verordening verwezenlijkt zijn. In dit verband evalueert zij onder meer het volgende:
 - a) *of er voldoende concurrentie is om het verdwijnen van de maximum retailtarieven te rechtvaardigen;*
 - b) *of er voldoende concurrentie is om de maximumretailtarieven af te schaffen;*

- c) de ontwikkeling van en *de te verwachten toekomstige trends* in de wholesale- en retailtarieven voor de levering aan roamende klanten van gespreks-, sms- en datacommunicatiediensten, *in vergelijking met de tarieven voor* mobiele-communicatiediensten op nationaal niveau in de lidstaten, opgesplitst naar postpaid- en prepaid-klanten, alsook de ontwikkelingen op het gebied van de kwaliteit en snelheid van deze diensten;
- d) de beschikbaarheid en kwaliteit van diensten, met inbegrip van diensten die een alternatief vormen voor gespreks-, sms- en dataroamingdiensten, met name in het licht van de technologische ontwikkelingen;
- e) de mate waarin consumenten hebben geprofiteerd van prijsdalingen bij roamingdiensten ■ , de verscheidenheid van tarieven en producten die beschikbaar zijn voor consumenten met uiteenlopende belgewoontes, *en het verschil tussen roamingtarieven en nationale tarieven, met inbegrip van de beschikbaarheid van aanbiedingen die gebaseerd zijn op één tarief voor nationale en roamingdiensten;*

- f) de mate van concurrentie op zowel de retail- als de wholesalem Markt, met name de concurrentiepositie van kleinere, onafhankelijke of sinds kort op de Markt actieve exploitanten, met inbegrip van de gevolgen voor de concurrentie van commerciële overeenkomsten en de mate van interconnectie tussen exploitanten;
- g) de mate waarin de **uitvoering** van de in de artikelen 3 en 4 bedoelde structurele maatregelen tot meer concurrentie heeft geleid **op de interne Markt voor roamingdiensten, en wel in die mate dat het verschil tussen roaming- en nationale tarieven nagenoeg nul bedraagt**;
- h) **de mate waarin het niveau van de wholesale- en retailmaximumtarieven de klanten op passende wijze heeft beschermd tegen buitensporig hoge prijzen, terwijl de concurrentie op de interne Markt voor roamingdiensten kon worden ontwikkeld.**

2. Indien uit het verslag blijkt dat de structurele **maatregelen** waarin deze verordening voorziet, niet volstaan om de concurrentie op **de interne Markt voor roamingdiensten** ten behoeve van **alle** Europese consumenten te stimuleren, **of dat de verschillen tussen roamingtarieven en nationale tarieven niet nagenoeg nul bedragen**, kan de Commissie bij het Europees Parlement en de Raad passende voorstellen indienen om dit probleem aan te pakken en **aldus een interne Markt voor mobiele communicatiediensten tot stand te brengen waar er uiteindelijk geen verschil meer is tussen nationale en roamingtarieven**. De Commissie zal met name onderzoeken of het nodig is:

- a) *aanvullende technische en structurele maatregelen vast te stellen;*
 - b) de structurele *maatregelen* te wijzigen;
 - c) de duur van de maximale retailtarieven als bedoeld in de artikelen 7, 9 en 12 te verlengen, *en eventueel het niveau ervan te herzien;*
 - d) *de looptijd van de maximale wholesaletarieven als bedoeld in de artikelen 6, 8 en 11 te wijzigen, of het niveau ervan te herzien;*
 - e) *andere noodzakelijke voorschriften in te voeren, met inbegrip van het wegwerken van het onderscheid tussen roaming- en nationale tarieven.*
3. Voorts legt de Commissie om de twee jaar na het in lid 1 bedoelde verslag een verslag voor aan het Europees Parlement en de Raad **■**. *Elk* verslag bevat een overzicht van het toezicht op de levering van roamingdiensten in de Unie en een beoordeling van de vooruitgang die is geboekt bij het verwezenlijken van de doelstellingen van deze verordening, waarbij ook de in *de leden 1 en 2* bedoelde zaken aan de orde komen.

4. Om de ontwikkeling van de concurrentie op de roamingmarkten in de gehele Unie te beoordelen, verzamelt het Berec regelmatig gegevens van de nationale regelgevende instanties over de ontwikkeling van de retail- en wholesaletarieven voor gespreks-, sms- en dataroamingdiensten. Die gegevens worden minstens tweemaal per jaar meegedeeld aan de Commissie. De Commissie maakt deze gegevens bekend.

Ook verzamelt het Berec jaarlijks informatie van de nationale regelgevende instanties over de transparantie en de vergelijkbaarheid van de verschillende tarieven die exploitanten hun klanten aanbieden. De Commissie maakt deze gegevens en bevindingen bekend.

Artikel 20

Kennisgevingsvoorschriften

De lidstaten stellen de Commissie in kennis van de gegevens betreffende de nationale regelgevende instanties die belast zijn met de uitvoering van taken krachtens deze verordening.

Artikel 21
Intrekking

Verordening (EG) nr. 717/2007 wordt **overeenkomstig bijlage I ingetrokken met ingang van ...***, met uitzondering van de artikelen 3, 4, 4 bis, en 4 ter, en artikel 6 bis, lid 4 van deze verordening, die met ingang van 1 juli 2012 worden ingetrokken.

Verwijzingen naar de ingetrokken verordening gelden als verwijzingen naar de onderhavige verordening en worden gelezen volgens de concordantietabel in bijlage II.

Artikel 22
Datum van inwerkingtreden en verstrijken

Deze verordening treedt in werking op de dag volgende op die van haar bekendmaking in het *Publicatieblad van de Europese Unie*, en is van toepassing vanaf die dag, tenzij in specifieke artikelen anders is bepaald.

Zij verstrijkt op 30 juni 2022.

Deze verordening is verbindend in al haar onderdelen en is rechtstreeks toepasselijk in elke lidstaat.

Gedaan te

Voor het Europees Parlement

Voor de Raad

De voorzitter

De voorzitter

■

* PB: datum van inwerkingtreding van deze verordening.

BIJLAGE I

Ingetrokken verordening met de wijziging ervan (als bedoeld in artikel 21)

Verordening (EG) nr. 717/2007 van het Europees
Parlement en de Raad (PB L 171 van 29.6.2007, blz. 32)

Verordening (EG) nr. 544/2009 van het Europees
Parlement en de Raad (PB L 167 van 29.6.2009, blz. 12)

Enkel artikel 1

BIJLAGE II

CONCORDANTIETABEL

Verordening (EG) nr. 717/2007	Deze verordening
Artikel 1	Artikel 1
-	Artikel 1, lid 1 bis
Artikel 1, lid 2	Artikel 1, lid 2
Artikel 1, lid 3	Artikel 1, lid 3
Artikel 1, lid 4, eerste alinea , eerste zin	Artikel 1, lid 4
Artikel 1, lid 4, eerste alinea, tweede zin	Artikel 1, lid 4, eerste alinea
Artikel 1, lid 4, eerste alinea, derde zin	Artikel 1, lid 5, tweede alinea
-	Artikel 1, lid 6
Artikel 2, lid 1	Artikel 2, lid 1
Artikel 2, lid 2, aanhef	Artikel 2, lid 2, aanhef
Artikel 2, lid 2, punt a	Artikel 2, lid 2, punt e bis
Artikel 2, lid 2, punt b	Artikel 2, lid 2, punt b
-	Artikel 2, lid 2, punt b bis
-	Artikel 2, lid 2, punt b ter
Artikel 2, lid 2, punt c	Artikel 2, lid 2, punt c
Artikel 2, lid 2, punt g	Artikel 2, lid 2, punt c bis
Artikel 2, lid 2, punt f	Artikel 2, lid 2, punt d bis
Artikel 2, lid 2, punt e	Artikel 2, lid 2, punt e
Artikel 2, lid 2, punt i	Artikel 2, lid 2, punt i
Artikel 2, lid 2, punt j	Artikel 2, lid 2, punt j
Artikel 2, lid 2, punt h	Artikel 2, lid 2, punt h
Artikel 2, lid 2, punt k	Artikel 2, lid 2, punt k
	Artikel 2, lid 2, punt l
	Artikel 2, lid 2, punt l bis
	Artikel 2, lid 2, punt n
	Artikel 2, lid 2, punt n bis
-	Artikelen 3, 4, 5 en 5 bis
Artikel 3, lid 1	Artikel 6, lid 1
Artikel 3, lid 2	Artikel 6, lid 2
Artikel 3, lid 3, eerste alinea	-
Artikel 3, lid 3, tweede alinea	Artikel 6, lid 3
Artikel 4, lid 1	Artikel 7, lid 1
Artikel 4, lid 2	Artikel 7, lid 2
Artikel 4, lid 3, eerste alinea	-
Artikel 4, lid 3, tweede alinea	Artikel 7, lid 3
Artikel 4, lid 3, derde alinea	Artikel 7, lid 4

Artikel 4, lid 4
Artikel 4 bis
Artikel 4 ter
Artikel 4 ter, lid 7
Artikel 4 quater
-
-
-

Artikel 6, lid 1, eerste tot en met de vijfde alinea

-
Artikel 6, lid 2
Artikel 6, lid 3, eerste en tweede alinea
-

Artikel 6 bis
-
-

Artikel 6 bis, lid 4
Artikel 7

-
Artikel 8
Artikel 9
Artikel 10
Artikel 11, lid 1, aanhef

-
Artikel 11, lid 1, eerste alinea, eerste tot en met vierde streepje
-
Artikel 11, lid 1, tweede alinea

Artikel 11, lid 2

-
Artikel 12
-
Artikel 13

Artikel 7, lid 5
Artikel 8
Artikel 9
-
Artikel 10
Artikel 11
Artikel 12

Artikel 14, lid 1, eerste tot en met de vijfde alinea

Artikel 14, lid 1, zesde alinea
Artikel 14, lid 2
Artikel 14, lid 3, eerste en tweede alinea
Artikel 14, lid 3, derde alinea
Artikel 14, lid 4

Artikel 15
Artikel 15, lid 4
Artikel 15, lid 5
Artikel 15, lid 6

-
Artikel 16
Artikel 16, lid 3, tweede alinea

Artikel 17
Artikel 18
Annex I
Artikel 19, lid 1, aanhef
Artikel 19, lid 1, punten a en b
Artikel 19, lid 1, eerste alinea, punten c tot en met f
Artikel 19, lid 1, punten g en h

-
Artikel 19, lid 2
Artikel 19, lid 3
Artikel 19, lid 4
Artikel 20
Artikel 21
Artikel 22

TOELICHTING

I. Inleiding

Miljoenen mensen in Europa gebruiken dagelijks een mobiele telefoon om te bellen, sms-berichten te versturen en te ontvangen of op internet te surfen. En het aantal gebruikers van mobiele internetdiensten wordt elke dag groter. Daardoor groeit ook de groep potentiële gebruikers van roamingdiensten voortdurend. Zo heeft in een recente Eurobarometer-enquête over roaming bijna drie kwart van de respondenten geantwoord dat zij tijdens hun laatste vakantie gebruik hebben gemaakt van diensten voor gespreksafgifte, versturen van tekstberichten of surfen op internet¹.

Niettemin zetten de meeste Europeanen in het buitenland deze diensten op hun mobiel uit, omdat zij bang zijn voor torenhoge rekeningen. Want vaak ontvangen burgers na hun terugkeer uit het buitenland een enorme rekening voor de mobiele diensten waarvan zij in het buitenland gebruik hebben gemaakt. Wat dataroaming betreft, vindt slechts een minderheid van 19% van de gebruikers die in het buitenland via hun mobiel op internet surfen, de in rekening gebrachte tarieven billijk². Volgens de Commissie bedragen momenteel de gemiddelde kosten per megabyte meer dan 2 euro en in extreme gevallen zelfs 12 euro³. Deze misstand wordt vooral in de hand gewerkt door het feit dat er op de roamingmarkt nog steeds te weinig concurrentie is.

Te hoge roamingtarieven waardoor er in de EU maar weinig van roamingdiensten gebruik wordt gemaakt, zijn noch voor de Europese consument noch voor de Europese economie van voordeel. Deze ontwikkeling strookt niet met het idee van een digitale Europese interne markt.

Het onderhavige voorstel voor een verordening wil hierop een antwoord bieden. Verregaande harmonisering van de tarieven voor roamingdiensten en binnenlandse mobiele telefoniediensten tot 2015 heeft de Commissie al in haar Digitale agenda voor Europa⁴ uit 2010 als doelstelling aangemerkt. Ook het Europees Parlement vraagt hierom al jaren en heeft er bij de Commissie op aangedrongen daartoe wetgevingsvoorstellen in te dienen.

II. Het huidige rechtskader en de gevolgen voor de roamingmarkt

Al in juni 2007 heeft het Europees Parlement samen met de Raad een eerste verordening goedgekeurd betreffende roaming op openbare mobiele telefoonnetwerken binnen de

¹ Speciale Eurobarometer 356, „Report on Roaming 2010“, februari 2011, http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/ebs/ebs_356_en.pdf.

² Zie voetnoot 1.

³ Commissie, Tussentijds verslag over de ontwikkeling van roamingdiensten binnen de Europese Unie, juni 2010, <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2010:0356:FIN:nl:PDF>.

⁴ Commissie, Een digitale agenda voor Europa, mei 2010, <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2010:0245:FIN:NL:PDF>.

Gemeenschap¹. Doel van deze verordening was een soepele werking van de interne markt, een sterke bescherming van de consument en een meer concurrerende en transparante markt. De Commissie heeft in 2008 de effecten van de verordening geëvalueerd, waarbij bleek dat er nog steeds geen behoorlijke concurrentie was. Daarom heeft zij verdere voorstellen tot wijziging van de roamingverordening² ingediend. Deze wijzigingen hebben het Europees Parlement en de Raad in juni 2009 goedgekeurd. Daarbij ging het om een verlenging van de geldigheidsduur van de verordening en uitbreiding van het toepassingsgebied met sms- en dataroamingdiensten. Deze gewijzigde dataroamingverordening loopt op 30 juni 2012 af.

In de thans geldende roamingverordening zijn prijsplafonds vastgesteld voor de wholesale- en retailtarieven voor spraaktelefonie- en sms-roamingdiensten. Ook voor dataroaming is een prijsplafond vastgesteld, maar alleen op wholesaleniveau.

Verder zijn er ten behoeve van de consument bepalingen inzake transparantie vastgesteld. Zo moeten de exploitanten hun klanten informatie over roamingtarieven sturen, zodra zij de grens met een andere lidstaat passeren. Bovendien geldt ter voorkoming van torenhoge rekeningen standaard een kostenplafond voor dataroamingdiensten van 50 euro voor alle klanten die niet al voor een ander maximumbedrag hebben gekozen.

Blijkens het tussentijdse verslag over de ontwikkeling van roamingdiensten binnen de EU³, dat de Commissie in juli 2011 heeft gepubliceerd, hebben de aanbieders van mobiele telefonie in de EU hun roamingtarieven overeenkomstig de door de EU ingevoerde prijsplafonds verlaagd. Maar nog steeds zoekt de consument tevergeefs naar tarieven die werkelijk duidelijk onder de maximumtarieven liggen. De Commissie schrijft dit vooral toe aan een onvoldoende ontwikkelde concurrentie op de roamingmarkt en het voortbestaan van structurele problemen.

III. Het voorstel van de Commissie voor een herschikking van de roamingverordening

Om voor meer concurrentie te zorgen, stelt de Commissie met haar verordeningvoorstel een tweeledige aanpak voor: het ligt in de bedoeling dat er naast de al bestaande prijsplafonds nu ook structurele maatregelen worden getroffen.

1. Structurele maatregelen

In het verordeningvoorstel worden twee concrete structurele maatregelen genoemd waarmee het onderliggende probleem van de gebrekkige concurrentie op de roamingmarkt in de EU moet worden aangepakt. De rapporteur juicht deze nieuwe, innovatieve benadering toe, maar is van mening dat de voorgestelde uitvoeringsmaatregelen voor verbetering vatbaar zijn.

a) Wholesale roamingtoegang

¹ Verordening (EG) nr. 717/2007, <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32007R0717:NL:NOT>.

² Verordening (EG) nr. 544/2009, <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2009:167:0012:0023:NL:PDF>.

³ Commissie, Tussentijds verslag over de ontwikkeling van roamingdiensten binnen de Europese Unie, juni 2010, <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2010:0356:FIN:nl:PDF>.

Alternatieve exploitanten die niet over een eigen net beschikken (bijv. exploitanten van een virtueel mobiel netwerk – MVNO), moeten gemakkelijker toegang tot de roamingmarkt kunnen krijgen doordat exploitanten in andere lidstaten hun tegen gereguleerde wholesaleprijzen toegang moeten geven tot hun net ("wholesale roamingtoegang"). Dit moet resulteren in meer concurrentie tussen de exploitanten op de roamingmarkt, zodat er meer prikkels ontstaan om de klanten aantrekkelijkere prijzen en diensten aan te bieden.

Om te garanderen dat alle alternatieve exploitanten in dezelfde mate toegang krijgen tot het wholesaleniveau, moet de maatregel die de markttoegang regelt, naar het oordeel van de rapporteur worden aangevuld met een verplichting om niet te discrimineren. Daarmee zou deze maatregel in overeenstemming zijn met de bepalingen van de toegangsrichtlijn¹ uit 2002. Een verplichting tot toegangsverlening kan alleen het gewenste succes hebben als de netexploitanten worden verplicht om alle aanvragen van alternatieve exploitanten op gelijke wijze te behandelen.

b) Afzonderlijke verkoop van roamingdiensten

De tweede structurele maatregel betreft het retailniveau. Voortaan moeten klanten roamingdiensten ook bij een andere exploitant kunnen inkopen dan hun aanbieder van binnenlandse diensten. Een klant zou dan dus bij een concurrerende exploitant een gunstiger roamingcontract kunnen afsluiten dat gescheiden is van zijn nationale mobiele telefoniediensten ("afzonderlijke verkoop van roamingdiensten").

Principieel beschouwt de rapporteur deze ontkoppeling als een geschikte maatregel. De vraag is in hoeverre de technische uitvoering al in de verordening moet worden vastgesteld. De rapporteur is van mening dat gezien de snelle technologische ontwikkelingen op dit moment het EU-roamingprofiel door BEREK in nauwe samenwerking met de Commissie moet worden vastgesteld. In de roamingverordening moeten uitsluitend de beginselen worden geformuleerd waaraan een toekomstige technische oplossing moet voldoen (bijv. behoud van telefoonnummer).

2. Maximumprijzen

Totdat de structurele maatregelen volledig effect sorteren en de concurrentie lagere prijzen voor de eindgebruiker oplevert, moet het verordeningvoorstel ervoor zorgen dat de huidige maximumtarieven (wholesale en retail) voor spraaktelefonie- en sms-diensten stapsgewijs worden verlaagd en dat voor het eerst een plafond gaat gelden voor de retailtarieven voor mobiele datadiensten. De Commissie stelt voor dat een roamingklant in het buitenland vanaf juli 2014 hoogstens 0,24 euro per minuut betaalt voor een geïnitieerd gesprek, maximaal 0,10 euro voor een binnenkomend gesprek, maximaal 0,10 euro voor het versturen van tekstberichten en maximaal 0,50 euro per megabyte voor het downloaden van data en surfen op internet.

De rapporteur juicht het toe dat nu voor het eerst ook de maximumretailtarieven voor dataroaming in de hele EU gereguleerd zullen worden. De diensten voor dataroaming gaven

¹ Richtlijn 2002/19/EG, <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2002:108:0007:0007:NL:PDF>.

in 2009 een groei van meer dan 40% te zien¹. Gezien de verspreiding van smartphones en andere mobiele apparatuur zal deze trend waarschijnlijk aanhouden. Regulering van de tarieven voor het downloaden van data in het buitenland is daarom dringend noodzakelijk.

De rapporteur is echter van mening dat de maximumprijzen die de Commissie voorstelt, niet ambitieus genoeg zijn. Uit onafhankelijk onderzoek blijkt dat de werkelijke kosten die de exploitanten gemiddeld in Europa moeten maken om roamingdiensten aan te bieden, ver onder de plafonds liggen die voor de wholesaletarieven worden voorgesteld. Met name de voorgestelde retailtarieven voor dataroamingdiensten zijn naar het oordeel van de rapporteur veel te hoog. Marges die vier- tot vijfmaal zo hoog zijn als de wholesaleprijs, vallen niet te rechtvaardigen.

De rapporteur pleit daarom voor lagere maximumtarieven (zowel wholesale als retail) voor spraaktelefonie-, sms- en met name dataroamingdiensten. Tegelijk neemt zij evenwel in aanmerking dat een adequate winstmarge voor de exploitanten gegarandeerd moet zijn als compensatie voor hun investeringen in de uitbreiding van de netten.

3. Maatregelen ter verbetering van transparantie en consumentenbescherming

De vigerende roamingverordening bevat een aantal transparantiebepalingen die hebben bijgedragen tot een behoorlijk niveau van consumentenbescherming. Naast een mededeling over de roamingtarieven voor spraaktelefonie-, sms- en datadiensten wanneer men in het mobiele net van een buitenlandse exploitant terechtkomt, is bijvoorbeeld een blokkeermechanisme ingevoerd dat inhoudt dat gebruikers die door het gebruik van hun mobiele internetdiensten een bepaald kostenplafond hebben bereikt, moeten aangeven of zij nog verder van dataroamingdiensten gebruik willen maken.

In aanvulling op de nieuw in te voeren structurele maatregelen moeten er naar de mening van de rapporteur verdere inspanningen op het gebied van de transparantie worden geleverd. In de eerste plaats is er behoefte aan eenvoudig te begrijpen informatie over de nieuwe mogelijkheden die de klant door de ont koppeling krijgt. De rapporteur is er voorstander van dat roamingcontracten voortaan overzichtelijk worden opgesteld en ongecompliceerd worden geformuleerd.

Wat de waarschuwing voor torenhoge rekeningen betreft, wordt in het verslag gesteld dat zo'n waarschuwing ook moet worden gegeven als van diensten buiten de EU gebruik wordt gemaakt. Verder moet het in de toekomst bij deze waarschuwing niet alleen gaan om de kosten van dataroaming, maar moeten ook de uitgaven voor spraaktelefonie- en sms-diensten worden meegenomen. En niet onbelangrijk: naast pre-paid-klanten, moeten ook post-paid-klanten van dit waarschuwingssysteem kunnen profiteren.

¹ Commissie, Tussentijds verslag over de ontwikkeling van roamingdiensten binnen de Europese Unie, juni 2010, <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2010:0356:FIN:nl:PDF>.

8.2.2012

ADVIES VAN DE COMMISSIE INTERNE MARKT EN CONSUMENTENBESCHERMING

aan de Commissie industrie, onderzoek en energie

over het voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad betreffende roaming op openbare mobiele communicatienetwerken binnen de Unie (herschikking) (COM(2011)0402 – C7-0190/2011 – 2011/0187(COD))

Rapporteur voor advies: Eija-Riitta Korhola

BEKNOPTE MOTIVERING

De huidige roamingverordening (2007, in 2009 gewijzigd) voorziet in gereguleerde tarieven voor roaminggesprekken en SMS, en zal op 30 juni 2012 aflopen. De verordening heeft zijn doel bereikt omdat met name de prijs van roaminggesprekken en tekstboodschappen is gedaald. De consumentenprijs zit echter dicht aan tegen de door de Unie bepaalde maximumtarieven en we hebben nog steeds geen mededinging.

Uw rapporteur voor advies wil erop wijzen dat de Commissie als één van haar doelen in de Europese Digitale Agenda heeft opgenomen dat de verschillen tussen roaming en nationale tarieven uiterlijk in 2015 in de buurt van nul moeten komen. Uw rapporteur voor advies is van mening dat het, om dichterbij de buurt van dit doel te komen, noodzakelijk is een oplossing te vinden die ook na de vastgestelde datum mededinging en doelmatig functioneren van de roamingmarkt waarborgt. Uw rapporteur voor advies herinnert er eveneens andermaal aan dat de maatregelen in verband met het uitbouwen van breedbandnetwerken het ontstaan van instrumenten kunnen steunen die een alternatief kunnen vormen voor roamingdiensten.

Ook in het nieuwe voorstel voor een verordening (Roaming III) worden roamingtarieven voor gesprekken en tekstboodschappen nog gereguleerd en er wordt een nieuw, wezenlijk element ingevoerd: een eurodatatarief voor dataroamingdiensten. In het voorstel worden eveneens structurele maatregelen voorgesteld om de mededinging op te voeren terwijl maximumprijzen worden gehandhaafd als tijdelijk veiligheidsnet voor consumenten, ter overbrugging van de periode totdat de prijzen door de mededinging zelf dalen.

Vanaf 1 juli 2014 kunnen klanten los van het contract voor nationale mobiele diensten een mobiel-roamingcontract aangaan. Hierdoor wordt de mededinging op de roamingmarkt aangemoedigd en het is een manier om vooruit te komen in ontwikkeling. De regulering van de consumentenprijzen duurt tot 1 juni 2016, maar kan worden verlengd totdat de erin vervatte structurele maatregelen volledig verwezenlijkt zijn.

Maximumprijzen en structurele maatregelen

Uw rapporteur voor advies wil erop wijzen dat er ruimte is voor verlaging van de door de Commissie voorgestelde maximumprijzen. De hoge prijzen zijn echter het gevolg van het gebrek aan mededinging op de roamingmarkt dat op zijn beurt te herleiden valt tot de structurele problemen op de markt. Daarom zal de oplossing van de huidige situatie gebaseerd moeten zijn op structurele maatregelen die gesteund worden door een tijdelijke prijsregulering. De maximumprijzen (voor groothandel en consument) moeten voor nieuwe aanbieders voldoende ruimte laten om zich op de markt te begeven en dus de mededinging op te voeren.

Niettemin is uw rapporteur voor advies, daar de techniek zich snel ontwikkelt en de besproken technische oplossingen voor ontkoppeling tot dusverre allemaal grote voordelen maar ook nadelen en onzekerheden hebben, van mening dat de verordening niet één bepaalde technische oplossing moet bevorderen. In plaats daarvan moet een aantal sleutelementen worden afgesplitst en vastgehouden (o.m. de mogelijkheid het zelfde mobiele-telefoonnummer te houden) waaraan de technische oplossing dient te voldoen, terwijl het definitieve besluit over de vorm van de technische oplossing moet worden overgelaten aan technische deskundigen in het veld. Hierdoor wordt de doelmatige werking van de verordening gewaarborgd, daar de consument niet wordt belast met het gebruik van nieuwe diensten wegens overdreven ingewikkeldheid. Hierdoor wordt eveneens voorkomen dat er wetgeving wordt aangenomen die reeds achterhaald is op het moment van tenuitvoerlegging.

Consumentenbescherming en doorzichtigheid

In enkele verslagen is erop gewezen dat de doorzichtigheid van de prijzen aanzienlijk is verbeterd met de invoering van de voorgaande roamingverordeningen. Uw rapporteur voor advies wenst er echter op te wijzen dat dit proces moet worden voortgezet.

De voorgestelde structurele veranderingen moeten zodanig worden opgezet dat zo veel mogelijk aandacht wordt besteed aan consumentenvriendelijkheid en doorzichtigheid; Er moet voor worden gezorgd dat consumenten heldere en begrijpelijke informatie ontvangen om het gemakkelijker te maken prijzen te vergelijken en eventueel over te stappen naar een andere aanbieder van roamingdiensten.

De consument moet bij aankomst in een ander land in of buiten de Unie een sms ontvangen met nauwkeurig bepaalde roamingprijzen. Voorts moet het veiligheidsplafond van EUR 50, of een op persoonlijke wensen afgestemd persoonlijk plafond van een ander bedrag, om te voorkomen dat er onverwacht hoge rekeningen moeten worden voldaan, eveneens worden uitgebreid tot roaming in derde landen . Ook moet de consument van de exploitant bericht ontvangen als hij het veiligheidsplafond voor roaming nadert.

In het algemeen wijst uw rapporteur voor advies erop dat de Commissie deze herschikking had moeten aangrijpen om de opzet van de verordening helderder te maken door alle bepalingen inzake consumentenbescherming (o.m. onverwacht hoge rekeningen) en inzake doorzichtigheidseisen die voor alle roamingdiensten gelden, te consolideren en aan te vullen

met specifieke maatregelen voor spraaktelefonie, sms, mms en dataroamingdiensten. Hierdoor zouden de burgers een duidelijker beeld hebben gehad van hun rechten, de verordening zou beter leesbaar zijn geweest en er zou betere wetgeving door zijn bevorderd.

AMENDEMENTEN

De Commissie interne markt en consumentenbescherming verzoekt de ten principale bevoegde Commissie industrie, onderzoek en energie onderstaande amendementen in haar verslag op te nemen:

Amendement 1

Voorstel voor een verordening Overweging 1 bis (nieuw)

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

(1 bis) De doelstelling om het verschil tussen nationale en roamingtarieven te beperken, die is opgenomen in het benchmarkkader 2011-2015 van de Commissie¹, die vervolgens in november 2009 is bekrachtigd door de lidstaten en die is opgenomen in de mededeling van de Commissie met de titel "Een digitale agenda voor Europa"², moet ook het doel van onderhavige verordening blijven. De geplande afzonderlijke verkoop van roamingdiensten en binnenlandse diensten dient de mededinging te verhogen en de prijzen voor consumenten dus te verlagen en een gemeenschappelijke Europese roamingmarkt tot stand te brengen waarin geen onderscheid van betekenis bestaat tussen nationale en roamingtarieven.

¹

http://ec.europa.eu/information_society/eeurope/i2010/docs/benchmarking/benchmarking_digital_europe_2011-2015.pdf

Amendement 2

Voorstel voor een verordening Overweging 2

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

(Niet van toepassing op de Nederlandse versie.)

Amendement 3

Voorstel voor een verordening Overweging 2 bis (nieuw)

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

(2 bis) De hoge roamingprijzen vormen een aanzienlijke hindernis voor burgers wanneer deze in een andere lidstaat dan hun thuisland studeren of werken.

Amendement 4

Voorstel voor een verordening Overweging 16

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

(16) Uit de gegevens over de prijsontwikkeling van de diensten voor spraaktelefonie met roaming in de Unie, met name de gegevens van de nationale regelgevende instanties die sedert de inwerkingtreding van Verordening (EG) nr. 717/2007, en de wijzigingsverordening (EG) nr. 554/2009, ieder kwartaal via het BEREC worden meegedeeld, blijkt niet dat de concurrentie op retail- of wholesaleniveau een toereikend niveau heeft bereikt en dat er na juni 2012 zonder regelgeving sprake zal zijn van duurzame concurrentie . Uit de gegevens blijkt wel

(16) Uit de gegevens over de prijsontwikkeling van de diensten voor spraaktelefonie met roaming in de Unie, met name de gegevens van de nationale regelgevende instanties die sedert de inwerkingtreding van Verordening (EG) nr. 717/2007, en de wijzigingsverordening (EG) nr. 554/2009, ieder kwartaal via het BEREC worden meegedeeld, blijkt niet dat de concurrentie op retail- of wholesaleniveau een toereikend niveau heeft bereikt en dat er na juni 2012 zonder regelgeving sprake zal zijn van duurzame concurrentie . Uit de gegevens blijkt wel

dat de retail- en wholesaletarieven rond de bij Verordening (EG) nr. 717/2007, als gewijzigd bij Verordening (EG) nr. 544/2009, vastgestelde plafonds blijven liggen en dat er onder deze plafonds slechts beperkte concurrentie is.

dat de retail- en wholesaletarieven ***nog altijd veel hoger zijn dan de binnenlandse prijzen en*** rond de bij Verordening (EG) nr. 717/2007, als gewijzigd bij Verordening (EG) nr. 544/2009, vastgestelde plafonds blijven liggen, en dat er onder deze plafonds slechts beperkte concurrentie is.

Amendement 5

Voorstel voor een verordening Overweging 17

Door de Commissie voorgestelde tekst

(17) Het verstrijken in juni 2012 van de geldigheid van de prijsplafonds die op grond van Verordening (EG) nr. 717/2009, als gewijzigd bij Verordening (EG) nr. 544/2009, van toepassing zijn op roamingdiensten op wholesale- en retailniveau binnen de Unie zou derhalve een groot risico inhouden dat het gebrek aan concurrentiedruk op de roaming markt en de prikkel voor exploitanten van mobiele netwerken om hun inkomsten uit roaming te maximaliseren, zouden leiden tot retail- en wholesaletarieven voor roaming in de Unie die geen redelijke weerspiegeling vormen van de onderliggende kosten van de levering van de dienst, waardoor de doelstellingen van deze verordening in het gedrang zouden komen. De regelgevende maatregelen op de markt voor mobiele-roamingdiensten moeten derhalve na 30 juni 2012 worden verlengd om ***te zorgen voor de soepele werking van de interne markt door de concurrentie zich te laten ontwikkelen en er tegelijk voor te zorgen dat consumenten, in vergelijking met concurrerende nationale tarieven, geen buitensporige tarieven worden aangerekend.***

Amendement

(17) Het verstrijken in juni 2012 van de geldigheid van de prijsplafonds die op grond van Verordening (EG) nr. 717/2009, als gewijzigd bij Verordening (EG) nr. 544/2009, van toepassing zijn op roamingdiensten op wholesale- en retailniveau binnen de Unie zou derhalve een groot risico inhouden dat het gebrek aan concurrentiedruk op de roaming markt en de prikkel voor exploitanten van mobiele netwerken om hun inkomsten uit roaming te maximaliseren, zouden leiden tot retail- en wholesaletarieven voor roaming in de Unie die geen redelijke weerspiegeling vormen van de onderliggende kosten van de levering van de dienst, waardoor de doelstellingen van deze verordening in het gedrang zouden komen. De regelgevende maatregelen op de markt voor mobiele-roamingdiensten moeten derhalve na 30 juni 2012 worden verlengd om ***er voor te zorgen dat er een substantiële verlaging van de tarieven plaatsvindt met als doel dat er, zoals vastgelegd in Europese Digitale Agenda in 2015 geen verschil meer bestaat tussen nationale en roamingtarieven.***

Amendement 6

Voorstel voor een verordening Overweging 17 bis (nieuw)

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

(17 bis) Bescherming van de beginselen van neutraliteit en openheid van het internet alsook de mogelijkheid voor eindgebruikers om informatie te raadplegen en te verspreiden en de toepassingen en diensten van hun keuze te gebruiken worden waarschijnlijk nog belangrijker aangezien roaming een cruciale rol speelt bij de totstandbrenging van de interne digitale markt.

Amendement 7

Voorstel voor een verordening Overweging 17 ter (nieuw)

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

(17 ter) Overeenkomstig de mededeling van de Commissie met de titel “Een digitale agenda voor Europa” is het doel voor “basisbreedband” dat deze netwerken tegen 2013 100% van de burgers van de Unie dekken. Voorts zet de Commissie in haar mededeling met de titel “Breedband in Europa: investeren in digitale groei” uiteen hoe de uitrol van en de toegang tot hoge- en zeer hogesnelheidsbreedband in de Unie het best kan worden aangemoedigd om de ontwikkeling van de digitale economie te stimuleren en het opstarten van nieuwe diensten mogelijk te maken.

¹COM (2010) 0472.

Amendement 8

Voorstel voor een verordening Overweging 17 quater (nieuw)

(17 quater) De ontwikkeling van draadloze breedbandnetwerken die toegang tot Internet mogelijk maken en andere innovatieve toepassingen is een hoofddoel van de Unie en in dit kader wordt via het meerjarenprogramma voor het radiospectrumbeleid dat is opgezet bij [Besluit nr. .../...EU van het Europees Parlement en de Raad...] gestreefd naar tijdige toewijzing van voldoende en geschikt spectrum om de beleidsdoelen van de Unie te steunen en zo goed mogelijk tegemoet te komen aan de toenemende vraag naar draadloos dataverkeer. In zijn resolutie van 6 juli 2011 over “Europese breedbandstrategie: digitaal door de markt aangedreven groei¹” verzoekt het Europees Parlement de Commissie optimale werkmethoden op het gebied van vrij toegankelijke hogesnelheidsnetwerken (wifi) in het openbaar vervoer tussen de lidstaten te coördineren.

¹ Aangenomen teksten P7_TA(2011)0322.

Amendement 9
Voorstel voor een verordening
Overweging 17 quinquies (nieuw)

(17 quinquies) In haar mededeling betreffende het tussentijdse verslag over de ontwikkeling van roamingdiensten binnen de Europese Unie¹ stelt de Commissie vast dat de roamingmarkt van de Unie mededingingskrachtiger kan worden door technische ontwikkelingen en/of alternatieven voor roamingdiensten, zoals de beschikbaarheid van Voice over Internet Protocol (VoIP) of Wi-Fi; Hoewel deze alternatieven, met name

VoIP, in het binnenland steeds meer worden gebruikt, zijn er geen ontwikkelingen van betekenis geweest in het gebruik ervan bij het roamen.

¹COM(2010)0356.

Amendement 10

Voorstel voor een verordening Overweging 19

Door de Commissie voorgestelde tekst

(19) Derhalve moeten regels worden vastgesteld om de verplichting op te leggen tegemoet te komen aan elk redelijk verzoek om wholesaletoeegang tot openbare mobiele-communicatienetwerken voor het aanbieden van roamingdiensten. Dergelijke verzoeken mogen alleen worden geweigerd op basis van objectieve en goed gemotiveerde criteria die geval per geval moeten worden bepaald door de nationale regelgevende instanties overeenkomstig de in artikel 17 bedoelde procedure voor de beslechting van geschillen. Om gelijke concurrentievoorwaarden te waarborgen moet wholesaletoeegang voor het aanbieden van roamingdiensten worden toegestaan overeenkomstig de in deze verordening vastgestelde regelgevende bepalingen op wholesaleniveau en rekening houdend met de verschillende kostenelementen die nodig zijn om dergelijke diensten aan te bieden. Door een consequenter regelgevingsbeleid inzake wholesaletoeegang voor het aanbieden van roamingdiensten kunnen distorsies tussen de lidstaten worden vermeden.

Amendement

(19) Derhalve moeten regels worden vastgesteld om de verplichting op te leggen tegemoet te komen aan elk redelijk verzoek om wholesaletoeegang tot openbare mobiele-communicatienetwerken voor het aanbieden van roamingdiensten. Dergelijke verzoeken mogen alleen worden geweigerd op basis van objectieve en goed gemotiveerde criteria die geval per geval moeten worden bepaald door de nationale regelgevende instanties overeenkomstig de in artikel 17 bedoelde procedure voor de beslechting van geschillen. Om gelijke concurrentievoorwaarden te waarborgen moet wholesaletoeegang voor het aanbieden van roamingdiensten worden toegestaan overeenkomstig de in deze verordening vastgestelde regelgevende bepalingen op wholesaleniveau en ***de relevante bepalingen van Richtlijn 2002/19/EG, die voorschriften inzake non-discriminatie en interoperabiliteit bevat, en*** rekening houdend met de verschillende kostenelementen die nodig zijn om dergelijke diensten aan te bieden. Door een consequenter regelgevingsbeleid inzake wholesaletoeegang voor het aanbieden van roamingdiensten kunnen distorsies tussen de lidstaten worden vermeden.

Amendement 11
Voorstel voor een verordening
Overweging 22

Door de Commissie voorgestelde tekst

(22) **Consumenten** moeten het recht krijgen roamingdiensten te kopen die niet aan hun binnenlands mobiel pakket zijn **gekoppeld**. Voor de afzonderlijke verkoop van roamingdiensten moeten basisprincipes worden vastgesteld die in de hele Unie op een gecoördineerde manier worden ingevoerd. Consumenten moeten de mogelijkheid krijgen een andere aanbieder van roamingdiensten te kiezen zonder hun nummer te wijzigen en op een manier die de interoperabiliteit waarborgt met de verschillende diensten en roamingdiensten die elders in de Unie worden aangeboden en waarbij hetzelfde kwaliteitsniveau wordt geboden.

Amendement

(22) **Klanten** moeten het recht krijgen roamingdiensten **binnen de Unie** te kopen die niet aan hun binnenlands mobiel pakket **gekoppeld** zijn. Voor de afzonderlijke verkoop van roamingdiensten moeten basisprincipes worden vastgesteld die in de hele Unie op een gecoördineerde manier worden ingevoerd. Consumenten moeten de **door thuisaanbieders aangeboden roamingdiensten gemakkelijk kunnen vergelijken**. **Daartoe moet de Commissie voor de terbeschikkingstelling van deze gegevens normen bepalen die overal gelijk zijn. Met het oog daarop wordt voorgesteld aan de Commissie de bevoegdheid over te dragen om overeenkomstig artikel 290 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie handelingen vast te stellen. Het is van bijzonder belang dat de Commissie tijdens de voorbereiding het nodige overleg voert met het BEREC en de belanghebbenden, onder meer op deskundigenniveau. De Commissie moet bij de voorbereiding en opstelling van gedelegeerde handelingen zorgen voor gelijktijdige, snelle en adequate toezending van de desbetreffende documenten aan het Europees Parlement en de Raad. Tot de aanneming van deze normen moeten nationale regelgevende instanties aanmoedigen dat er vergelijkbare gegevens worden verstrekt, bij voorbeeld door middel van gidsen die als ijkpunt de gereguleerde tarieven gebruiken die worden toegepast op roamingdiensten. Klanten moeten de mogelijkheid krijgen een andere aanbieder van roamingdiensten te kiezen zonder hun nummer te wijzigen, in een kort tijdsbestek en op een manier die de interoperabiliteit waarborgt met de verschillende diensten en**

roamingdiensten die elders in de Unie worden aangeboden en waarbij hetzelfde kwaliteitsniveau wordt geboden.

Amendement 12
Voorstel voor een verordening
Overweging 22 bis (nieuw)

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

(22 bis) Klanten moeten gemakkelijk en binnen zo kort mogelijke tijd zonder boete gratis kunnen overstappen op een andere aanbieder van roamingdiensten of tussen andere aanbieders van roamingdiensten.

Amendement 13
Voorstel voor een verordening
Overweging 24 bis (nieuw)

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

(24 bis) Exploitanten moeten ertoe aangemoedigd worden de doelstellingen van de digitale agenda voor Europa nog sneller te bereiken. Hierbij moet bijzondere aandacht worden besteed aan de doelstelling om het onderscheid tussen nationale en roamingtarieven tegen 2015 nagenoeg tot nul te herleiden. Daarom moeten exploitanten die bereid zijn roamingtarieven aan te bieden die even hoog zijn als of nauwelijks hoger dan hun nationale tarieven, bij wijze van aanmoediging vrijgesteld worden van de verplichting om de structurele maatregelen betreffende de afzonderlijke verkoop van roamingdiensten uit te voeren. Nationale regelgevers voor telecommunicatie moeten dergelijke vrijstellingen volgens strenge voorwaarden toekennen en moeten deze vrijstellingen in geval van niet-naleving ook kunnen intrekken. Binnen dit systeem

zou er bovendien ruimte komen voor innovatievere aanbiedingen zoals "roam like at home" ("roaming zoals thuis") of op een maandelijks forfait gebaseerde aanbiedingen die begrijpelijker zouden zijn voor de consumenten en geen actie van hun kant zouden vereisen.

Amendement 14

Voorstel voor een verordening Overweging 33

Door de Commissie voorgestelde tekst

(33) Tijdens de overgangperiode met preventieve plafonds moeten nieuwe roamende klanten volledig worden ingelicht over de bestaande tarieven voor roaming binnen de Unie, met inbegrip van de tarieven die in overeenstemming zijn met het tijdelijke Eurotarief. Bestaande roamende klanten moet de mogelijkheid worden geboden om binnen een bepaald tijdsbestek te kiezen voor een nieuw tarief dat in overeenstemming is met het tijdelijke Eurotarief, of voor enig ander roamingtarief. Voor bestaande roamende klanten die binnen dat tijdsbestek geen keuze hebben gemaakt, moet onderscheid worden gemaakt tussen degenen die reeds voor de inwerkingtreding van deze verordening gekozen hadden voor een specifiek roamingtarief of -pakket, en degenen die dat niet hadden gedaan. Klanten die onder deze laatste categorie vallen, moeten automatisch een tarief krijgen dat voldoet aan deze verordening. Roamende klanten die al specifieke roamingtarieven- of pakketten hebben die aan hun persoonlijke vereisten beantwoorden en die op die grond hun keuze hebben gemaakt, zouden hun eerder gekozen tarief of pakket moeten behouden indien zij, na te zijn geweest op hun huidige tariefvoorwaarden, **verzuimen om binnen het gestelde tijdvak een** keuze

Amendement

(33) Tijdens de overgangperiode met preventieve plafonds moeten nieuwe roamende klanten **op duidelijke en begrijpelijke wijze** volledig worden ingelicht over de bestaande tarieven voor roaming binnen de Unie, met inbegrip van de tarieven die in overeenstemming zijn met het tijdelijke Eurotarief. Bestaande roamende klanten moet de mogelijkheid worden geboden om binnen een bepaald tijdsbestek te kiezen voor een nieuw tarief dat in overeenstemming is met het tijdelijke Eurotarief, of voor enig ander roamingtarief. Voor bestaande roamende klanten die binnen dat tijdsbestek geen keuze hebben gemaakt, moet onderscheid worden gemaakt tussen degenen die reeds voor de inwerkingtreding van deze verordening gekozen hadden voor een specifiek roamingtarief of -pakket, en degenen die dat niet hadden gedaan. Klanten die onder deze laatste categorie vallen, moeten automatisch een tarief krijgen dat voldoet aan deze verordening. Roamende klanten die al specifieke roamingtarieven- of pakketten hebben die aan hun persoonlijke vereisten beantwoorden en die op die grond hun keuze hebben gemaakt, zouden hun eerder gekozen tarief of pakket moeten behouden indien zij, na te zijn geweest op hun huidige tariefvoorwaarden **en de geldende**

kenbaar maken. Dergelijke specifieke roamingtarieven kunnen bijvoorbeeld vaste roamingtarieven omvatten, niet-publieke tarieven, tarieven met aanvullende vaste roamingtarieven, tarieven met bedragen per minuut die lager zijn dan het maximale Eurotarief of tarieven met set-up charges.

eurotarieven, hun keuze aan hun aanbieder kenbaar maken. Dergelijke specifieke roamingtarieven kunnen bijvoorbeeld vaste roamingtarieven omvatten, niet-publieke tarieven, tarieven met aanvullende vaste roamingtarieven, tarieven met bedragen per minuut die lager zijn dan het maximale Eurotarief of tarieven met set-up charges.

Amendement 15

Voorstel voor een verordening Overweging 34

Door de Commissie voorgestelde tekst

(34) Aangezien in deze verordening wordt bepaald dat de richtlijnen die het regelgevingskader voor elektronische communicatie van 2002 vormen de specifieke maatregelen onverlet laten die zijn genomen voor de regulering van roamingtarieven voor mobielelefoongesprekken in de Unie, en aangezien leveranciers van roamingdiensten in de Unie zich op grond van deze verordening verplicht zouden kunnen zien veranderingen aan te brengen in hun retail-roamingtarieven om aan de voorschriften van deze verordening te voldoen, zouden mobiele klanten aan die veranderingen geen rechten mogen ontleen om uit hoofde van nationale wetten waarin het regelgevingskader voor elektronische communicatie van 2002 is omgezet, hun contracten op te zeggen.

Amendement

(34) Aangezien in deze verordening wordt bepaald dat de richtlijnen die het regelgevingskader voor elektronische communicatie van 2002 vormen de specifieke maatregelen onverlet laten die zijn genomen voor de regulering van roamingtarieven voor mobielelefoongesprekken in de Unie, en aangezien leveranciers van roamingdiensten in de Unie zich op grond van deze verordening verplicht zouden kunnen zien veranderingen aan te brengen in hun retail-roamingtarieven om aan de voorschriften van deze verordening te voldoen, zouden mobiele klanten aan die veranderingen geen rechten mogen ontleen om uit hoofde van nationale wetten waarin het regelgevingskader voor elektronische communicatie van 2002 is omgezet, hun contracten op te zeggen. ***De geboden mogelijkheid om van aanbieder van roamingdiensten te veranderen laat de rechten en plichten die uit hoofde van contracten en regelgeving voor binnenlandse diensten gelden onverlet.***

Motivering

Aan het recht om van aanbieder van roamingdiensten te veranderen kan geen recht worden ontleend om een binnenlands contract op te zeggen; de desbetreffende binnenlandse

bepalingen moeten van toepassing blijven.

Amendement 16

Voorstel voor een verordening Overweging 40

Door de Commissie voorgestelde tekst

(40) Het verdient dus aanbeveling gemeenschappelijke voorschriften in te voeren met betrekking tot de facturering van Eurotariefeenheden op retailniveau om de interne markt verder te versterken en consumenten van roamingdiensten in de Unie een **gemeenschappelijk** niveau van bescherming te bieden in de hele Unie.

Amendement

(40) Het verdient dus aanbeveling gemeenschappelijke voorschriften in te voeren met betrekking tot de facturering van Eurotariefeenheden op retailniveau om de interne markt verder te versterken en consumenten van roamingdiensten in de Unie een **hoog en voor de gehele Unie gelijk** niveau van bescherming te bieden.

Motivering

De nieuwe voorschriften moeten de consumenten in de Europese Unie niet alleen een gelijk maar ook een hoog beschermingsniveau bieden.

Amendement 17

Voorstel voor een verordening Overweging 42 bis (nieuw)

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

(42 bis) Exploitanten moeten de nodige maatregelen nemen om ervoor te zorgen dat consumenten die over de grenzen heen bellen, geen problemen ondervinden als gevolg van hun grensoverschrijdende positie en geen roamingkosten moeten betalen wanneer ze zich nog in hun thuisland bevinden.

Amendement 18

Voorstel voor een verordening Overweging 55

Door de Commissie voorgestelde tekst

(55) Uit gegevens die bijeen zijn gebracht door de nationale regelgevende instanties blijkt dat de gemiddelde wholesaletarieven voor dataroamingdiensten die worden aangerekend door de exploitanten van bezochte netwerken aan de thuisaanbieders van roamende klanten hoog blijven, hoewel de wholesaleprijzen een neerwaartse trend vertonen.

Amendement

(55) Uit gegevens die bijeen zijn gebracht door de nationale regelgevende instanties blijkt dat de gemiddelde wholesaletarieven voor dataroamingdiensten die worden aangerekend door de exploitanten van bezochte netwerken aan de thuisaanbieders van roamende klanten hoog blijven. Hoewel de wholesaleprijzen een neerwaartse trend vertonen, ***blijven ze veel te hoog en zijn ze niet in verhouding met de werkelijke productiekosten.***

Amendement 19

**Voorstel voor een verordening
Overweging 65**

Door de Commissie voorgestelde tekst

(65) Om ervoor te zorgen dat de regelgevingsverplichtingen inzake wholesale- en retailtarieven voor spraak, sms- en dataroamingdiensten niet langer dan nodig in stand worden gehouden wanneer de structurele oplossingen zijn ingevoerd en er op de roamingmarkt voldoende concurrentie is, moet worden vastgesteld onder welke voorwaarden de maximale wholesale- en retailtarieven nog vóór de vastgestelde termijn worden opgeheven. Die voorwaarden moeten gebaseerd zijn op een significant verschil tussen de prijsplafonds en de reële prijzen. Er is sprake van een significant verschil wanneer de prijzen in de Unie gemiddeld **75%** van het prijsplafond bedragen. Voor de wholesaleprijzplafonds wordt het **75%-criterium** gebaseerd op het ongelijke verkeer tussen exploitanten die niet tot eenzelfde groep behoren. Om distorsies tussen lidstaten te vermijden, wordt het **75%-criterium** voor retailplafonds bepaald door het EU-gemiddelde te berekenen van de nationale gemiddelden voor elke

Amendement

(65) Om ervoor te zorgen dat de regelgevingsverplichtingen inzake wholesale- en retailtarieven voor spraak, sms- en dataroamingdiensten niet langer dan nodig in stand worden gehouden wanneer de structurele oplossingen zijn ingevoerd en er op de roamingmarkt voldoende concurrentie is, moet worden vastgesteld onder welke voorwaarden de maximale wholesale- en retailtarieven nog vóór de vastgestelde termijn worden opgeheven. Die voorwaarden moeten gebaseerd zijn op een significant verschil tussen de prijsplafonds en de reële prijzen. Er is sprake van een significant verschil wanneer de prijzen in de Unie gemiddeld **50%** van het prijsplafond bedragen. Voor de wholesaleprijzplafonds wordt het **50%-criterium** gebaseerd op het ongelijke verkeer tussen exploitanten die niet tot eenzelfde groep behoren. Om distorsies tussen lidstaten te vermijden, wordt het **50%-criterium** voor retailplafonds bepaald door het EU-gemiddelde te berekenen van de nationale gemiddelden voor elke

afzonderlijke roamingdienst (spraak, sms of data).

afzonderlijke roamingdienst (spraak, sms of data).

Amendement 20
Voorstel voor een verordening
Overweging 67

Door de Commissie voorgestelde tekst

(67) Om de transparantie van de retailtarieven voor het **initiëren en ontvangen van gereguleerde roaminggesprekken binnen de Unie** te vergroten en roamende klanten te helpen om te beslissen hoe zij hun mobiele telefoon in het buitenland gebruiken, moeten de leveranciers van **mobiele-telefoniediensten** hun roamende klanten in staat stellen om gemakkelijk en kosteloos informatie te verkrijgen over de roamingtarieven die voor hen gelden wanneer zij in **de** door hen bezochte **lidstaat telefoongesprekken initiëren of ontvangen**. Ook zouden de leveranciers hun klanten op verzoek en kosteloos aanvullende informatie moeten verstrekken over de tarieven per minuut of per eenheid gegevens (inclusief BTW) voor het initiëren en ontvangen van telefoongesprekken en voor het zenden en ontvangen van sms, mms en andere gegevenscommunicatiediensten in de bezochte lidstaat. Aangezien bepaalde klanten wellicht goed op de hoogte zijn van de roamingtarieven, moeten exploitanten de mogelijkheid bieden om op eenvoudig verzoek af te zien van deze automatische boodschappendienst.

Amendement 21
Voorstel voor een verordening
Overweging 68

Amendement

(67) Om de transparantie van de retailtarieven voor het **gebruik van roamingdiensten** te vergroten en roamende klanten te helpen om te beslissen hoe zij hun mobiele telefoon in het buitenland gebruiken **tijdens verplaatsingen binnen en buiten de Unie**, moeten de leveranciers van **mobiele-telefoniediensten** hun roamende klanten in staat stellen om gemakkelijk en kosteloos informatie te verkrijgen over de roamingtarieven die voor hen gelden wanneer zij in **het** door hen bezochte **land gebruikmaken van roamingdiensten**. Ook zouden de leveranciers hun klanten, **mits zij zich in de Unie bevinden**, op verzoek en kosteloos aanvullende informatie moeten verstrekken over de tarieven per minuut of per eenheid gegevens (inclusief BTW) voor het initiëren en ontvangen van telefoongesprekken en voor het zenden en ontvangen van sms, mms en andere gegevenscommunicatiediensten in de bezochte lidstaat. Aangezien bepaalde klanten wellicht goed op de hoogte zijn van de roamingtarieven, moeten exploitanten de mogelijkheid bieden om op eenvoudig verzoek af te zien van deze automatische boodschappendienst.

(68) Eveneens omwille van de transparantie dienen de leveranciers informatie te verstrekken over roamingtarieven, met name het Eurotarief en het vaste all-in tarief, als zij dat aanbieden, wanneer een abonnement wordt genomen en telkens wanneer de roamingtarieven gewijzigd worden. De thuisaanbieders moeten met passende middelen, zoals op facturen of via Internet, tv-reclame of direct mail, informatie verstrekken over roamingtarieven. De thuisaanbieders dienen ervoor te zorgen dat al hun roamende klanten zich bewust zijn van het bestaan van gereguleerde tarieven tijdens de betrokken periode en deze klanten een duidelijke en ondubbelzinnige mededeling te sturen waarin de voorwaarden van het Eurotarief worden beschreven, alsook het recht om over te stappen naar en van dat tarief.

(68) Eveneens omwille van de transparantie dienen de leveranciers informatie te verstrekken over roamingtarieven, met name het Eurotarief en het vaste all-in tarief, als zij dat aanbieden, wanneer een abonnement wordt genomen en telkens wanneer de roamingtarieven gewijzigd worden. De thuisaanbieders moeten met passende middelen, zoals op facturen of via Internet, tv-reclame of direct mail, informatie verstrekken over roamingtarieven. ***Alle informatie en aanbiedingen moeten duidelijk, begrijpelijk, vergelijkbaar en ondubbelzinnig zijn voor wat de prijzen en kenmerken van de diensten betreft. Reclame voor roamingaanbiedingen en marketing naar consumenten toe moeten volledig in overeenstemming zijn met de wetgeving inzake consumentenbescherming, in het bijzonder Richtlijn 2005/29/EG van het Europees Parlement en van de Raad van 11 mei 2005 betreffende oneerlijke handelspraktijken van ondernemingen jegens consumenten op de interne markt ("Richtlijn oneerlijke handelspraktijken")¹.*** De thuisaanbieders dienen ervoor te zorgen dat al hun roamende klanten zich bewust zijn van het bestaan van gereguleerde tarieven tijdens de betrokken periode en deze klanten een duidelijke en ondubbelzinnige ***schriftelijke*** mededeling te sturen waarin de voorwaarden van het Eurotarief worden beschreven, alsook het recht om over te stappen naar en van dat tarief.

¹ PB L 149 van 11.6.2005, blz. 22.

Amendement 22

Voorstel voor een verordening Overweging 69

Door de Commissie voorgestelde tekst

(69) Bovendien moeten maatregelen worden ingevoerd om de transparantie van retailprijzen voor **dataroamingdiensten** te verbeteren, met name om het probleem van astronomisch hoge rekeningen, die een obstakel vormen voor de soepele werking van de interne markt, uit de weg te ruimen en roamende klanten de instrumenten te verschaffen die zij nodig hebben om hun uitgaven voor dataroamingdiensten te bewaken en te beheersen. Evenmin mag de ontwikkeling van toepassingen of technologieën worden belemmerd die roamingdiensten kunnen vervangen of er een alternatief voor kunnen vormen, zoals WiFi. De consument moet hiervan op de hoogte worden gesteld, zodat hij met kennis van zaken een keuze kan maken.

Amendement 23

Voorstel voor een verordening Overweging 70

Door de Commissie voorgestelde tekst

(70) Exploitanten van mobiele netwerken moeten hun roamende klanten met name gepersonaliseerde tariefinformatie verschaffen over de kosten van dataroamingdiensten die voor deze klanten gelden telkens wanneer zij in een **andere lidstaat gebruikmaken** van een dataroamingdienst. Deze informatie moet zodanig op hun mobiele telefoon of ander mobiel toestel worden verstrekt dat ze eenvoudig te ontvangen en te begrijpen is.

Amendement

(69) Bovendien moeten maatregelen worden ingevoerd om de transparantie van retailprijzen voor **alle roamingdiensten** te verbeteren, met name om het probleem van astronomisch hoge rekeningen, die een obstakel vormen voor de soepele werking van de interne markt, uit de weg te ruimen en roamende klanten de instrumenten te verschaffen die zij nodig hebben om hun uitgaven voor dataroamingdiensten te bewaken en te beheersen. Evenmin mag de ontwikkeling van toepassingen of technologieën worden belemmerd die roamingdiensten kunnen vervangen of er een alternatief voor kunnen vormen, zoals **WiFi of plaatselijke breakout-mechanismen**. De consument moet hiervan op de hoogte worden gesteld, zodat hij met kennis van zaken een keuze kan maken.

Amendement

(70) Exploitanten van mobiele netwerken moeten hun roamende klanten met name **kosteloos** gepersonaliseerde tariefinformatie verschaffen over de kosten van dataroamingdiensten die voor deze klanten gelden telkens wanneer zij **bij binnenkomst in een ander land gebruik maken** van een dataroamingdienst; **deze eis moet pas vanaf 1 januari 2013 gelden voor landen buiten de Unie**. Deze informatie moet zodanig op hun mobiele telefoon of ander mobiel toestel worden verstrekt dat ze eenvoudig te ontvangen en te begrijpen is **en later opnieuw kan**

worden geraadpleegd.

Motivering

Pop-upvensters zijn geen geschikte methode om de consument over tarieven te informeren, aangezien deze bezig is als de informatie binnenkomt en het venster ongezien zal willen laten verdwijnen om door te gaan met waar hij mee bezig was.

Amendement 24

Voorstel voor een verordening Overweging 71

Door de Commissie voorgestelde tekst

(71) Om het voor de klant gemakkelijker te maken inzicht te krijgen in de financiële gevolgen van het gebruik van **gereguleerde** dataroamingdiensten en hem in staat te stellen zijn uitgaven te bewaken en te beheersen, dienen de thuisaanbieders voorbeelden te geven van dataroamingtoepassingen, zoals e-mail, afbeeldingen en web-browsing door hun omvang in termen van datagebruik bij benadering aan te geven.

Amendement

(71) Om het voor de klant gemakkelijker te maken inzicht te krijgen in de financiële gevolgen van het gebruik van dataroamingdiensten en hem in staat te stellen zijn uitgaven te bewaken en te beheersen, dienen de thuisaanbieders **bij de sluiting van het contract en vervolgens telkens als de klant erom vraagt**, kosteloos voorbeelden te geven van dataroamingtoepassingen, zoals e-mail, afbeeldingen en web-browsing, door hun omvang in termen van datagebruik bij benadering aan te geven.

Amendement 25

Voorstel voor een verordening Overweging 72

Door de Commissie voorgestelde tekst

(72) Om astronomisch hoge rekeningen te voorkomen moeten exploitanten van mobiele netwerken bovendien een of meer financiële en/of volumeplafonds vaststellen met betrekking tot hun openstaande rekeningen voor dataroamingdiensten, in de valuta waarin de roamende klant de rekening ontvangt, die zij aan al hun roamende klanten gratis moeten aanbieden en waarbij een passende kennisgeving

Amendement

(72) Om astronomisch hoge rekeningen **voor roamingdiensten binnen en per 1 januari 2013 buiten de Unie** te voorkomen moeten exploitanten van mobiele netwerken bovendien een of meer financiële en/of volumeplafonds vaststellen met betrekking tot hun openstaande rekeningen voor dataroamingdiensten, in de valuta waarin de roamende klant de rekening ontvangt, die zij aan al hun

wordt gedaan wanneer men in de buurt komt van dit plafond. Wanneer dit plafond wordt bereikt, mag de klant deze diensten niet meer ontvangen en mogen deze hem niet meer in rekening worden gebracht, behalve wanneer hij specifiek om voortzetting van deze diensten verzoekt overeenkomstig de voorwaarden zoals vermeld in de kennisgeving. Roamende klanten moeten binnen een redelijke termijn voor een van deze financiële of volumeplafonds kunnen kiezen of zich tegen een dergelijk plafond uitspreken. Tenzij de klant iets anders te kennen geeft, moeten de plafonds standaard op hem worden toegepast.

roamende klanten gratis moeten aanbieden en waarbij een passende kennisgeving wordt gedaan **op een drager waarmee de kennisgeving opnieuw kan worden bekeken**, wanneer men in de buurt komt van dit plafond. Wanneer dit plafond wordt bereikt, mag de klant deze diensten niet meer ontvangen en mogen deze hem niet meer in rekening worden gebracht, behalve wanneer hij specifiek om voortzetting van deze diensten verzoekt overeenkomstig de voorwaarden zoals vermeld in de kennisgeving. **In dat geval moet hij kosteloos een bevestiging ontvangen, op een drager waarmee de bevestiging opnieuw kan worden bekeken.** Roamende klanten moeten binnen een redelijke termijn voor een van deze financiële of volumeplafonds kunnen kiezen of zich tegen een dergelijk plafond uitspreken. Tenzij de klant iets anders te kennen geeft, moeten de plafonds standaard op hem worden toegepast.

Motivering

Pop-upvensters zijn geen geschikte methode om de consument erover te informeren dat het plafond binnenkort bereikt wordt, aangezien deze bezig is als de informatie binnenkomt en het venster ongezien zal willen laten verdwijnen om door te gaan met waar hij mee bezig was. Bovendien is het zaak dat de consument een bevestiging krijgt als hij aangeeft de dienst te willen blijven gebruiken ondanks overschrijding van het veiligheidsplafond. De bedoeling daarvan is ervoor te zorgen dat de consument niet op een knopje drukt zonder te beseffen waar hij voor kiest.

Amendement 26

Voorstel voor een verordening Overweging 72 bis (nieuw)

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

(72 bis) Aangezien de huidige Uniewetgeving geen bepalingen kent om onaangename verrassingen op de telefoonrekening door roaming buiten de EU te beperken, moeten buiten de EU roamende consumenten voortaan

informatie krijgen over de gehanteerde roamingtarieven en over de regelgeving betreffende onaangename verrassingen op de telefoonrekening die binnen de Unie van kracht is;

Amendement 27
Voorstel voor een verordening
Overweging 74

Door de Commissie voorgestelde tekst

*(74) Sinds de inwerkingtreding van de bij Verordening (EG) nr. 544/2009 ingevoerde wijzigingen lopen consumenten met een pre-paid-tarief minder risico op astronomische facturen door het gebruik van dataroamingdiensten aangezien zij voor deze diensten vooraf een bepaald plafond kiezen. Dankzij het tijdelijke Eurodatatarief met gereguleerde dataroamingtarieven zouden deze consumenten een tweede maal worden beschermd tegen hoge prijzen voor deze diensten. Om die redenen moeten de "cut off limits" **niet** worden toegepast op consumenten met pre-paid-contracten.*

Amendement

*(74) Klanten die gebruik maken van pre-paid-tarieven kunnen eveneens onverwacht hoge rekeningen gepresenteerd krijgen voor het gebruik van dataroamingdiensten. Om deze reden moeten de "cut off limits" **eveneens** worden toegepast op deze klanten. Voorts moeten klanten met pre-paid-contracten **tijdig een waarschuwing ontvangen waaruit blijkt dat zij hun kredietgrens naderen.***

Motivering

Klanten die gebruik maken van pre-paid-tarieven behoeven dezelfde mate van bescherming als andere klanten, met name indien de pre-paid-contracten het gebruik mogelijk maken van communicatiediensten waardoor de kredietgrens wordt overschreden, of de mogelijkheid van "automatische aanvulling" omvatten. Voorts moeten de aanbieders, omdat het krediet door het gebruik van roamingdiensten snel kan opraken, de klant vroegtijdig waarschuwen om te voorkomen dat het krediet snel en onverwacht uitgeput raakt.

Amendement 28
Voorstel voor een verordening
Overweging 81

Door de Commissie voorgestelde tekst

(81) De Commissie dient de

Amendement

(81) De Commissie dient de

doeltreffendheid van deze verordening te evalueren in het licht van de doelstellingen daarvan en de bijdrage tot de uitvoering van het regelgevend kader en het soepel functioneren van de interne markt. In dit verband moet de Commissie de gevolgen nagaan voor de concurrentiepositie van de aanbieders van mobiele-communicatiediensten van uiteenlopende omvang en uit verschillende delen van de Unie. de ontwikkelingen, trends en de transparantie van retail- en wholesaletarieven, de verhouding daarvan tot de feitelijke kosten, de mate waarin de in de effectbeoordeling bij deze verordening geformuleerde aannames zijn bevestigd, en de compliancekosten van de exploitanten en de gevolgen voor de investeringen. De Commissie dient in het licht van de technologische ontwikkelingen voorts aandacht te schenken aan de beschikbaarheid en de kwaliteit van diensten die een alternatief vormen voor roaming (zoals toegang via WIFI).

doeltreffendheid van deze verordening te evalueren in het licht van de doelstellingen daarvan en de bijdrage tot de uitvoering van het regelgevend kader en het soepel functioneren van de interne markt. In dit verband moet de Commissie de gevolgen nagaan voor de concurrentiepositie van de aanbieders van mobiele-communicatiediensten van uiteenlopende omvang en uit verschillende delen van de Unie. de ontwikkelingen, trends en de transparantie van retail- en wholesaletarieven, de verhouding daarvan tot de feitelijke kosten, de mate waarin de in de effectbeoordeling bij deze verordening geformuleerde aannames zijn bevestigd, en de compliancekosten van de exploitanten en de gevolgen voor de investeringen. De Commissie dient in het licht van de technologische ontwikkelingen voorts aandacht te schenken aan de beschikbaarheid en de kwaliteit van diensten die een alternatief vormen voor roaming (zoals toegang via WIFI *of plaatselijke breakout-mechanismen*).

Amendement 29

Voorstel voor een verordening Artikel 1 – lid 2

Door de Commissie voorgestelde tekst

2. Bij deze verordening worden tevens regels ingevoerd ter vergroting van de prijstransparantie en ter verbetering van de verstrekking van informatie over tarieven aan gebruikers van roamingdiensten *in* de Unie.

Amendement 30

Voorstel voor een verordening Artikel 1 – lid 4 – alinea 1

Amendement

2. Bij deze verordening worden tevens regels ingevoerd ter vergroting van de prijstransparantie en ter verbetering van de verstrekking van informatie over tarieven aan gebruikers van roamingdiensten *binnen en per 1 januari 2013 buiten* de Unie.

Door de Commissie voorgestelde tekst

De in deze verordening genoemde tariefplafonds zijn uitgedrukt in euro. Wanneer onder de artikelen 6, 7, 8, 9, 11 en 12 vallende tarieven in andere munteenheden zijn uitgedrukt, worden de initiële grenswaarden overeenkomstig deze bepalingen vastgesteld in die munteenheden door middel van toepassing van de referentiewisselkoers die op 30 mei 2012 door de Europese Centrale Bank in het Publicatieblad van de Europese Unie is bekendgemaakt.

Amendement

De in deze verordening genoemde tariefplafonds zijn uitgedrukt in euro. Wanneer onder de artikelen 6, 7, 8, 9, 11 en 12 vallende tarieven in andere munteenheden zijn uitgedrukt, worden de initiële grenswaarden overeenkomstig deze bepalingen vastgesteld in die munteenheden door middel van toepassing van de referentiewisselkoers die op 30 mei 2012 door de Europese Centrale Bank in het Publicatieblad van de Europese Unie is bekendgemaakt ***of door toepassing van de gemiddelde referentiewisselkoers die gedurende de zes maanden voorafgaand aan de inwerkingtreding van deze verordening door de Europese Centrale Bank in het Publicatieblad van de Europese Unie bekendgemaakt is, al naargelang welke van deze initiële grenswaarden na omrekening in andere munteenheden dan de euro het laagst is.***

Motivering

Doel van dit amendement is beperking van het risico op een situatie waarin de roamingtarieven weliswaar worden verlaagd na wijziging van de verordening, maar de tarieven in lidstaten die de euro niet gebruiken niet worden verlaagd als gevolg van wisselkoersfluctuaties. Het voorstel bant dit risico niet uit, maar biedt slechts een alternatieve methode voor de omrekening van euro's in andere munteenheden.

Amendement 31

Voorstel voor een verordening

Artikel 2 – lid 2 – letter b

Door de Commissie voorgestelde tekst

b) "thuisaanbieder": een onderneming die een klant in de hele Unie roamingdiensten aanbiedt, hetzij over zijn eigen netwerk, hetzij als exploitant van een virtueel mobiel netwerk, hetzij als wederverkoper;

Amendement

b) "thuisaanbieder": een ***exploitant*** die een ***roamende*** klant in de hele Unie roamingdiensten aanbiedt, hetzij over zijn eigen netwerk, hetzij als exploitant van een virtueel mobiel netwerk, hetzij als wederverkoper; ***deze definitie omvat alle aanbieders van roamingdiensten;***

Motivering

Tout fournisseur d'origine devrait être déclaré en tant qu'opérateur, tel que défini par le paquet 'communications électroniques', directives cadre et autorisation, afin de garantir que les mêmes obligations et mêmes droits s'appliquent à tout acteur qui fournit des services de communications électroniques en itinérance aux utilisateurs finaux. Ce changement au règlement est justifié par le fait que de nouveaux acteurs vont rentrer sur ce marché en raison de la nouvelle obligation de découplage. Il est en outre nécessaire de clarifier que les autres fournisseurs de services d'itinérance constituent une sous catégorie des fournisseurs d'origine, l'article 2 m) n'étant pas tout à fait clair à cet égard. Certaines dispositions du règlement seraient autrement incohérentes ou confuses (par exemple: les obligations tarifaires ne mentionnent que le « fournisseur d'origine »). Il convient de s'assurer que tous les acteurs sont soumis aux mêmes règles.

Amendement 32

Voorstel voor een verordening Artikel 2 – lid 2 – letter k

Door de Commissie voorgestelde tekst

k) "gereguleerde roamingdatadienst": een roamingdienst waarmee pakketgeschakelde datacommunicatie kan worden gebruikt door een roamende klant door middel van zijn mobiele telefoon of ander mobiel toestel, terwijl het is verbonden met een bezocht netwerk. Een gereguleerde roamingdatadienst omvat niet de verzending of ontvangst van gereguleerde roaminggesprekken of sms-berichten, **maar wel** de verzending en ontvangst van mms-berichten;

Amendement

k) "gereguleerde roamingdatadienst": een roamingdienst waarmee pakketgeschakelde datacommunicatie kan worden gebruikt door een roamende klant door middel van zijn mobiele telefoon of ander mobiel toestel, terwijl het is verbonden met een bezocht netwerk. Een gereguleerde roamingdatadienst omvat niet de verzending of ontvangst van gereguleerde roaminggesprekken of sms-berichten **noch** de verzending en ontvangst van mms-berichten **en de verzending van gegevens van machine naar machine (M2M)**;

Motivering

MMS moet worden uitgesloten van de definitie van gereguleerde dataroamingdiensten, zoals dat gebeurt is met sms; deze kunnen immers niet worden vergeleken met andere datadiensten. Berichten van machine tot machine dienen te worden uitgesloten van een gereguleerde definitie van dataroaming, omdat het om een andere dienst gaat: a) deze dienst is niet rechtstreeks bedoeld voor massamarktconsumenten (het doel van de roamingverordening bestaat erin massamarktconsumenten te beschermen tegen buitensporige tarieven) 2) het is over het algemeen een geïntegreerde dienst, die een ad-hocontwikkeling vereist die door de MNO gemaakt wordt en verkocht wordt aan zakelijke of topcliënten (bedrijven).

Amendement 33

Voorstel voor een verordening Artikel 2 – lid 2 – letter m

Door de Commissie voorgestelde tekst

m) "alternatieve roamingaanbieder": een **thuisaanbieder**, verschillend van de exploitant die binnenlandse mobiele-communicatiediensten aanbiedt, die een roamende klant roamingdiensten aanbiedt hetzij via zijn eigen netwerk, hetzij als exploitant van een virtueel mobiel netwerk, hetzij als wederverkoper;

Amendement

m) "alternatieve roamingaanbieder": een **aanbieder**, verschillend van de exploitant die binnenlandse mobiele-communicatiediensten aanbiedt, die een roamende klant roamingdiensten aanbiedt hetzij via zijn eigen netwerk, hetzij als exploitant van een virtueel mobiel netwerk, hetzij als wederverkoper;

Motivering

Zoals ook door het BEREC genoemd, moet de verordening flexibel genoeg geformuleerd worden om een individuele oplossing mogelijk te maken, zonder mogelijkheden af te wijzen. Zoals in de verordening genoemd, is het aan het BEREC om de best uitvoerbare oplossing te bepalen.

Amendement 34

Voorstel voor een verordening Artikel 2 – lid 2 – letter n

Door de Commissie voorgestelde tekst

n) "wholesale roamingtoegang": het onder vastgestelde voorwaarden beschikbaar stellen van faciliteiten en/of diensten aan een andere onderneming met het oog op het aanbieden van roamingdiensten aan retailklanten;

Amendement

n) "wholesale roamingtoegang": het onder vastgestelde voorwaarden **en op niet-discriminerende basis** beschikbaar stellen van faciliteiten en/of diensten aan een andere onderneming met het oog op het aanbieden van roamingdiensten aan retailklanten;

Amendement 35

Voorstel voor een verordening Artikel 2 – lid 2 – letter o

Door de Commissie voorgestelde tekst

o) "**EU-roamingprofiel**": een vooraf geconfigureerd profiel voor het aanbieden

Amendement

Schrappen

van afzonderlijke roamingdiensten dat bovenop het profiel voor het aanbieden van binnenlandse mobiele diensten op dezelfde SIM-kaart wordt aangebracht.

Motivering

De verordening moet ten aanzien van de technologie neutraal zijn en voorkomen moet worden dat zij wetgeving bevat die bij tenuitvoerlegging reeds achterhaald is. Bedoeld is de “tweevoudige IMSI” die door de Commissie is voorgesteld als technische oplossing.

Amendement 36

Voorstel voor een verordening Artikel 3 – lid 1

Door de Commissie voorgestelde tekst

1. Exploitanten van mobiele netwerken dienen tegemoet te komen aan alle redelijke verzoeken om wholesale roamingtoegang, met inbegrip van verzoeken van exploitanten van virtuele netwerken en wederverkopers. De in de artikelen 6, 8 en 11 vastgestelde regels inzake de gereguleerde wholesale roamingtarieven zijn van toepassing op het aanbieden van wholesale roamingtoegang.

Amendement

1. Exploitanten van mobiele netwerken dienen tegemoet te komen aan alle redelijke verzoeken om wholesale roamingtoegang, met inbegrip van verzoeken van exploitanten van virtuele netwerken en wederverkopers. ***Verzoeken om wholesale roamingtoegang moeten proportioneel blijven en aangepast zijn aan de om toegang verzoekende partij.*** De in de artikelen 6, 8 en 11 vastgestelde regels inzake de gereguleerde wholesale roamingtarieven zijn van toepassing op het aanbieden van wholesale roamingtoegang. ***Deze regels laten de terugwinning van andere kosten die verband houden met de levering van wholesale roamingtoegang door exploitanten van mobiele netwerken, onverlet.***

Motivering

Het recht op toegang voor exploitanten van een virtueel mobiel netwerk en wederverkopers kan niet identiek zijn. Andere kosten inzake de levering van een dergelijke toegang dienen door de operator van het mobiele netwerk verhaald te worden.

Amendement 37

Voorstel voor een verordening
Artikel 3 – lid 2

Door de Commissie voorgestelde tekst

2. Wholesale roamingtoegang **omvat** de toegang tot alle netwerkdonderdelen en bijbehorende faciliteiten, relevante diensten, software en informatiesystemen die nodig zijn om roamingdiensten aan te bieden aan klanten.

Amendement

2. **Voor zover de evenredigheid is gegarandeerd, omvat** wholesale roamingtoegang de toegang tot alle netwerkdonderdelen en bijbehorende faciliteiten, relevante diensten, software en informatiesystemen die nodig zijn om roamingdiensten aan te bieden aan klanten. **Aanvullende diensten die geen deel uitmaken van de wholesale basisroamingtoegang, zoals de verstrekking van facturen of customercarediensten, moeten terugbetaald worden.**

Motivering

Er dient gegarandeerd te worden dat niet iedereen die om toegang verzoekt toegang zal krijgen tot eender welk soort middelen. Wederverkopers zonder eigen factuureerfaciliteiten kunnen de thuisnetwerkproviders verzoeken een factuureersysteem te verstrekken naast de zuivere wholesaletoeegang tegen het gereguleerde tarief. Thuisnetwerkproviders dienen geen vergoeding te ontvangen voor dergelijke extra diensten..

Amendement 38

Voorstel voor een verordening
Artikel 4 – lid 2

Door de Commissie voorgestelde tekst

2. Met ingang van **1 juli 2014 brengen thuisaanbieders al hun** roamende klanten op **de hoogte van de mogelijkheid** hun abonnement op de bestaande roamingdiensten op te zeggen en voor roamingdiensten van een alternatieve roamingaanbieder te kiezen. **Roamende klanten krijgen twee maanden de tijd om hun keuze mee te delen aan hun thuisaanbieder. Roamende klanten die hun keuze niet binnen die periode hebben meegedeeld, hebben** overeenkomstig de leden 3 en 4 op **elk ogenblik het recht om**

Amendement

2. Met ingang van **1 mei 2014 hebben** roamende klanten **het recht op elk ogenblik** hun abonnement op de bestaande roamingdiensten op te zeggen en voor roamingdiensten van een alternatieve roamingaanbieder te kiezen overeenkomstig de leden 3 en 4. **Thuisaanbieders brengen al hun roamende klanten voor 1 mei 2014 van dit recht op de hoogte.**

voor een andere roamingaanbieder te kiezen.

Motivering

Met dit amendement wordt benadrukt dat de klant het uitdrukkelijke recht heeft om van roamingaanbieder te veranderen, hetgeen dan ook het kernpunt van dit lid vormt. Dat brengt voor de aanbieder de verplichting met zich mee om de klant over dit recht te informeren. Met het oog op snelle resultaten moet de structurele maatregel al voor de zomervakantieperiode van 2014 van kracht worden. Bestaande klanten moeten voorafgaand aan deze wijzigingen daarvan in kennis worden gesteld.

Amendement 39

Voorstel voor een verordening Artikel 4 – lid 4

Door de Commissie voorgestelde tekst

4. Elke overstap van of naar een andere roamingaanbieder gebeurt gratis **binnen een termijn van vijf werkdagen** zonder dat er voorwaarden of beperkingen worden opgelegd op grond van elementen van het abonnement die geen betrekking hebben op roaming, behalve wanneer een roamende klant geabonneerd is op een binnenlands pakket waarin andere roamingtarieven zijn begrepen dan het Eurotarief, het Euro-sms-tarief of het Eurodatatarief, in welk geval de thuisaanbieder de overstap van het oude naar het nieuwe abonnement voor de roamingdiensten mag uitstellen met een bepaalde periode van maximaal **drie maanden**.

Amendement

4. Elke overstap van of naar een andere roamingaanbieder **of tussen alternatieve roamingaanbieders** gebeurt gratis **zo snel mogelijk en uiterlijk binnen drie dagen, zoals moet worden bepaald in de richtsnoeren van het BEREC**, zonder dat er voorwaarden of beperkingen worden opgelegd op grond van elementen van het abonnement die geen betrekking hebben op roaming, behalve wanneer een roamende klant geabonneerd is op een binnenlands pakket waarin andere roamingtarieven zijn begrepen dan het Eurotarief, het Euro-sms-tarief of het Eurodatatarief, in welk geval de thuisaanbieder de overstap van het oude naar het nieuwe abonnement voor de roamingdiensten mag uitstellen met een bepaalde periode van maximaal **een maand**.

Amendement 40

Voorstel voor een verordening Artikel 4 – lid 5

Door de Commissie voorgestelde tekst

5. Bij de sluiting of vernieuwing van een contract voor mobiele-communicatiediensten informeren thuisaanbieders hun klanten persoonlijk en volledig over de mogelijkheid om een alternatieve roamingaanbieder te kiezen en **vergemakkelijken** zij de sluiting van een contract met een alternatieve roamingaanbieder. Klanten die met de thuisaanbieder een contract voor roamingdiensten sluiten, dienen **expliciet te bevestigen dat zij** in kennis gesteld **zijn** van die mogelijkheid. Aanbieders van mobiele-communicatiediensten mogen handelaars die optreden als verkooppunten van hun diensten, niet verhinderen contracten voor afzonderlijke roamingdiensten van alternatieve roamingaanbieders aan te bieden.

Amendement 41
Voorstel voor een verordening
Artikel 4 – lid 5 bis (nieuw)

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

5. Bij de sluiting of vernieuwing van een contract voor mobiele-communicatiediensten informeren thuisaanbieders hun klanten persoonlijk en volledig, **op heldere en begrijpelijke wijze en op een duurzame drager** over de mogelijkheid om een alternatieve roamingaanbieder te kiezen en **belemmeren** zij de sluiting van een contract met een alternatieve roamingaanbieder **niet**. Klanten die met de thuisaanbieder een contract voor roamingdiensten sluiten, dienen in kennis **te worden** gesteld van die mogelijkheid. Aanbieders van mobiele-communicatiediensten mogen handelaars die optreden als verkooppunten van hun diensten, niet **beperken of** verhinderen contracten voor afzonderlijke roamingdiensten van alternatieve roamingaanbieders aan te bieden.

Amendement

5 bis. Aanbieders stellen klanten op heldere en begrijpelijke wijze op de hoogte van tarieven en aanbiedingen met betrekking tot roamingdiensten. De Commissie krijgt de bevoegdheid door middel van gedelegeerde handelingen overeenkomstig artikel 17 bis na raadpleging van het BEREC en de belanghebbenden, overal gelijke normen op te stellen voor het verstrekken van deze gegevens om ervoor te zorgen dat deze vergelijkbaar zijn. Tot de aanneming van deze normen moeten nationale regelgevende instanties aanmoedigen dat er vergelijkbare gegevens worden verstrekt, bij voorbeeld door middel van

gidsen die als ijkpunt de gereguleerde tarieven gebruiken die worden toegepast op roamingdiensten.

Amendement 42
Voorstel voor een verordening
Artikel 5 – alinea 1

Door de Commissie voorgestelde tekst

Om de ontwikkeling van de interne markt te verzekeren, moeten de technische oplossingen voor de verkoop van roamingdiensten in de hele Unie gelijktijdig worden ingevoerd.

Amendement

Om de ontwikkeling van de interne markt te verzekeren, moeten de technische oplossingen voor de verkoop van roamingdiensten in de hele Unie gelijktijdig worden ingevoerd ***en voldoen aan onderstaande normen:***

- a) elke technische oplossing moet kostenefficiënt zijn;***
- b) zij moeten klantvriendelijk zijn opgezet;***
- c) de technische oplossing laat een maximum aan interoperabiliteit toe;***
- d) klanten moeten gemakkelijk en snel kunnen overstappen naar een andere aanbieder van roamingdiensten of tussen andere aanbieders van roamingdiensten, met behoud van hun mobiele nummer;***
- e) roaming door burgers van de Unie in derde landen of van burgers van derde landen in de Unie wordt niet onmogelijk gemaakt.***

Amendement 43
Voorstel voor een verordening
Artikel 5 – alinea 2

Door de Commissie voorgestelde tekst

Met het oog op de afzonderlijke verkoop van roamingdiensten dienen de exploitanten uiterlijk op ***1 juli 2014 te voorzien in de mogelijkheid dat de klant met behoud van zijn mobiel nummer***

Amendement

Met het oog op de afzonderlijke verkoop van roamingdiensten dienen de exploitanten ***ervoor te zorgen dat*** uiterlijk op ***1 mei 2014 faciliteiten bestaan en dat deze voldoen aan de normen die in lid 1***

gebruik kan maken van binnenlandse mobiele diensten en door alternatieve roamingexploitanten aangeboden afzonderlijke roamingdiensten. Om de afzonderlijke verkoop van roamingdiensten mogelijk te maken kunnen exploitanten het gebruik van een EU-roamingprofiel op dezelfde SIM-kaart en het gebruik van dezelfde terminal naast de binnenlandse mobiele diensten toestaan. De interconnectietarieven voor het aanbieden van deze faciliteit dienen kostengeoriënteerd te zijn en de **klant mag** geen directe kosten worden **aangerekend voor het gebruik van deze faciliteit.**

zijn opgesomd. De interconnectietarieven voor het aanbieden van deze faciliteit dienen kostengeoriënteerd te zijn en **aan de eindgebruiker mogen** geen directe kosten **in rekening** worden **gebracht voor de afzonderlijke verkoop van roamingdiensten.**

Amendement 44
Voorstel voor een verordening
Artikel 5 – alinea 3

Door de Commissie voorgestelde tekst

Het BEREC zal, na raadpleging van de belanghebbenden en in nauwe samenwerking met de Commissie, binnen een redelijke termijn van maximaal drie maanden na de vaststelling van deze verordening richtsnoeren vaststellen inzake de geharmoniseerde technische oplossingen voor de faciliteit van afzonderlijke roamingdiensten en inzake de geharmoniseerde procedures om naar een andere aanbieder van roamingdiensten over te stappen. Na een met redenen omkleed verzoek van het BEREC kan de Commissie deze termijn verlengen.

Amendement

Het BEREC zal, na raadpleging van de belanghebbenden en in nauwe samenwerking met de Commissie, binnen zes maanden na de vaststelling van deze verordening richtsnoeren vaststellen inzake de geharmoniseerde technische oplossingen voor de faciliteit van afzonderlijke roamingdiensten en inzake de geharmoniseerde procedures om naar een andere aanbieder van roamingdiensten over te stappen. **Deze technische oplossingen en procedures moeten voldoen aan de in lid 1 opgesomde normen.** Na een met redenen omkleed verzoek van het BEREC kan de Commissie deze termijn één keer met ten hoogste zes maanden verlengen.

Motivering

Gezien de ingewikkeldheid van de opdracht moet het BEREC meer tijd worden gegund om de eerste richtsnoeren op te stellen voor de tenuitvoerlegging van de wezenlijke eisen aan de faciliteit voor afzonderlijke verkoop van roamingdiensten. De Commissie kan deze opstellingsperiode verlengen, maar de duur moet beperkt blijven.

Amendement 45
Voorstel voor een verordening
Artikel 5 – alinea 4

Door de Commissie voorgestelde tekst

Indien nodig **kan** de Commissie een Europese normalisatie-instantie de opdracht **geven** de normen te wijzigen die nodig zijn voor een geharmoniseerde invoering van die faciliteit.

Amendement

Indien nodig **geeft** de Commissie een Europese normalisatie-instantie de opdracht de normen te wijzigen die nodig zijn voor een geharmoniseerde invoering van die faciliteit.

Amendement 46

Voorstel voor een verordening
Artikel 6 – lid 1

Door de Commissie voorgestelde tekst

1. Het gemiddelde wholesaletarief dat de exploitant van een bezocht netwerk in rekening mag brengen aan de thuisaanbieder van een roamende klant voor de levering van een gereguleerd roaminggesprek dat op dat bezochte netwerk is opgebouwd, inclusief onder meer de kosten voor opbouw, -doorgifte en -afgifte, mag vanaf 1 juli 2012 niet hoger liggen dan EUR **0,14** per minuut.

Amendement

1. Het gemiddelde wholesaletarief dat de exploitant van een bezocht netwerk in rekening mag brengen aan de thuisaanbieder van een roamende klant voor de levering van een gereguleerd roaminggesprek dat op dat bezochte netwerk is opgebouwd, inclusief onder meer de kosten voor opbouw, -doorgifte en -afgifte, mag vanaf 1 juli 2012 niet hoger liggen dan EUR **0,10** per minuut.

Amendement 47

Voorstel voor een verordening
Artikel 6 – lid 2

Door de Commissie voorgestelde tekst

2. het gemiddelde wholesaletarief als bedoeld in lid 1 wordt in alle gevallen toegepast tussen twee exploitanten en wordt berekend over een tijdvak van twaalf maanden of elk korter tijdvak dat overblijft tot het eind van de periode waarin het maximale gemiddelde wholesaletarief als bedoeld in dit lid wordt toegepast of tot het aflopen van deze verordening. Het

Amendement

2. het gemiddelde wholesaletarief als bedoeld in lid 1 wordt in alle gevallen toegepast tussen twee exploitanten en wordt berekend over een tijdvak van twaalf maanden of elk korter tijdvak dat overblijft tot het eind van de periode waarin het maximale gemiddelde wholesaletarief als bedoeld in dit lid wordt toegepast of tot het aflopen van deze verordening. Het

maximale gemiddelde wholesaletarief wordt verlaagd tot EUR **0,10** en EUR **0,06**, op respectievelijk 1 juli 2013 en 1 juli 2014. Onverminderd artikel 13 wordt het maximale gemiddelde wholesaletarief gehandhaafd op **0,06** EUR gedurende de looptijd van deze verordening.

maximale gemiddelde wholesaletarief wordt verlaagd tot EUR **0,08** en EUR **0,05**, op respectievelijk 1 juli 2013 en 1 juli 2014. Onverminderd artikel 13 wordt het maximale gemiddelde wholesaletarief gehandhaafd op **0,05** EUR gedurende de looptijd van deze verordening.

Amendement 48

Voorstel voor een verordening Artikel 6 – lid 3 – alinea 2

Door de Commissie voorgestelde tekst

Het gemiddelde wholesaletarief als bedoeld in lid 1 wordt echter berekend door de in totaal ontvangen wholesale-roaminginkomsten te delen door het totale aantal wholesaleroamingminuten die daadwerkelijk zijn gebruikt voor de levering van wholesaleroaminggesprekken binnen de Unie door de desbetreffende exploitant tijdens het desbetreffende tijdvak uitgedrukt in een bedrag per seconde ***dat is aangepast teneinde rekening te houden met de mogelijkheid voor de exploitant van het bezochte netwerk om een aanvankelijke minimumperiode in rekening te brengen van ten hoogste 30 seconden.***

Amendement

Het gemiddelde wholesaletarief als bedoeld in lid 1 wordt echter berekend door de in totaal ontvangen wholesale-roaminginkomsten te delen door het totale aantal wholesaleroamingminuten dat daadwerkelijk is gebruikt voor de levering van wholesaleroaminggesprekken binnen de Unie door de desbetreffende exploitant tijdens het desbetreffende tijdvak uitgedrukt in een bedrag per seconde.

Motivering

Het mag niet worden toegestaan 30 belseconden als minimumtarief in rekening te brengen, aangezien dat onredelijk is.

Amendement 49

Voorstel voor een verordening Artikel 7 – lid 2 – alinea 1

Door de Commissie voorgestelde tekst

Het retailtarief, exclusief BTW, van een Eurotarief dat een thuisaanbieder zijn

Amendement

Het retailtarief, exclusief BTW, van een Eurotarief dat een thuisaanbieder zijn

roamende klant in rekening mag brengen voor de levering van een gereguleerd roaminggesprek, kan voor elk roaminggesprek verschillend zijn maar mag vanaf 1 juli 2012 niet hoger liggen dan EUR 0,32 per minuut voor elke geïnitieerde oproep en EUR 0,11 per minuut voor elke ontvangen oproep. Het prijsplafond voor geïnitieerde oproepen wordt verlaagd tot EUR 0,28 en EUR 0,24 op respectievelijk 1 juli 2013 en 1 juli 2014, en voor ontvangen oproepen tot 0,10 EUR op 1 juli 2013. Onverminderd de artikelen 13 en 19 **gelden deze gereguleerde maximumprijzen** voor het Eurotarief **tot 30 juni 2016**.

roamende klant in rekening mag brengen voor de levering van een gereguleerd roaminggesprek, kan voor elk roaminggesprek verschillend zijn maar mag vanaf 1 juli 2012 niet hoger liggen dan EUR 0,21 per minuut voor elke geïnitieerde oproep en EUR 0,09 per minuut voor elke ontvangen oproep. Het prijsplafond voor geïnitieerde oproepen wordt verlaagd tot EUR 0,16 en EUR 0,11 op respectievelijk 1 juli 2013 en 1 juli 2014, en voor ontvangen oproepen tot EUR 0,07 op 1 juli 2013 **en tot EUR 0,05 op 1 juli 2014**. Onverminderd de artikelen 13 en 19 **bedraagt het gereguleerde retailtariefplafond** voor het Eurodatatarief **gedurende de geldigheidstermijn van deze verordening EUR 0,05**.

Amendement 50

Voorstel voor een verordening Artikel 7 – lid 2 – alinea 4

Door de Commissie voorgestelde tekst

In afwijking van de derde alinea kan de thuisaanbieder voor gesprekken die onderworpen zijn aan een Eurotarief een aanvankelijke minimumperiode in rekening brengen van ten hoogste 30 seconden.

Amendement

Schrappen

Amendement 51

Voorstel voor een verordening Artikel 7 – lid 5

Door de Commissie voorgestelde tekst

5. Een roamende klant kan verzoeken om over te stappen naar of van een Eurotarief. Elke overstap geschiedt binnen een werkdag na ontvangst van de aanvraag en is kosteloos en zonder dat er voorwaarden of beperkingen worden opgelegd op grond

Amendement

5. Een roamende klant kan verzoeken om over te stappen naar of van een Eurotarief. Elke overstap geschiedt binnen een werkdag na ontvangst van de aanvraag en is kosteloos en zonder dat er voorwaarden of beperkingen worden opgelegd op grond

van andere bestaande elementen van het abonnement, met dien verstande dat wanneer een roamende klant die een abonnement heeft op een speciaal roamingpakket dat meer dan een roamingdienst omvat (namelijk spraaktelefonie, sms en/of data) wenst over te stappen op een Eurotarief, de thuisaanbieder deze klant ertoe kan verplichten af te zien van de voordelen van de andere elementen van het pakket. Een thuisaanbieder mag deze overstap uitstellen totdat het voorgaande roamingtarief voor een gespecificeerde minimumperiode van kracht is geweest. Deze minimumperiode mag niet langer zijn dan *drie* maanden.

van andere bestaande elementen van het abonnement, met dien verstande dat wanneer een roamende klant die een abonnement heeft op een speciaal roamingpakket dat meer dan een roamingdienst omvat (namelijk spraaktelefonie, sms en/of data) wenst over te stappen op een Eurotarief, de thuisaanbieder deze klant ertoe kan verplichten af te zien van de voordelen van de andere elementen van het pakket. Een thuisaanbieder mag deze overstap uitstellen totdat het voorgaande roamingtarief voor een gespecificeerde minimumperiode van ten hoogste *twee* maanden van kracht is geweest, *inclusief de eventueel in het contract opgenomen opzeggingstermijn*.

Amendement 52

Voorstel voor een verordening Artikel 7 – lid 5 bis (nieuw)

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

5 bis. Thuisaanbieders mogen het initiëren of ontvangen van oproepen door nieuwe of bestaande roamende Eurotariefklanten niet onmogelijk maken, verbieden of op andere wijze belemmeren, tenzij deze klanten daar uitdrukkelijk om verzoeken of een cut-off limit hebben bereikt.

Amendement 53

Voorstel voor een verordening Artikel 8 – lid 1

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

1. met ingang van 1 juli 2012 mag het gemiddelde wholesaletarief dat de exploitant van een bezocht netwerk de thuisaanbieder van een roamende klant mag aanrekenen voor de levering van een

1. Met ingang van 1 juli 2012 mag het gemiddelde wholesaletarief dat de exploitant van een bezocht netwerk de thuisaanbieder van een roamende klant mag aanrekenen voor de levering van een

gereguleerd roaming-sms-bericht dat geïnitieerd wordt op dat bezochte netwerk, niet meer bedragen dan 0,03 EUR per sms-bericht. **Het maximale gemiddelde wholesaletarief voor het aanbieden van een gereguleerd roaming sms-bericht** wordt op 1 juli 2014 verlaagd tot EUR 0,02. Onverminderd artikel 13 wordt het gereguleerde wholesaletarief voor het aanbieden van gereguleerde roaming sms-berichten tijdens de looptijd van deze verordening gehandhaafd op EUR **0,02**.

Amendement 54

Voorstel voor een verordening Artikel 9 – lid 2

Door de Commissie voorgestelde tekst

2. Met ingang van 1 juli 2012 mag het retailtarief, exclusief btw, van een Euro-sms-tarief dat een thuisaanbieder zijn roamende klant in rekening mag brengen voor een gereguleerd roaming sms-bericht dat door die roamende klant is verzonden, voor elk roaming sms-bericht verschillend zijn maar **niet hoger liggen dan EUR 0,10**. Onverminderd de artikelen 13 en 19 bedraagt het gereguleerde tariefplafond voor het Euro-sms-tarief EUR **0,10** tot **30 juni 2016**.

Amendement 55

Voorstel voor een verordening Artikel 9 – lid 6

Door de Commissie voorgestelde tekst

6. Een roamende klant kan op elk moment verzoeken om over te stappen naar of van een Euro-sms-tarief. Elke overstap

gereguleerd roaming sms-bericht dat geïnitieerd wordt op dat bezochte netwerk, niet meer bedragen dan EUR 0,03 per sms-bericht. Dit tarief wordt op **1 juli 2013** verlaagd tot EUR 0,02 **en op 1 juli 2014 tot EUR 0,01**. Onverminderd artikel 13 wordt het gereguleerde wholesaletarief voor het aanbieden van gereguleerde roaming sms-berichten tijdens de looptijd van deze verordening gehandhaafd op EUR **0,01**.

Amendement

2. Met ingang van 1 juli 2012 mag het retailtarief, exclusief btw, van een Euro-sms-tarief dat een thuisaanbieder zijn roamende klant in rekening mag brengen voor een gereguleerd roaming sms-bericht dat door die roamende klant is verzonden voor elk roaming sms-bericht verschillend zijn, maar **met ingang van 1 juli 2012 wordt dit tarief verlaagd tot EUR 0,09, ingang van 1 juli 2013 tot EUR 0,06 en met ingang van juli 2014 tot EUR 0,05**. Onverminderd de artikelen 13 en 19 bedraagt het gereguleerde tariefplafond voor het Euro-sms-tarief EUR **0,05** tot **30 juni 2018**.

Amendement

6. Een roamende klant kan op elk moment verzoeken om over te stappen naar of van een Euro-sms-tarief. Elke overstap

geschiedt binnen één werkdag na ontvangst van de aanvraag en is kosteloos en zonder dat er voorwaarden of beperkingen worden opgelegd op grond van elementen van het abonnement die geen betrekking hebben op roaming. Een thuisaanbieder mag deze overstap uitstellen totdat het voorgaande roamingtarief voor een gespecificeerde minimumperiode van drie maanden van kracht is geweest. Deze minimumperiode mag niet langer zijn dan **drie** maanden. Een Euro-sms-tarief kan altijd gecombineerd worden met een Eurotarief.

geschiedt binnen één werkdag na ontvangst van de aanvraag en is kosteloos en zonder dat er voorwaarden of beperkingen worden opgelegd op grond van elementen van het abonnement die geen betrekking hebben op roaming. Een thuisaanbieder mag deze overstap uitstellen totdat het voorgaande roamingtarief voor een gespecificeerde minimumperiode van **twee** maanden van kracht is geweest, **inclusief de eventueel in het contract opgenomen opzeggingstermijn**. Een Euro-sms-tarief kan altijd gecombineerd worden met een Eurotarief.

Amendement 56

Voorstel voor een verordening Artikel 9 – lid 6 bis (nieuw)

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

6 bis. Thuisaanbieders mogen het versturen of ontvangen van sms-berichten door nieuwe of bestaande roamende Eurotariefklanten niet onmogelijk maken, verbieden of op andere wijze belemmeren, tenzij deze klanten daar uitdrukkelijk om verzoeken of een cut-off limit hebben bereikt.

Amendement 57

Voorstel voor een verordening Artikel 11 – lid 1

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

1. Het gemiddelde wholesaletarief dat de exploitant van een bezocht netwerk de thuisaanbieder van een roamende klant mag aanrekenen voor de levering van gereguleerde dataroamingdiensten door middel van dat bezochte netwerk, mag niet meer bedragen dan een preventief plafond van **0,30** EUR vanaf 1 juli 2012, **0,20** EUR vanaf 1 juli 2013 en 0,10 EUR vanaf 1 juli

1. Het gemiddelde wholesaletarief dat de exploitant van een bezocht netwerk de thuisaanbieder van een roamende klant mag aanrekenen voor de levering van gereguleerde dataroamingdiensten door middel van dat bezochte netwerk, mag niet meer bedragen dan een preventief plafond van **0,20** EUR vanaf 1 juli 2012, **0,15** EUR vanaf 1 juli 2013 en 0,10 EUR vanaf 1 juli

2014 per megabyte verzonden data.
Onverminderd artikel 13 wordt het maximale gemiddelde wholesaletarief voor het aanbieden van gereguleerde dataroamingdiensten tijdens de looptijd van deze verordening gehandhaafd op 0,10 EUR per megabyte verzonden data.

2014 per megabyte verzonden data.
Onverminderd artikel 13 wordt het maximale gemiddelde wholesaletarief voor het aanbieden van gereguleerde dataroamingdiensten tijdens de looptijd van deze verordening gehandhaafd op 0,10 EUR per megabyte verzonden data.

Amendement 58

Voorstel voor een verordening Artikel 12 – lid 2 – alinea 1

Door de Commissie voorgestelde tekst

Met ingang van 1 juli 2012 bedraagt het retailtarief (exclusief btw) van een Eurodatatarief dat een thuisaanbieder zijn roamende klanten voor het aanbieden van gereguleerde roamingdatadiensten mag aanrekenen maximum **0,90** EUR per megabyte. Het prijsplafond voor data wordt op respectievelijk 1 juli 2013 en 1 juli 2014 verlaagd tot EUR **0,70** en EUR **0,50** per gebruikte megabyte. Onverminderd de artikelen 13 en 19 bedraagt het gereguleerde tariefplafond EUR **0,50** per megabyte tot **30 juni 2016**.

Amendement

Met ingang van 1 juli 2012 bedraagt het retailtarief (exclusief btw) van een Eurodatatarief dat een thuisaanbieder zijn roamende klanten voor het aanbieden van gereguleerde roamingdatadiensten mag aanrekenen maximum **0,50** EUR per megabyte. Het prijsplafond voor data wordt op respectievelijk 1 juli 2013 en 1 juli 2014 verlaagd tot **0,30** EUR en **0,20** EUR, per gebruikte megabyte. Onverminderd de artikelen 13 en 19 bedraagt het gereguleerde tariefplafond EUR **0,20** per megabyte tot **30 juni 2018**.

Amendement 59

Voorstel voor een verordening Artikel 12 – lid 5

Door de Commissie voorgestelde tekst

5. Een roamende klant kan op elk moment verzoeken om over te stappen naar of van een Eurotarief met inachtneming van de contractuele voorwaarden. Elke overstap geschiedt binnen één werkdag na ontvangst van de aanvraag en is kosteloos en zonder dat er voorwaarden of beperkingen worden opgelegd op grond van elementen van het abonnement die geen betrekking hebben op roaming. Een thuisaanbieder mag deze

Amendement

5. Een roamende klant kan op elk moment verzoeken om over te stappen naar of van een Eurotarief met inachtneming van de contractuele voorwaarden. Elke overstap geschiedt binnen één werkdag na ontvangst van de aanvraag en is kosteloos en zonder dat er voorwaarden of beperkingen worden opgelegd op grond van elementen van het abonnement die geen betrekking hebben op roaming. Een thuisaanbieder mag deze

overstap uitstellen totdat het voorgaande roamingtarief voor een gespecificeerde minimumperiode van **drie** maanden van kracht is geweest. Deze minimumperiode mag niet langer zijn dan drie maanden. Een Eurodatatarief kan altijd gecombineerd worden met een Euro-sms-tarief en een Eurotarief.

Amendement 60
Voorstel voor een verordening
Artikel 12 – lid 6

Door de Commissie voorgestelde tekst

6. Thuisaanbieders brengen al hun roamende klanten uiterlijk op 30 juni 2012 persoonlijk op de hoogte van het Eurodatatarief, van het feit dat dit tarief uiterlijk vanaf 1 juli 2012 geldt voor alle roamende klanten die niet **vrijwillig** hebben gekozen voor een speciaal tarief of pakket voor gereguleerde datadiensten, en van hun recht om hiervan of hiernaar over te stappen overeenkomstig lid 5.

Amendement 61
Voorstel voor een verordening
Artikel 13 – lid 2

Door de Commissie voorgestelde tekst

2. Indien het gemiddelde wholesaletarief voor een van de roamingdiensten (spraak, sms of data) voor ongelijk verkeer tussen exploitanten die niet tot eenzelfde groep behoren na 30 juni 2018 daalt tot **75%** of minder van het maximale wholesaletarief als bedoeld in artikel 6, lid 2, artikel 8, lid 1, en artikel 11, lid 1, worden de wholesaletariefplafonds voor de betrokken roamingdiensten opgeheven. De Commissie gaat op basis van de door het

overstap uitstellen totdat het voorgaande roamingtarief voor een gespecificeerde minimumperiode van **twee** maanden van kracht is geweest, **inclusief de eventueel in het contract opgenomen opzeggingstermijn**. Een Eurodatatarief kan altijd gecombineerd worden met een Euro-sms-tarief en een Eurotarief.

Amendement

6. Thuisaanbieders brengen al hun roamende klanten uiterlijk op 30 juni 2012 **op heldere en begrijpelijke wijze en door middel van een duurzame drager** op de hoogte van het Eurodatatarief, van het feit dat dit tarief uiterlijk vanaf 1 juli 2012 geldt voor alle roamende klanten die niet **weloverwogen** hebben gekozen voor een speciaal tarief of pakket voor gereguleerde datadiensten, en van hun recht om hiervan of hiernaar over te stappen overeenkomstig lid 5.

Amendement

2. Indien het gemiddelde wholesaletarief voor een van de roamingdiensten (spraak, sms of data) voor ongelijk verkeer tussen exploitanten die niet tot eenzelfde groep behoren na 30 juni 2018 daalt tot **50%** of minder van het maximale wholesaletarief als bedoeld in artikel 6, lid 2, artikel 8, lid 1, en artikel 11, lid 1, worden de wholesaletariefplafonds voor de betrokken roamingdiensten opgeheven. De Commissie gaat op basis van de door het

BEREC verzamelde marktgegevens regelmatig na of aan deze voorwaarde is voldaan en publiceert in reeks C van het Publicatieblad van de Europese Unie onverwijld de gegevens die aantonen dat de maximale wholesaletarieven niet langer van toepassing zijn voor de betrokken dienst.

BEREC verzamelde marktgegevens regelmatig na of aan deze voorwaarde is voldaan en publiceert in reeks C van het Publicatieblad van de Europese Unie onverwijld de gegevens die aantonen dat de maximale wholesaletarieven niet langer van toepassing zijn voor de betrokken dienst.

Amendement 62

Voorstel voor een verordening Artikel 13 – lid 3

Door de Commissie voorgestelde tekst

3. Indien, na de invoering van de afzonderlijke verkoop van roamingdiensten als bedoeld in artikel 5, het gemiddelde retailtarief op EU-niveau **voor 1 juli 2016** daalt tot **75%** of minder van het maximale retailtarief dat is vastgesteld in de artikel 7, lid 2, artikel 9, lid 2, en artikel 12, lid 2, worden de retailtariefplafonds voor die roamingdiensten opgeheven. De Commissie gaat op basis van de door het BEREC verzamelde marktgegevens regelmatig na of aan deze voorwaarde is voldaan en publiceert in reeks C van het Publicatieblad van de Europese Unie onverwijld de gegevens die aantonen dat de maximale retailtarieven niet langer van toepassing zijn voor de betrokken dienst.

Amendement

3. Indien, na de invoering van de afzonderlijke verkoop van roamingdiensten als bedoeld in artikel 5, het gemiddelde retailtarief op EU-niveau daalt tot **50%** of minder van het maximale retailtarief dat is vastgesteld in de artikel 7, lid 2, artikel 9, lid 2, en artikel 12, lid 2, worden de retailtariefplafonds voor die roamingdiensten opgeheven. De Commissie gaat op basis van de door het BEREC verzamelde marktgegevens regelmatig na of aan deze voorwaarde is voldaan en publiceert in reeks C van het Publicatieblad van de Europese Unie onverwijld de gegevens die aantonen dat de maximale retailtarieven niet langer van toepassing zijn voor de betrokken dienst.

Amendement 63

Voorstel voor een verordening Artikel 14 – lid 1 – alinea 1

Door de Commissie voorgestelde tekst

Om een roamende klant attent te maken op het feit dat hij roamingkosten zal moeten betalen wanneer hij een oproep initieert of ontvangt of wanneer hij een sms-bericht verzendt, verstrekt elke thuisaanbieder,

Amendement

Om een roamende klant attent te maken op het feit dat hij roamingkosten zal moeten betalen wanneer hij een oproep initieert of ontvangt of wanneer hij een sms-bericht verzendt, verstrekt elke thuisaanbieder,

behalve wanneer de klant hem heeft laten weten dat hij deze dienst niet wenst te gebruiken, de klant, zodra deze een andere lidstaat dan die van zijn thuisnetwerk binnengaat, automatisch, zonder onnodige vertraging en kosteloos via een berichtendienst basale gepersonaliseerde prijsinformatie over de roamingtarieven (inclusief btw) die van toepassing zijn op het initiëren en ontvangen van oproepen en op het verzenden van sms-berichten door deze klant in **de** bezochte **lidstaat**.

behalve wanneer de klant hem heeft laten weten dat hij deze dienst niet wenst te gebruiken, de klant, zodra deze een andere lidstaat dan die van zijn thuisnetwerk binnengaat **en per 1 januari 2013 zodra hij een derde land binnengaat**, automatisch, zonder onnodige vertraging en kosteloos via een berichtendienst basale gepersonaliseerde prijsinformatie over de roamingtarieven (inclusief btw **en in dezelfde munt als waarin hij thuis de rekening ontvangt**) die van toepassing zijn op het initiëren en ontvangen van oproepen en op het verzenden van sms-berichten door deze klant in **het** bezochte **land**.

Motivering

Dit moet ook gelden buiten de Europese Unie.

Amendement 64

Voorstel voor een verordening Artikel 14 – lid 1 – alinea 2 – inleidende formule

Door de Commissie voorgestelde tekst

Deze basale gepersonaliseerde prijsinformatie **omvat de maximum**tarieven die de klant op grond van zijn tariefplan in rekening kunnen worden gebracht voor:

Amendement

Deze basale gepersonaliseerde prijsinformatie **wordt aan de klant verstrekt wanneer deze zowel buiten, als binnen de Europese Unie aan roaming doet en omvat de werkelijke** tarieven (met **inbegrip van BTW en in de munt waarin hij thuis de rekening ontvangt**) die de klant op grond van zijn tariefplan in rekening kunnen worden gebracht voor:

Amendement 65

Voorstel voor een verordening Artikel 14 – lid 1 – alinea 2 – letter b

Door de Commissie voorgestelde tekst

b) het verzenden van roaming sms-

Amendement

b) het verzenden van roaming sms-

berichten terwijl hij zich in *de* bezochte *lidstaat* bevindt.

berichten terwijl hij zich in *het* bezochte *land* bevindt.

Motivering

Dit moet ook gelden buiten de Europese Unie.

Amendement 66

Voorstel voor een verordening

Artikel 14 – lid 1 – alinea 2 – letter b bis (nieuw)

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

b bis) het gebruiken van gereguleerde dataconnectiediensten terwijl hij zich in de bezochte lidstaat of derde land bevindt, uitgedrukt in prijs per megabyte.

Amendement 67

Voorstel voor een verordening

Artikel 14 – lid 2

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

2. In aanvulling op het bepaalde in lid 1 heeft de klant, waar *in de Unie* hij zich ook bevindt, het recht om door middel van een mobiel telefoongesprek of via sms kosteloos meer gedetailleerde gepersonaliseerde prijsinformatie over de in het bezochte netwerk toepasselijke roamingtarieven voor telefoongesprekken, sms, mms en andere datacommunicatiediensten alsmede informatie over de op grond van deze verordening toepasselijke transparantiemaatregelen te vragen en te ontvangen. Voor een dergelijk verzoek wordt een gratis nummer gebruikt dat de thuisaanbieder voor dat doel beschikbaar stelt. De bij lid 1 opgelegde verplichtingen zijn niet van toepassing op apparatuur voor communicatie van machine naar machine (M2M) ***die gebruik maakt van mobiele***

2. In aanvulling op het bepaalde in lid 1 heeft de klant, waar hij zich ook bevindt, ***maar pas vanaf 1 januari 2013 als hij zich buiten de Unie bevindt***, het recht om door middel van een mobiel telefoongesprek of via sms kosteloos meer gedetailleerde gepersonaliseerde prijsinformatie over de in het bezochte netwerk toepasselijke roamingtarieven voor telefoongesprekken, sms, mms en andere datacommunicatiediensten alsmede informatie over de op grond van deze verordening toepasselijke transparantiemaatregelen te vragen en te ontvangen. Voor een dergelijk verzoek wordt een gratis nummer gebruikt dat de thuisaanbieder voor dat doel beschikbaar stelt. De bij lid 1 opgelegde verplichtingen zijn niet van toepassing op apparatuur voor communicatie van machine naar machine

communicatie.

(M2M) of op andere apparatuur die de sms-functie niet ondersteunt.

Motivering

Onmogelijk bij apparatuur die de SMS-functie niet ondersteunt.

Amendement 68

Voorstel voor een verordening
Artikel 15 – lid 1 – alinea 1

Door de Commissie voorgestelde tekst

1. In overeenstemming met de leden 2 en 3 zorgen thuisaanbieders ervoor dat hun roamende klanten zowel vóór als na de sluiting van een overeenkomst naar behoren worden voorgelicht over de tarieven die van toepassing zijn op hun gebruik van gereguleerde dataroamingdiensten, zodat deze een beter inzicht krijgen in de financiële gevolgen van dat gebruik en hun uitgaven voor gereguleerde dataroamingdiensten kunnen bewaken en beheersen. Het in lid 3 bedoelde preventieve mechanisme is niet van toepassing op pre-paid-klanten.

Amendement

1. In overeenstemming met de leden 2 en 3 zorgen thuisaanbieders ervoor dat hun roamende klanten zowel vóór als na de sluiting van een overeenkomst naar behoren worden voorgelicht over de tarieven die van toepassing zijn op hun gebruik, ***zowel in, als buiten de Europese Unie***, van gereguleerde dataroamingdiensten, zodat deze een beter inzicht krijgen in de financiële gevolgen van dat gebruik en hun uitgaven voor gereguleerde dataroamingdiensten kunnen bewaken en beheersen. Het in lid 3 bedoelde preventieve mechanisme is niet van toepassing op pre-paid-klanten, ***tenzij zij een pre-paidovereenkomst hebben met een automatische kredietverhoging. De in lid 3 bedoelde preventieve mechanismen zijn niet van toepassing op diensten voor communicatie van machine naar machine (M2M) . Voorts moeten klanten met pre-paid-contracten tijdig een waarschuwing ontvangen waaruit blijkt dat zij hun kredietgrens naderen.***

Motivering

Beschermt pre-paid-klanten met een automatische kredietverhoging tegen verrassingen bij de facturering. Het oorspronkelijke voorstel zorgt er onbedoeld voor dat deze klanten niet meer onder het toepassingsgebied vallen.

Amendement 69

Voorstel voor een verordening
Artikel 15 – lid 1 – alinea 2

Door de Commissie voorgestelde tekst

Waar nodig stellen thuisaanbieders hun klanten vóór de sluiting van een overeenkomst en vervolgens met regelmatige tussenpozen op de hoogte van het risico dat automatisch en ongecontroleerd een dataroamingverbinding tot stand komt en data worden gedownload. Voorts **leggen** thuisaanbieders hun klanten op duidelijke en gemakkelijk te begrijpen wijze **uit, hoe** zij deze automatische dataroamingverbinding kunnen uitschakelen om te voorkomen dat dataroamingdiensten op ongecontroleerde wijze worden afgenomen.

Amendement 70

Voorstel voor een verordening
Artikel 15 – lid 2 – alinea 1

Door de Commissie voorgestelde tekst

2. De roamende klant wordt via een automatisch bericht van de thuisaanbieder meegedeeld dat hij aan het roamen is en ontvangt basale gepersonaliseerde informatie over de tarieven die van toepassing zijn op de levering van gereguleerde dataroamingdiensten aan hem in **de** desbetreffende **lidstaat**, behalve wanneer de klant zijn thuisaanbieder heeft laten weten dat hij deze informatie niet wenst te ontvangen.

Amendement 71

Voorstel voor een verordening
Artikel 15 – lid 2 – alinea 2

RR\900789NL.doc

153/162

PE476.117v02-00

Amendement

Waar nodig stellen thuisaanbieders hun klanten vóór de sluiting van een overeenkomst en vervolgens met regelmatige tussenpozen op de hoogte van het risico dat automatisch en ongecontroleerd een dataroamingverbinding tot stand komt en data worden gedownload. Voorts **delen** thuisaanbieders hun klanten **kosteloos** op duidelijke en gemakkelijk te begrijpen wijze **mede langs welke weg** zij deze automatische dataroamingverbinding kunnen uitschakelen om te voorkomen dat dataroamingdiensten op ongecontroleerde wijze worden afgenomen.

Amendement

2. De roamende klant wordt via een automatisch bericht van de thuisaanbieder meegedeeld dat hij aan het roamen is en ontvangt basale gepersonaliseerde informatie over de tarieven (**inclusief BTW en in de munteenheid van de factuur in zijn land van herkomst**) die van toepassing zijn op de levering van gereguleerde dataroamingdiensten aan hem in **het** desbetreffende **land**, behalve wanneer de klant zijn thuisaanbieder heeft laten weten dat hij deze informatie niet wenst te ontvangen.

Door de Commissie voorgestelde tekst

De roamende klant ontvangt dergelijke gepersonaliseerde basale tariefinformatie op zijn mobiele telefoon of een ander toestel, bijvoorbeeld via een sms-bericht, een e-mail of een pop-upvenster op de computer, telkens wanneer hij een **andere lidstaat** binnengaat dan die van zijn thuisnetwerk en aldaar voor het eerst gebruik begint te maken van een gereguleerde dataroamingdienst. De informatie wordt kosteloos verstrekt op het moment dat de roamende klant gebruik begint te maken van een gereguleerde dataroamingdienst, op zodanige wijze dat de ontvangst en het begrip ervan worden vergemakkelijkt.

Amendement

De roamende klant ontvangt dergelijke gepersonaliseerde basale tariefinformatie op zijn mobiele telefoon of een ander toestel, bijvoorbeeld via een sms-bericht, een e-mail of een pop-upvenster op de computer, telkens wanneer hij een **ander land** binnengaat dan dat van zijn thuisnetwerk en aldaar voor het eerst gebruik begint te maken van een dataroamingdienst. De informatie wordt kosteloos verstrekt op het moment dat de roamende klant gebruik begint te maken van een gereguleerde dataroamingdienst, op zodanige wijze dat de ontvangst en het begrip ervan worden vergemakkelijkt.

Motivering

Dit moet ook gelden buiten de Europese Unie.

Amendement 72

**Voorstel voor een verordening
Artikel 15 – lid 3 – alinea 1**

Door de Commissie voorgestelde tekst

3. Iedere thuisaanbieder verschaft al zijn roamende klanten de gelegenheid vrijwillig en kosteloos te kiezen voor een faciliteit die informatie geeft over de totale consumptie uitgedrukt in hoeveelheden of in de munteenheid waarin de roamende klant wordt gefactureerd voor **gereguleerde** dataroamingdiensten, en die waarborgt dat de totale uitgaven voor **gereguleerde** dataroamingdiensten in een gespecificeerde gebruikperiode zonder de uitdrukkelijke toestemming van de klant een bepaald maximumbedrag niet overschrijden.

Amendement

3. Uiterlijk op 1 maart 2010 verschaft iedere thuisaanbieder al zijn roamende klanten de gelegenheid vrijwillig en kosteloos te kiezen voor een faciliteit die informatie geeft over de totale consumptie uitgedrukt in hoeveelheden of in de munteenheid waarin de roamende klant wordt gefactureerd voor dataroamingdiensten **op particuliere schaal die binnen en buiten de Unie zijn aangeboden**, en die waarborgt dat de totale uitgaven voor deze dataroamingdiensten **op particuliere schaal** in een gespecificeerde gebruikperiode zonder de uitdrukkelijke toestemming van de klant een bepaald maximumbedrag niet overschrijden. **Dit**

geldt niet in gevallen waarin een aanbieder van mobiele telecommunicatiediensten in een bezocht land buiten de Unie de thuisaanbieder niet toestaat het gebruik van zijn klanten in real-time te monitoren. In deze gevallen wordt de klant hiervan op het moment van binnenkomst van het betrokken land in de vorm van een bericht, zonder onnodige vertraging en gratis, op de hoogte gesteld.

Motivering

De regels inzake transparantie en consumentenbescherming moeten ook buiten de Unie van toepassing zijn. Het kan evenwel zijn dat het in sommige landen omwille van technische beperkingen niet mogelijk is voor thuisaanbieders om het gebruik van hun klanten in real-time te volgen en dat zij pas aan het eind van de maand informatie over het gebruik ontvangen.

Amendement 73

Voorstel voor een verordening Artikel 15 – lid 3 – alinea 6

Door de Commissie voorgestelde tekst

Elke thuisaanbieder zorgt er eveneens voor dat een passende kennisgeving naar de mobiele telefoon of een ander toestel van de roamende klant, bijvoorbeeld een sms-bericht, een e-mail of een pop-upvenster op de computer, wordt verstuurd wanneer **de** dataroamingdiensten 80% van het overeengekomen financiële of volumeplafond hebben bereikt. Klanten hebben het recht van hun exploitanten te verlangen dat zij stoppen met het versturen van dergelijke kennisgevingen en het recht om te allen tijde en kosteloos van de thuisaanbieder te verlangen dat hij de levering van de dienst hervat.

Amendement

Elke thuisaanbieder zorgt er eveneens voor dat een passende kennisgeving naar de mobiele telefoon of een ander toestel van de roamende klant, bijvoorbeeld een sms-bericht, een e-mail of een pop-upvenster op de computer, wordt verstuurd wanneer **roaminggesprekken, sms-berichten en** dataroamingdiensten 80% van het overeengekomen financiële of volumeplafond hebben bereikt. Klanten hebben het recht van hun exploitanten te verlangen dat zij stoppen met het versturen van dergelijke kennisgevingen en het recht om te allen tijde en kosteloos van de thuisaanbieder te verlangen dat hij de levering van de dienst hervat.

Amendement 74

Voorstel voor een verordening
Artikel 15 – lid 3 – alinea 7

Door de Commissie voorgestelde tekst

Als dit financiële of volumeplafond dreigt te worden overschreden, wordt een kennisgeving gestuurd naar de mobiele telefoon of een ander toestel van de roamende klant. Deze kennisgeving vermeldt welke procedure moet worden gevolgd, indien de klant voortzetting van de levering van die diensten wenst, alsook de kosten die verbonden zijn aan elke extra af te nemen eenheid. Indien de roamende klant niet reageert op de ontvangen kennisgeving, stopt de thuisaanbieder onmiddellijk met de levering en de facturering van gereguleerde dataroamingdiensten aan de roamende klant, tenzij en totdat de roamende klant verzoekt om voortzetting of hervatting van de levering van deze diensten.

Amendement

Als dit financiële of volumeplafond dreigt te worden overschreden, wordt een kennisgeving gestuurd naar de mobiele telefoon of een ander toestel van de roamende klant. Deze kennisgeving vermeldt welke procedure moet worden gevolgd, indien de klant voortzetting van de levering van die diensten wenst, alsook de kosten die verbonden zijn aan elke extra af te nemen eenheid. Indien de roamende klant niet reageert zoals opgeroepen in de ontvangen kennisgeving, stopt de thuisaanbieder onmiddellijk met de levering en de facturering van gereguleerde **gesprekken, sms-berichten en** dataroamingdiensten aan de roamende klant tot het moment waarop de roamende klant verzoekt om voortzetting of verlenging van de levering van deze diensten.

Amendement 75

Voorstel voor een verordening
Artikel 15 – lid 3 – alinea 8 bis (nieuw)

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

Deze regel geldt voor klantenroaming binnen en buiten de Europese Unie.

Amendement 76

Voorstel voor een verordening
Artikel 15 – lid 3 bis (nieuw)

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

3 bis. Lid 3 geldt voor klantenroaming binnen en buiten de Europese Unie.

Amendement 77

Voorstel voor een verordening Artikel 15 bis (nieuw)

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

Artikel 15 bis

Prijsvergelijking

Elke prijsvergelijking met betrekking tot retailspraak-, sms- en dataroamingdiensten voor klanten omvat BTW.

De Commissie onderzoekt de transparantie en de vergelijkbaarheid van de prijzen die de aanbieders hun klanten aanbieden, en brengt aan het Europees Parlement en de Raad verslag uit over eventuele verdere maatregelen die nodig zijn om de consument in staat te stellen de tarieven eenvoudig te vergelijken en die het hen gemakkelijker maken over te stappen van de ene op de andere aanbieder.

Motivering

Het is nu niet mogelijk de verschillende tarieven voor mobiele telefonie van de verschillende aanbieders goed met elkaar te vergelijken. De Commissie moet dit onderzoeken. Transparantie impliceert verder dat alle prijsinformatie ook BTW omvat.

Amendement 78

Voorstel voor een verordening Artikel 17 bis (nieuw)

Door de Commissie voorgestelde tekst

Amendement

Artikel 17 bis

Uitoefening van de bevoegdheidsdelegatie

1. De bevoegdheid om gedelegeerde handelingen vast te stellen, wordt volgens de voorwaarden van dit artikel aan de Commissie toegekend.

*2. De in artikel 4, lid 5 bis bedoelde bevoegdheidsdelegatie wordt aan de Commissie verleend vanaf * tot de in artikel 22, lid 2 genoemde datum.*

3. De bij artikel 4, lid 5bis verleende bevoegdheidsdelegatie kan te allen tijde door het Europees Parlement of de Raad worden ingetrokken. Een besluit tot intrekking maakt een einde aan de delegatie van de in dat besluit genoemde bevoegdheid. Het besluit treedt in werking op de dag na de bekendmaking ervan in het Publicatieblad van de Europese Unie of op een latere datum die in het besluit wordt vermeld. Het laat de geldigheid van alle reeds in werking zijnde gedelegeerde handelingen onverlet.

4. Zodra de Commissie een gedelegeerde handeling vaststelt, stelt zij het Europees Parlement en de Raad daar op hetzelfde moment van in kennis.

5. Een gedelegeerde handeling die overeenkomstig artikel 4, lid 5bis, is vastgesteld, treedt alleen in werking indien noch het Europees Parlement noch de Raad binnen een termijn van twee maanden na de kennisgeving van de handeling aan het Europees Parlement en de Raad bezwaar heeft gemaakt of indien zowel het Europees Parlement als de Raad de Commissie vóór het verstrijken van deze termijn hebben medegedeeld voornemens te zijn geen bezwaar te maken. Op initiatief van het Europees Parlement of de Raad wordt deze termijn met twee maanden verlengd.

**PB: Datum van inwerkingtreding van deze verordening*

Amendement 79

**Voorstel voor een verordening
Artikel 18**

Door de Commissie voorgestelde tekst

De lidstaten stellen de regels vast voor de sancties die van toepassing zijn op overtredingen van deze verordening, en nemen alle nodige maatregelen om te waarborgen dat zij worden toegepast. De sancties moeten doeltreffend, evenredig en afschrikkend zijn. De lidstaten stellen de Commissie uiterlijk op 30 maart 2012 in kennis van deze regels en brengen haar bij latere wijzigingen daarvan onverwijld op de hoogte.

Amendement

De lidstaten stellen de regels vast voor de sancties die van toepassing zijn op overtredingen van deze verordening, en nemen alle nodige maatregelen om te waarborgen dat zij worden toegepast. De sancties moeten doeltreffend, evenredig en afschrikkend zijn. ***Deze sancties omvatten de verplichting voor aanbieders om klanten compensatie te bieden wanneer zij het overstappen van een klant naar een andere roamingaanbieder vertragen of verhinderen.*** De lidstaten stellen de Commissie uiterlijk op 30 maart 2012 in kennis van deze regels en brengen haar bij latere wijzigingen daarvan onverwijld op de hoogte.

Amendement 80

**Voorstel voor een verordening
Artikel 19 – lid 1 – inleidende formule**

Door de Commissie voorgestelde tekst

1. De Commissie evalueert de resultaten van deze verordening en brengt daarover, na inspraak van het publiek, uiterlijk op **30 juni 2015** verslag uit aan het Europees Parlement en de Raad. De Commissie beoordeelt met name of de doelstellingen van deze verordening verwezenlijkt zijn. In dit verband evalueert zij onder meer het volgende:

Amendement

1. De Commissie evalueert de resultaten van deze verordening en brengt daarover, na inspraak van het publiek, uiterlijk op **30 juni 2016** verslag uit aan het Europees Parlement en de Raad. De Commissie beoordeelt met name of de doelstellingen van deze verordening verwezenlijkt zijn. In dit verband evalueert zij onder meer het volgende:

Motivering

Er is meer tijd nodig voor het beoordelen van de invloed van de structurele maatregelen op de markten.

Amendement 81

**Voorstel voor een verordening
Artikel 22 – alinea 2**

Door de Commissie voorgestelde tekst

Zij verstrikt op 30 juni 1 2022 .

Amendement

Zij verstrikt op 30 juni 2022.

PROCEDURE

Titel	Roaming op openbare mobiele communicatienetwerken binnen de Unie (herschikking)
Document- en procedurenummers	COM(2011)0402 – C7-0190/2011 – 2011/0187(COD)
Commissie ten principale Datum bekendmaking	ITRE 13.9.2011
Medeadviserende commissie(s) Datum bekendmaking	IMCO 13.9.2011
Behandeling in de commissie	20.12.2011
Datum goedkeuring	6.2.2012
Uitslag eindstemming	+: 34 –: 5 0: 1
Bij de eindstemming aanwezige leden	Pablo Arias Echeverría, Adam Bielan, Cornelis de Jong, Christian Engström, Vicente Miguel Garcés Ramón, Evelyne Gebhardt, Mikael Gustafsson, Małgorzata Handzlik, Iliana Ivanova, Philippe Juvin, Edvard Kožušník, Kurt Lechner, Toine Manders, Hans-Peter Mayer, Franz Obermayr, Phil Prendergast, Mitro Repo, Heide Rühle, Andreas Schwab, Róza Gräfin von Thun und Hohenstein, Gino Trematerra, Emilie Turunen, Bernadette Vergnaud, Barbara Weiler
Bij de eindstemming aanwezige vaste plaatsvervanger(s)	Raffaele Baldassarre, Frank Engel, Marielle Gallo, Ildikó Gáll-Pelcz, Liem Hoang Ngoc, María Irigoyen Pérez, Constance Le Grip, Emma McClarkin, Antonyia Parvanova, Olga Sehnalová, Laurence J.A.J. Stassen, Marc Tarabella, Wim van de Camp
Bij de eindstemming aanwezige plaatsvervanger(s) (art. 187, lid 2)	Jürgen Creutzmann, Peter Skinner, Michael Theurer

PROCEDURE

Titel	Roaming op openbare mobiele communicatienetwerken binnen de Unie (herschikking)		
Document- en procedurenummers	COM(2011)0402 – C7-0190/2011 – 2011/0187(COD)		
Datum indiening bij EP	6.7.2011		
Commissie ten principale Datum bekendmaking	ITRE 13.9.2011		
Medeadviserende commissie(s) Datum bekendmaking	IMCO 13.9.2011	JURI 13.9.2011	
Geen advies Datum besluit	JURI 13.9.2011		
Medeverantwoordelijke commissie(s) Datum bekendmaking	IMCO 16.2.2012		
Rapporteur(s) Datum benoeming	Angelika Niebler 26.10.2011		
Behandeling in de commissie	10.11.2011	20.12.2011	25.1.2012
Datum goedkeuring	24.4.2012		
Uitslag eindstemming	+: -: 0:	54 0 1	
Bij de eindstemming aanwezige leden	Gabriele Albertini, Amelia Andersdotter, Josefa Andrés Barea, Zigmantas Balčytis, Jan Březina, Reinhard Bütikofer, Maria Da Graça Carvalho, Jürgen Creutzmann, Pilar del Castillo Vera, Christian Ehler, Vicky Ford, Gaston Franco, Adam Gierek, Norbert Glante, Robert Goebbels, András Gyürk, Fiona Hall, Edit Herczog, Kent Johansson, Romana Jordan, Krišjānis Kariņš, Lena Kolarska-Bobińska, Philippe Lamberts, Judith A. Merkies, Angelika Niebler, Jaroslav Paška, Aldo Patriciello, Vittorio Prodi, Miloslav Ransdorf, Herbert Reul, Jens Rohde, Paul Rübig, Francisco Sosa Wagner, Konrad Szymański, Patrizia Toia, Claude Turmes, Niki Tzavela, Marita Ulvskog, Vladimir Urutchev, Adina-Ioana Vălean, Kathleen Van Brempt, Alejo Vidal-Quadras		
Bij de eindstemming aanwezige vaste plaatsvervanger(s)	Maria Badia i Cutchet, Ioan Enciu, Vicente Miguel Garcés Ramón, Roger Helmer, Jolanta Emilia Hibner, Yannick Jadot, Seán Kelly, Eija-Riitta Korhola, Werner Langen, Zofija Mazej Kukovič, Vladimír Remek, Silvia-Adriana Țicău, Lambert van Nistelrooij		
Datum indiening	2.5.2012		